

DRVO

tehnika nameštaj

broj 67 ■ godina XVII ■ jul 2020. ■ cena 300 dinara ■ godišnja pretplata 1980 dinara ■ za inostranstvo 50 evra

9 7714511512008

 KOLAREVIĆ

MATERIJAL BUDUĆNOSTI OD SADA I KOD NAS

Uz dugogodišnju proizvodnju i kompletan izvoz nameštaja od punog drveta, kompanija KOLAREVIĆ je jedina u ovom delu Evrope tehnološki osposobljena i startuje sa proizvodnjom CLT – unakrsno-lameliranog drveta

CLT
UNAKRSNO
LAMELIRANO
DRVO

KONCEPT

MOCA

Weinig

simpo

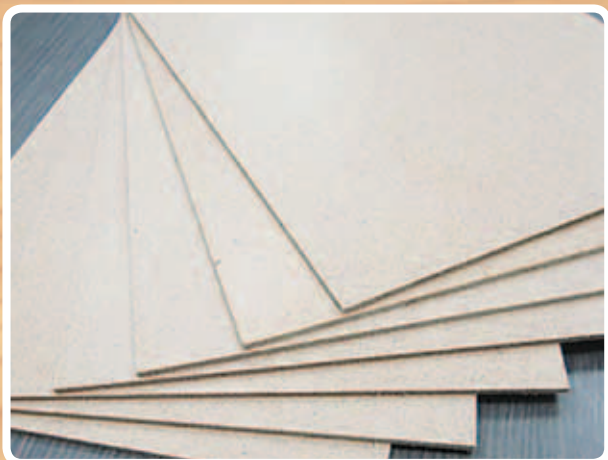
GRAKOM SN

MicroTri

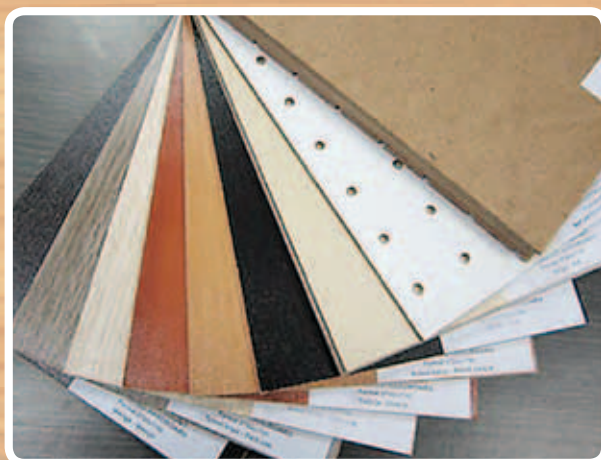
SIMPO ŠIK d.o.o.
Kosovska 67 Kuršumlija
tel/fax: 00 381 27 381141
e-mail: kabsimpo.sik@simpo.rs www.simposik.rs

PROIZVODNI PROGRAM

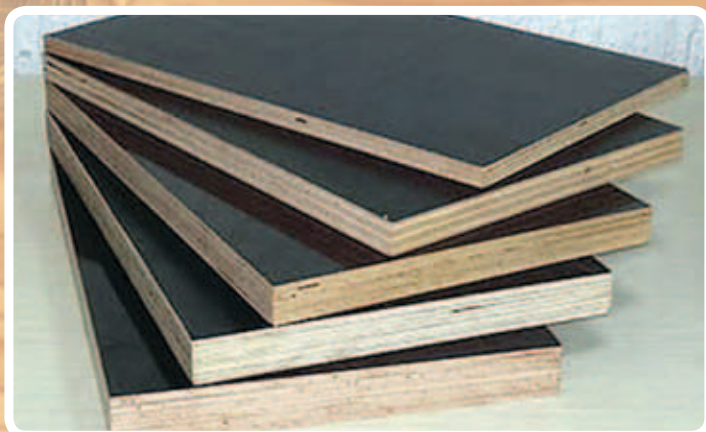
SIROVI LESONIT

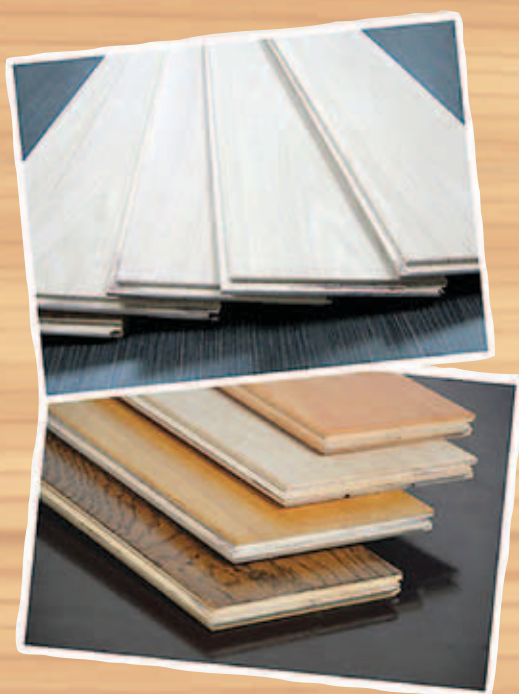
OPLEMENJENI LESONIT

BUKOVA STOLARSKA ŠPER PLOČA

BUKOVA VODOOTPORNOST ŠPER PLOČA „BLAŽUJKA“

DVOSLOJNI PARKET

BUKOVA REZANA GRAĐA I BUKOVI ELEMENTI

From nature with compliments.

MicroTri

Vaš partner i dobavljač masivne bukve.

MicroTri d.o.o.; Karađorđeva 65; 11000 Beograd; Srbija
Tel +381 11 2621 689; Fax +381 11 2632 297; Email: timber@microtri.rs
www.microtri.rs

Guardian

LED OIL

REVOLUCIONARNA ZAŠTITA DRVETA

BRZO
INOVATIVNO
REVOLUCIONARNO

0%
VOC

NE SADRŽI VOC
Guardian LED Oil ne sadrži
rastvarače. Bezbedno je za
upotrebu i prirodu.

PRIRODAN IZGLED I OSEĆAJ
Guardian LED Oil zadržava
prirodan izgled i osećaj drveta.

TRAJNA ZAŠTITA
Posebna molekularna struktura
stvara dugotrajnu zaštitu.

PREMAZ SE SUŠI U TRENUTKU
Guardian LED Oil se suši u
trenutku pod uticajem LED svetla
u vidu industrijske mašine ili
ručne lampe

SVE VRSTE DRVETA
Guardian LED Oil se može
koristiti za zaštitu bilo koje vrste
drveta. Nameštaj od masiva,
furnira, podovi...

30 STANDARDNIH NIJANSI
Posebnom tehnologijom se
dobijaju intenzivne nijanse, bez
ugrožavanja prirodnog izgleda
drveta.

LED TEHNOLOGIJA JE BUDUĆNOST

MALI EKOLOŠKI OTISAK

LED lampe imaju mnogo manji uticaj na prirodu od UV lampe. One ne sadrže živu, nemaju neprijatan miris, i nema emisije ozona. LED tehnologija ne zahteva dodatna ulaganja u procese odlaganja opasnih hemijskih materija, koja su kod UV tehnologije potrebna.

ENERGETSKI EFIKASNO

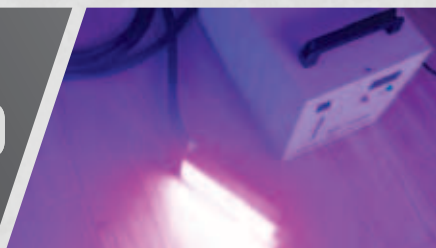
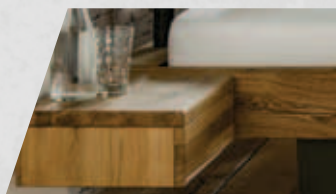
LED lampe imaju veoma dug vek trajanja, čak do 20 000 sati, u poređenju sa 700 - 1 000 sati kod UV lampe. Ne zahtevaju mnogo održavanja i troše čak do 80% manje energije od tradicionalnih živinih sijalica.

Kod UV tehnologije vreme zagrevanja i hlađenja se mora uzeti u obzir. Neprestano uključivanje i isključivanje ovakvih sijalica može znatno uticati na vek trajanja. LED lampe, sa druge strane, su spremne za rad odmah po uključivanju. Uključivanje i isključivanje, takođe, nema uticaj na vek trajanja LED lampi.

ISPLATIVO

Cena LED tehnologije je neuporediva sa uštedama koje donosi u odnosu na druge tehnologije. Potrošnja *Guardian LED Oil* premaza po m² je jako mala i cena jako pristupačna, što dovodi do velike uštede.

EN71-3
ZDRAVSTVENO
ISPRAVNO

Kontaktirajte nas za besplatnu probu *Guardian LED Oil* premaza na Vašem proizvodu.

+381 34 355 339 info@ledoil.rs www.ledoil.rs

EkoLak

DRVOTEHNIKA

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Časopis izlazi tromesečno

Osnivač i izdavač

EKOpress Blagojević d.o.o.

NOVI BEOGRAD

Antifašističke borbe 22, lokal 22

Tel/fax: +381 (0) 11 213 95 84, 311 06 39

mob: +381 63 289 611

www.drvotehnika.com

e-mail: office@drvotehnika.com

Godišnja pretplata 1.980 dinara

Pretplata za inostranstvo 50 evra

Izdavački savet

- Dragan Bojović, UNIDAS, Beograd
- Božo Janković, ENTERIJER Janković, Novi Sad
- Vladislav Jokić, XILIA, Beograd
- Bogdan Kavazović, TIK stolarija, Sremska Mitrovica
- Stevan Kiš, EuroTehno, Sremska Kamenica
- Radoš Marić, MARIĆ, Čačak
- Rajko Marić, MICROTRI, Beograd
- Dr Živka Meloska, Šumarski fakultet Skoplje
- Dr Goran Milić, Šumarski fakultet Beograd
- Golub Nikolić, NIGOS elektronik, Niš
- Zvonko Petković, red. prof. Akademija SPC
- Dragan Petronijević, MOCA, Jablanica
- Tomislav Rabrenović, DRVOPROMET, Ivanjica
- Gradimir Simijonović, TOPLICA DRVO, Beograd
- Vesna Spahn, WEINIG, MW Group, Kruševac
- Mr Borisav Todorović, BMSK, Beograd
- Milorad Žarković, ORAGO TERMO-T, Hrtkovci

Redakcija

- Mr Dragojlo Blagojević, direktor, glavni i odgovorni urednik
- Zoran Perović, tehnički urednik
- Nemanja Jokić, saradnik
- Mirjana Cenić, saradnik, Grdelica

Stručni konsultant

- Prof. dr Zdravko Popović, Šumarski fakultet
- Dipl. ing. Dobrovoje Gavović, Beograd
- Snežana Marjanović d.i.a. AMBIENTE, Čačak

Uplate za pretplatu, marketinške i druge usluge izvršiti na tekući račun broj

160-176289-53, BANCA INTESA ad Beograd
Devizni račun - IBAN: RS35160005010001291720

Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

Redakcija se ne mora slagati sa mišljenjem autora i izjavama sagovornika

Redakcija ne preuzima odgovornost za sadržaj reklamnih poruka, niti za informacije u autorskim tekstovima

Priprema, štampa i distribucija
EKOpress Blagojević d.o.o.

Registarski broj APR: NV000356
CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISSN 1451-5121

COBISS.SR-ID 112598028

Stubac za urednika

Problem sa ovim svetom je što pametni ljudi sumnjaju u sebe, a budale su pune samopouzdanja.

Charles Bukowski

Ništa nije izvesno

U našem prethodnom izdanju smo, sa dozom straha i neverice, izneli prognoze nekih analitičara da će zbog korona virusa u svetu život izgubiti preko dve stotine hiljada ljudi, da će svetska privreda znatno pasti, da će veliki broj ljudi ostati bez posla, da neke firme neće opstati i da će biti dobro ukoliko u našoj zemlji privredni pad ne dostigne dvocifren broj. Bilo je to 20. marta kada je zabeležena i prva žrtva korona virusa u našoj zemlji, a obolelih je tada bilo 135 ljudi...

A za tri meseca, do 20. juna, u našoj zemlji je od korona virusa obolelo 12.803 a ukupno je umrlo 260 ljudi. U svetu je zbog korona virusa život izgubilo skoro pola miliona ljudi, a obolelih je blizu 9 miliona. Crne martovske prognoze, što se žrtava tiče, su više od dva puta premašene, a epidemiji se ne nazire kraj.

Pored zdravstvenih, kovid je imao velike i nesagledive ekonomske posledice. Teško je sa sigurnošću reći koliko je kriza uticala na preradu drveta i proizvodnju nameštaja u našoj zemlji, jer će se i tu posledice naknadno manifestovati. Imamo podatak da je proizvodnja proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu 2020. bila manja za 51,9% u odnosu na isti period prethodne godine, a za prva četiri meseca ove godine manja je za 8%. Proizvodnja nameštaja je u aprilu bila manja za 53,8% a za period januar-april smanjena je za 3,4%. Sličnu statistiku beleže i susedne zemlje, a za trećinu je pao izvoz...

Život je kao vožnja biciklom, čim staneš padneš, govorio je Ajnštajn. Ova misao se jednako može odnositi i na život privrednih subjekata, jer oni koji su stali ozbiljno su pali. Zato je one koji odlučuju više brinuo pad proizvodnje nego problemi vezani za zdravlje ljudi. Veliki broj ljudi se pita koliko i kako se naš život menja i da li se promenio nakon epidemije korona virusa koja, ustvari, još nije ni prošla i čije su posledice još neizvesne. Istina ima i onih koji su sve vreme ignorisali preporučene mere zaštite i distance, a nama se čini da su mere zaštite brzo olabavile što je ponovo dalo šansu korona virusu...

Zanimljivo je da u poređenju sa regionom, građani Srbije pokazuju najviši stepen zabrinutosti za širenje korona virusa, dok ih nešto manje brinu ekonomske posledice, pokazalo je istraživanje javnog mnjenja koje je sprovela agencija Valicon. Zabrinutost građana Srbije za širenje epidemije korona virusa, iako smanjena za čak 20 procenata u odnosu na kraj marta, ostaje najviša u regionu i iznosi 70%, u poređenju sa 47% u Sloveniji, 58% u BiH i 62% u Hrvatskoj.

Suprotno tome, zabrinutost za ekonomske posledice u Srbiji je zabeležena kod 40% ispitanika, dok ekonomske posledice epidemije brinu 69% građana Slovenije, 61% građana BiH i 59% građana Hrvatske.

Iako je građanima Srbije zabrinutost za ekonomske posledice epidemije tek na trećem mestu, najveći broj njih nije u potpunosti zadovoljan saniranjem nastalih problema u privrednom sektoru, pa 55% ispitanika mere Vlade u vezi sprečavanja ekonomskih posledica epidemije na stanovništvo i privredu ocenjuje kao delimično odgovarajuće (47%) ili neprimerene (10%), dok ih s druge strane kao adekvatne ocenjuje 45%.

Ništa nije izvesno, život sa virusom je naša stvarnost. Setite se samo koliko nam je pre dva-tri meseca, u nekoj vrsti korona oluje, koja je poharala privredu, zaustavila korak i proizvodnju, ugasila mašine, zabranila putovanja, rukovanje, druženje, kontakt, mnogo toga postalo nevažno i neizvesno. Pitanje je da li smo, uz odgovorno ponašanje, doprineli opštem dobru i da li smo shvatili šta je to „novo normalno“. Biće da je to više razmišljanja i manje trke, to je korektna saradnja i međusobno uvažavanje, drugačiji način promocije i poslovanja, to je solidarnost i razumevanje dobavljača, kupaca, celog proizvodnog lanca, svakog čoveka. To je drugačiji odnos prema prirodi i svojoj životnoj sredini, prema sebi... ■

Dragojlo Blagojević

Kompanija KOLAREVIĆ zadržala i počinje proizvodnju

Tragom informacije da srpsko preduzeće **KOLAREVIĆ** jedino u ovom delu Evrope proizvodi **CLT – unakrsno lamelirano drvo**, odvela nas je u Pojate kod Čičevca gde su proizvodni pogoni i sedište ove firme i gde je naš sagovornik bio **Dušan Kolarević**, osnivač i vlasnik ove kompanije. Podsećamo da preduzeće **KOLAREVIĆ** postoji punih 20 godina, da više od 18 godina proizvodi **masivne lamelirane ploče**, a 15 godina proizvodi **nameštaj od punog drveta**. Praktično od starta, kompletna proizvodnja ove firme završava u izvozu.

Uz zahvalnost što ste se odazvali našem pozivu i odvojili vreme za razgovor, molim Vas, gospodine Kolareviću, da nam kažete da li je tačno da jedino Vaša firma u ovom delu Evrope proizvodi CLT – unakrsno lamelirano drvo?

– Prvo moram naglasiti da sam lično zadovoljan i cenim ono što smo do sada, za ove dve decenije rada i permanentnog razvoja, postigli u preradi drveta. Ali, idemo dalje. Zadržaćemo dosadašnji proizvodni program i već smo osvojili novi, krećemo u proizvodnju nečeg što je, rekao bih, još uvek novo za svet i Evropu, a u našem regionu skoro nepoznato. To je **CLT – unakrsno lamelirano drvo**, to je budućnost koju smo prepoznali i zahvaljujući nekoj mojoj prirodi, dosta smelo smo ušli u novi projekt. Tu odluku sam doneo pre tri godine i sve ovo vreme su tekle ozbiljne pripreme... Redovno smo učestvovali na sajmovima i forumima gde smo pratili evropske trendova u primeni CLT panela. Prethodne godine forum je bio u Garmiš-Partenkirhenu u Nemačkoj, a prošle godine je održan u Inzbruku gde je učestvovalo oko 2.500

ljudi. Tu se održavaju radionice i predavanja po raznim temama vezanim za novine u CLT tehnologiji koja brzo napreduje. Između foruma u Garmišu i Inzbruku uočio sam veliku razliku i nova dostignuća. Primera radi u Beču je u međuvremenu napravljena zgrada od 20 spratova od CLT panela... A mi smo paralelno radili na pripremi i razvoju veoma kompleksne tehnološke linije i osvajanju inovativne proizvodnje CLT-a. U ovom trenutku kompanija **KOLAREVIĆ** je zaokružila modernu i kompletnu proizvodnju ovog inovativnog proizvoda i već je u stanju da proizvodi određene količine elemenata za gradnju od CLT-a. Završili smo i proces **sertifikacije** kvaliteta proizvoda pri MPA Institutu Univerziteta u Štutgartu. Katedra za drvene konstrukcije Građevinskog fakulteta u Štutgartu bila je sve vreme uključena u proces kreiranja

dosadašnji proizvodni program CLT – unakrsno lameliranog drveta

Dušan Kolarević, osnivač i vlasnik kompanije KOLAREVIĆ d. o. o.

naše tehnološke linije i kontrole kvaliteta proizvodnje koja mora zadovoljiti visoke standarde. U tom procesu učestvuje i nastavno osoblje Katedre za drvene konstrukcije Građevinsko-arhitektonskog fakulteta u Nišu odakle je naš konsultant profesor dr Radovan Cvet-

ković sa kojim imamo izuzetno korektnu i uspešnu saradnju. Njegova doktorska disertacija je iz te oblasti i on pomno prati sve što je vezano za CLT panele u svetu i Evropi...

– A tačno je, mi smo jedina firma istočno od Austrije koja ima sertifikat

i koja proizvodi CLT panele. To još niko ne radi u Sloveniji, Hrvatskoj, BiH, Mađarskoj, Rumuniji, Bugarskoj, Grčkoj... Kada smo nekim ljudima na forumu saopštili da mi u Srbiji proizvodimo **CLT – unakrsno lamelirano drvo** oni su nas prvo gledali sa čuđenjem, a onda pitali: *Šta, zar u Srbiji postoji neko ko proizvodi CLT?* Moram priznati da me je to vređalo. Bilo je tu omalovažavanja... Pa, zašto, molim te, da ne postoji neko ko to radi u Srbiji? A to smo upravo mi, kompanija KOLAREVIĆ! Kasnije sam saznao zašto su se oni na forumu čudili. Mi smo, naime, jedini koji su dobili sertifikat, a da nismo u EU. To je potvrdio i gospodin koji je kod nas dolazio sa Instituta. Rekao je da smo sertifikat dobili samo zato što smo bili uporni i što smo ispunjavali sve tehnološke uslove... Moram naglasiti da je to vrlo kompleksna tehnologija, a mi smo već kompletno tehnološki osposobljeni. To je ozbiljna investicija, za nas veliki zalogaj, ali ja sam uvek optimista – kaže gospodin **Dušan Kolarević**, zanimljiv, ponosan i uporan čovek koji ima jasan cilj i odmeren stav, a njegov poslovni odnos i stavovi, očigledno, imaju čvrsto utemeljenje na tradicionalno domaćinskim vrednostima ponetim iz roditeljskog doma. U privatnom biznisu Dušan Kolarević ima iskustvo dugo četiri decenije i veliku energiju, a u nizu poslova kojim se bavio uvek je bio uspešan.

Recite nam, gospodine Kolareviću, šta je to CLT – unakrsno lamelirano drvo? O kakvom se proizvodu radi, koje su njegove osnovne karakteristike i primena?

– Unakrsno lamelirano drvo je moderan proizvod, visoke tehnologije koji je u mnogome unapredio fizičke osobine monolitnog drveta. CLT se proizvodi od kontrolisano sušenih drvenih elemenata podjednake širine – lamela, kojima su uklonjeni nedostaci. Izdvajanjem tih nedostataka i slojevitim, unakrsnim lepljenjem, dobija se materijal koji ima niz prednosti i poboljšane mehaničke karakteristike.

CLT paneli nastaju spajanjem drvenih lamela u jednu celinu pod uglom od 90°. To je vrlo kompleksna tehnologija, ploče su velikih dimenzija. Mi radimo CLT panele 14 metara dužine, 3,5

metara širine, debljine do 200 milimetara. To je gromada koju treba pokrenuti, okrenuti, dati joj u milimetar tačnu meru... Inače, u svetskoj proizvodnji ukupna debljina panela se kreće od 40

mm do 360 mm, visina od 2,80 do 3,6 ili 4,0 metara i dužina oko 12 metara. Dužina često ide do 16 m, a u uslovima specijalne gradnje i u zavisnosti od mogućnosti transporta, do 24 metara. Mi smo ovladali ovom proizvodnjom, tehnološki smo dobro opremljeni i mislim da nas čekaju veoma lepa i srećna vremena sa CLT panelima...

Lamele se međusobno spajaju lepkom, a njihov broj je neparan, 3, 5, 7 ili više u zavisnosti od konstrukcijskih zahteva. Paneli se mogu koristiti za izradu zidova, podova (međuspratnih konstrukcija), krovova, ali mogu imati primenu i u mostogradnji. Potrebno je obezbediti kvalitetnu drvenu građu koja se koristi za proizvodnju panela, konstantnu internu i eksternu kontrolu kvaliteta građe, opreme i lepkova koji se koriste za spajanje unakrsno postavljenih daščanih elemenata i tako osigurati kvalitet kompletnog proizvoda sa aspekta nosivosti i upotrebljivosti. Lamele se međusobno spajaju lepkovima pod pritiskom. Određivanje optimalnog intenziteta pritiska i homogenost su najbitniji za postizanje željene nosivosti i kvaliteta. Unakrsno lameliranje obezbeđuje stabilnost i krutost panela u dva pravca što CLT panele čini sličnim betonskoj ploči koja je armirana u oba pravca.

Upotrebom CLT panela smanjuje se vreme izgradnje, jer se drveni elementi isporučuju kao prefabrikovani zidovi ili moduli, koji se zatim brzo uklapaju na gradilištu. Izgradnja CLT konstrukcije je oko 70% brža u poređenju sa odgovarajućom betonskom konstrukcijom. Za CLT panele koristi se mekano drvo koje raste brzo i kog ima u izobilju, pa

je i cena CLT konstrukcija niža od 5 do 10% od odgovarajućih betonskih ili čeličnih.

Drvo je obnovljiv resurs što je velika prednost, kao i to što u toku rasta vezuje velike količine ugljen-dioksida. Za proizvodnju tone betona potrebno je pet puta više energije nego za proizvodnju materijala od drveta, za čelik 24 puta, dok je za tonu aluminijuma potrebno 126 puta više energije nego za proizvodnju materijala od drveta. Drvo je i mnogo bolji izolator i to pet puta bolji od betona i čak 350 puta bolji nego što je to čelik – objašnjava gospodin Kolarević, a sve te informacije su sistematski objašnjene i na sajtu ove kompanije.

Da li kompanija KOLAREVIĆ već ima zainteresovanih kupaca za Vaš novi proizvod, za CLT – unakrsno lamelirano drvo?

– Sve naše strepnje su nestale, ovaj projekat smo priveli kraju i što je najbitnije, već smo počeli proizvodnju CLT

– unakrsno lameliranog drveta. Malo nas je zaustavila pandemija, ali u pitanju su dani kada će prve isporuke da idu ka inostranstvu. I opet nam je prvo tržište van Srbije, mada me raduje što ima zainteresovanih za gradnju CLT panelima i u našoj zemlji. Imali smo pozive, pregovore i zainteresovane iz Holandije, Belgije, Mađarske, Nemačke, Grčke, ali naše prve količine CLT ploča odlaze u Mađarsku...

Stručnjaci tvrde da je gradnja CLT panelima budućnost, između ostalog i zbog ekoloških karakteristika drveta i naročito zbog zagađenosti. Treba napomenuti činjenicu da se Beograd često pominje kao jedan od najzagađeniji gradova. Verovatno će država Srbija kroz neko vreme doći u situaciju, obzirom da postoje neke sugestije ili uslovi iz EU, kao što je da 8% struje bude iz obnovljivih izvora energije, da takve sugestije ili uslovi budu i za graditeljstvo, da se u određenom procentu gradi od drveta...

– Ja sam optimista što se tiče gradnje CLT panelima, pa sam u tom smi-

slu siguran i za svetlu budućnost kompanije KOLAREVIĆ – kaže naš sagovornik.

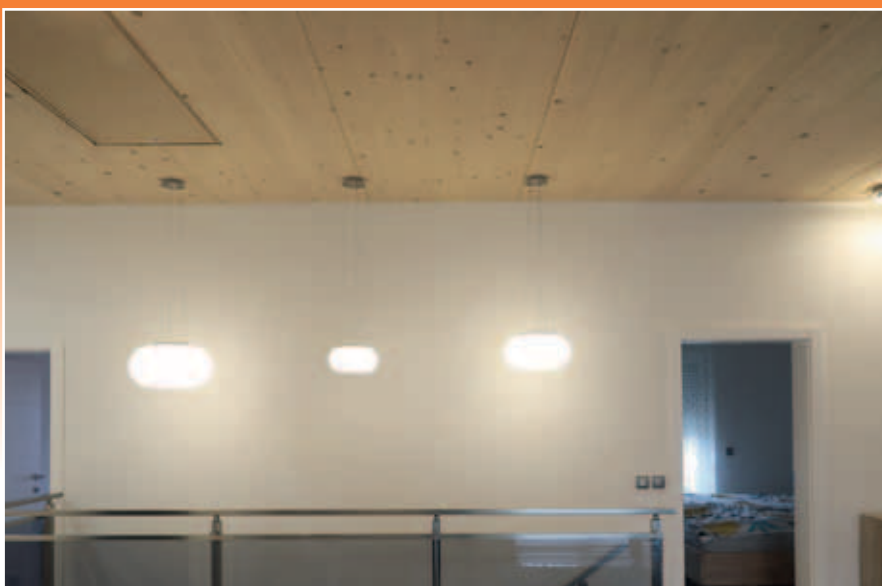
Vaša kompanija je ovih dana napunila 20 godina postojanja, permanentnog rada i razvoja. Ovde je nekad bila ledina. Počeli ste sa rezanjem trupaca... Kako se sećate tih dana i početaka?

– Devedesetih godina prošlog veka imao sam firmu koja se uspešno bavila građevinskim radovima, a sa primarnom preradom drveta smo startovali polovinom 2.000. godine. Dobro se sećam da su par godina obe firme radile paralelno, a kako je prerada drveta rasla, građevinska firma se smanjivala i ugasila. Već tada smo u preradi drveta ušli u polufinalni proizvod. Tehnološki smo se osposobili i počela je proizvodnja drvenih **masivnih lepljenih ploča** koje smo kao i prethodno dasku izvozili na tržište Zapadne Evrope. Dakle, za samo godinu i po dana rada sa drvetom ušli smo u proizvodnju **masivnih lepljenih ploča** za proizvodnju nameštaja, odnosno stepeništa, a već 2005. godine smo krenuli sa proizvodnjom **nameštaja od masivnog drveta**. Prvi izvoz nameštaja je bio samo par kontejnera koji su išli za Australiju, ali to nije zaživelo zbog udaljenosti i zbog toga što bukva tamo nije bila popularna.

Kompanija KOLAREVIĆ proizvodi masivni nameštaj vrhunskog kvaliteta po evropskim i svetskim standardima. Pored sopstvenog, izrađujemo i nameštaj po dizajnu kupca, a svaki komad nameštaja napravljen je od masivnih lameliranih širinskih ili cink ploča, u zavisnosti od zahteva kupca. Kreveti, stolovi, komode i ostalo što napravimo mora biti konstruktivno savršeno, površinski vrhunski obrađeno i estetski dopadljivo i najprobirljivijem oku... U završnom procesu obrade nameštaj lakiramo PU lakovima ili premazivanjem prirodnim uljima, a vrste drveta koje koristimo u proizvodnji nameštaja su: hrast, orah, bukva, jasen, trešnja...

Dakle, imamo zaokružen proces proizvodnje od trupca koji uđe u našu pilanu do finalnog proizvoda – nameštaja od punog drveta koji ide direktno kod kupca. Godišnje prerežemo 6-7 hiljada kubika trupaca i sve se finalizuje.

– Pre 12 godina počeli smo saradnju sa firmom HASENA iz Bazela u Švajcarskoj. Sreli smo se na sajmu u Kelnu gde smo izlagali i imali štand. HASENA je od tada naš najveći kupac i danas preko 70% našeg prometa realizujemo sa firmom HASENA. Naši odnosi su vrlo ko-

rektni, primereni kvalitetu našeg proizvoda, koji nije samo konstantan, nego je uvek za nijansu bolji. Dakle, dominantno izvozimo u Švajcarsku, ali naša roba ide i na tržište Nemačke i Austrije. Uvaženi smo kod našeg kupca, a zanimljivo je da se o nama više zna u inostranstvu nego u Srbiji. To nam ne smeta, ali je signal da treba posvetiti pažnju i domaćem tržištu, posebno našem novom proizvodu CLT panelima. U tom smislu smo skoro otvorili salon u Beogradu - kaže gospodin **Dušan Kolarević** i dodaje da oko 15% od ukupne proizvodnje ploča ode kao polufinalni proizvod na zapadno tržište, nekim starim kupcima. To, kaže Dušan, radimo iz poštovanja i zbog naših prijateljskih odnosa, a 85% ploča se preradi u masivni nameštaj.

Uz zahvalnost za odvojeno vreme i razgovor, molim Vas gospodine Kolareviću, da nam kažete kako izlazite na kraj sa oštrom konkurencijom na zapadnom tržištu i šta je recept ili ključ Vašeg uspeha?

– Ujednačen kvalitet proizvoda, strogo poštovanje rokova isporuke i prihvatljive cene su osnovni elementi u tržišnoj utakmici na probirljivom zapadnom tržištu. Reći ću samo da su reklamacije na naše proizvode retke i znatno su manje od jednog procenta. A to se postiže predanim i kontinuiranim radom, adekvatnom tehnološkom opremom, visokom produktivnošću, dobrom organizacijom posla i stalnim usavršavanjem radnika.

– Firmu čine ljudi, a mi smo stvorili tim odgovornih ljudi koji znaju svoje obaveze, a znaju i svoja prava. Nama su jednako važni kvalitet i rokovi isporuke, a za svaki proces proizvodnje se zna ko je odgovaran. Ja uvažavam svakog čoveka proporcionalno njegovom kvalitetu, a ovde je svakom pružena jednaka mogućnost da se potvrdi. Značajno je da svaki naš radnik ima podršku preduzeća, pa je zato nivo identifikacije zaposlenih sa preduzećem vrlo visok... Dakle, ključ us-

peha su rad, red i disciplina. A kad kažem da firmu čine ljudi, onda je tu na prvom mestu tim saradnika koji nosi proizvodnju i organizaciju, kao i svi zaposleni radni, vredni, disciplinovani i korektni ljudi. Ja sam strog prema sebi, pa sam strog i prema drugima. To ne znači da nisam tolerantan, naprotiv uvažavam svakog čoveka... Međuljudske odnose treba negovati, a svi zajedno, nas 235 zaposlenih, možemo biti zadovoljni i ponosni na sve što smo do sada uradili...

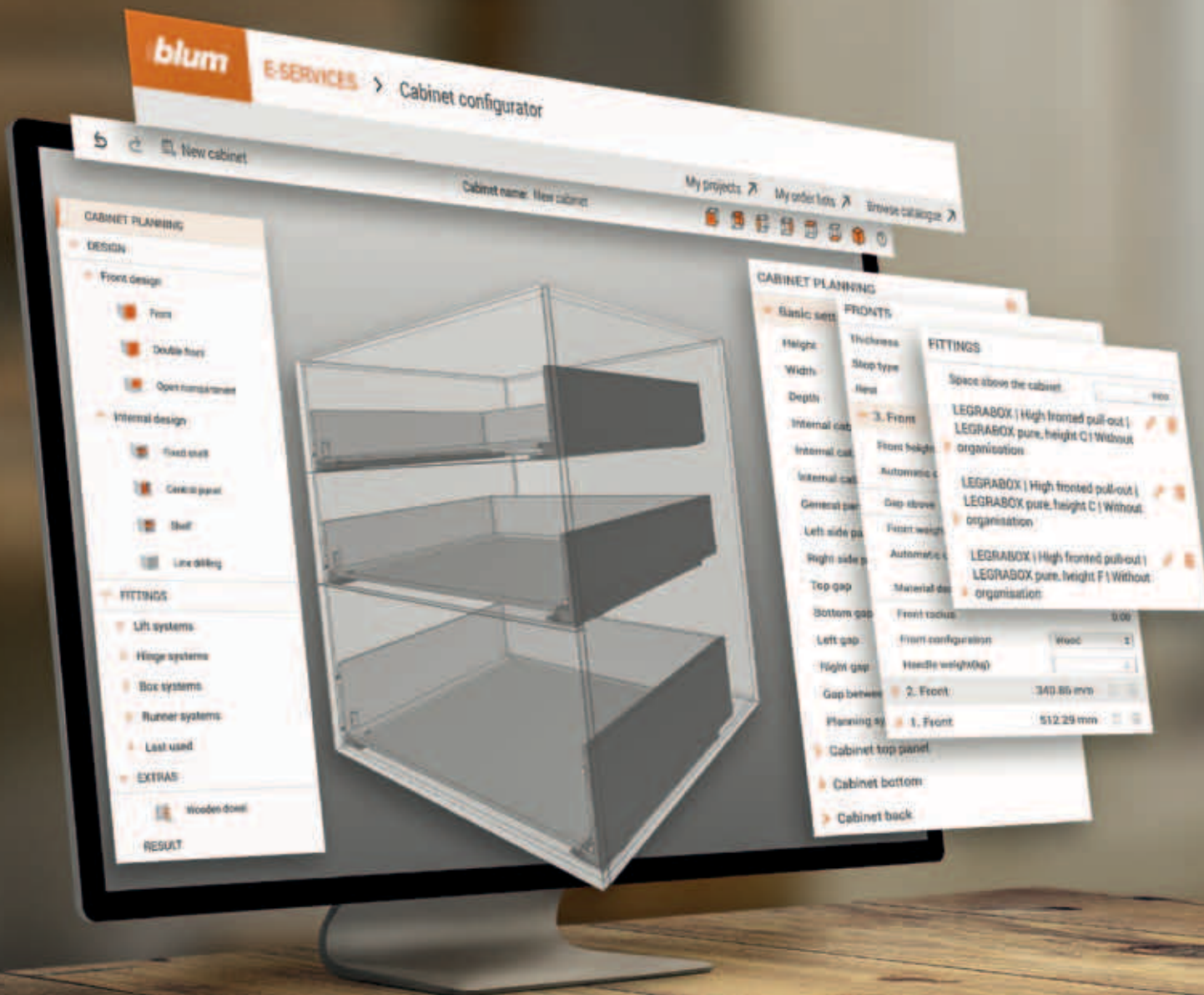
– Radili smo i u vreme korona virusa, istina sa smanjenim kapacitetom. U jednom trenutku smo radili sa 30 - 40% kapaciteta, ali nikoga nismo otpustili. Prilika je da kažem da je država na adekvatan način pomogla privredi, da je sprovedla odlične mere koje moram javno da pohvalim, mada i bez pomoći države mi nikoga ne bi otpustili. Mi smo i do sada znali šta ćemo i kako to možemo. Znaćemo to i ubuduće – ponosno ističe **Dušan Kolarević** i ponovo naglašava da je kompanija KOLAREVIĆ u proizvodnju nameštaja od punog drveta puno uložila i dostigla veoma visok nivo, da će nameštaj i dalje biti u proizvodnom programu ove firme, ali će, nada se, proizvodnja **CLT – unakrsno lameliranog drveta** vrlo brzo doći u prvi plan.

A mi ćemo kompaniji KOLAREVIĆ poželeti sreću! Nama je poznato da je gospodin Dušan Kolarević u preradu drveta donosio niz novosti (prvu pneumatsku presu, prvu opremu sa Tajvana itd), a on kaže: ***U poslu sam često vi-kao nove poteze i na sreću nikada nisam promašio! I ovoga puta, sa CLT panelima, nema promašaja!***

Treba naglasiti da je preduzeće KOLAREVIĆ nastala na porodičnoj tradiciji, da je naslonjena na porodičnu strukturu i prvenstveno na svog osnivača i vlasnika. Ovakve firme imaju snažnu osnovu za razvoj i uspeh, s tim što u radu i međusobnom komuniciranju mora uvek biti izražen nivo tolerancije, poverenja, međusobnog razumevanja, uvažavanja i poštovanja. Takođe je važno da se zna ko o čemu odlučuje, ko šta radi i za šta je odgovoran... Ova pravila su očigledno sastavni deo poslovanja kompanije KOLAREVIĆ u kojoj vladaju red i rad, ali i svojevrсна jednostavnost. Takav utisak će steći svaki posetilac ove firme, čije je temelje i poslovni put odavno postavio i trasirao gospodin Dušan Kolarević. To se očigledno vidi.

PRIPREMIO: D. Blagojević

Konfigurator korpusa

Podrška od planiranja do proizvodnje

Sa besplatnim konfiguratorom korpusa firme Blum možete planirati korpuse sa 3D vizuelizacijom, konfigurisati Blumove okove proverene na koliziju i preneti svoje podatke vašem prodavcu zbog naručivanja. Sa sveobuhvatnim rezultatima planiranja za vaš proizvodni proces.

www.blum.com

 blum®

Neizvesne ekonomske posledice krize

Prema istraživanju agencije Valicon koje je objavio Tanjug zabrinutost građana Srbije za dalje širenje korona virusa je najveća u regionu, ali je suprotno tome, njihova zabrinutost za ekonomske posledice najmanja u regionu.

Naime 40% ispitanika u Srbiji je zabrinuto za ekonomske posledice korona virusa, dok ekonomske posledice epidemije brine 69% građana Slovenije, 61% građana BiH i 59% građana Hrvatske...

Ovi podaci zaslužuju ozbiljnu analizu, jer relativni optimizam ili neki oblik indolentnosti, koja skoro graniči sa nezainteresovanošću za privredna kretanja, kod građana Srbije, posledica su niza društvenih suprotnosti ili

nedovoljne informisanosti o globalnim tržišnim tokovima i mogućim posledicama krize koji će tek stći. Dobija se utisak kao da naši građani nisu svesni šta se dešava u svetu, a naša politika je, čini se, sve dalje od života...

O nekim posledicama poslovanja u doba korone u oblasti prerade drveta dobili smo podatke od PKS koje prenosimo u celini:

„Proizvodnja proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu 2020. godine smanjena je za 51,9% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je smanjenje za prva četiri meseca ove godine iznosilo 8%. Kod proizvodnje nameštaja proizvodnja je umanjena za 53,8% u aprilu, a za

period januar-april smanjenje proizvodnje iznosi 3,4%.

Ukupan izvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu 2020. godine manji je za 30,8% od izvoza ostvarenog u istom periodu prethodne godine i iznosio je 18,8 miliona dolara. Uvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu ove godine prepolovljen je u odnosu na isti period prethodne i iznosio je 12,6 miliona dolara.

Izvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, za prva četiri meseca 2020. godine manji je za 12,1% od prošlogodišnjeg izvoza u istom periodu i iznosio je 87,8 miliona dolara. Uvoz u ovom periodu proizvoda od drveta, osim

nameštaja, manji je za 17,2% od prošlogodišnjeg i iznosio je 70,7 miliona dolara.

Izvoz nameštaja od drveta za prva četiri meseca ove godine, poređeno sa istim periodom prošle manji je za 18,7% i iznosio je 67,6 miliona dolara. Povećanje izvoza je primetno jedino kod nameštaja za trpezarije i dnevne sobe i to za 7,8%. Uvoz nameštaja od drveta manji je za 9,4% i iznosio je 20,6 miliona dolara. I ovde je zabeleženo smanjenje uvoza svih proizvoda osim nameštaja od drveta za spavaće sobe.“

S obzirom da se podaci odnose na kratak period teško je praviti ozbiljnije analize ili pretpostavke o daljim privrednim tokovima. Tu slobodno

Mala, srednja, mikro preduzeća, preduzetnici i druge mogu, pod povoljnim uslovima i uz subvencije, da nabave najsavremeniju proizvodnu opremu prijavom za učešće u Programu podrške MSP sektoru. Ministarstvo privrede raspisalo je Javni poziv za dodelu bespovratnih sredstava za šta je opredeljeno milijardu dinara.

Program podrške malim i srednjim preduzećima predstavlja kombinaciju povoljnih kredita i bespovratnih sredstava, a cilj je povećanje konkurentnosti privrednih subjekata, unapređenje poslovanja i otvaranje novih radnih mesta. Ministarstvo privrede sufi-

nansira nabavku opreme u iznosu od 25 odsto njene vrednosti, 70 odsto troškova nabavke finansira se iz kredita banaka ili lizing kompanija, dok preostalih pet odsto čini učešće samog preduzetnika.

Predstavnici MSP sektora koji su ranije konkurisali u okviru Programa podrške imaju pozitivna iskustva i ističu da su im subvencije pomogle da dođu do najsavremenije opreme, koju ne bi mogli kupiti iz sopstvenih

sredstava, što je pozitivno uticalo na unapređenje proizvodnje.

Podrška Privredne komore kompanijama

Privrednici ističu aktivnosti PKS u povezivanju i pokretanju dijaloga privrede sa Vladom Srbije, a posebno angažovanost Komore u vreme vanrednog stanja i intenzivnu komunikaciju i podršku kompanijama da što bolje organizuju poslovnu aktivnost i reše izazove pred

kojima su se našli u novoj situaciji.

Sredstva iz Programa podrške malim i srednjim preduzećima mogu se koristiti za nabavku nove proizvodne, kao i opreme direktno uključene u proces proizvodnje razmenljivih dobara.

Ovogodišnji partneri na programu su Prokredit banka, Kredi agrikol, Banka Inteza, Banka Poštanska štedionica, Erste i OTP banka, kao i dve lizing kompanije – Inteza i Unikredit lizing.

Uz subvencije do nove proizvodne opreme

du ostavljamo svakom našem čitaocu, pogotovo onima koji su direktno uključeni u proces proizvodnje i kojima je poznato kako se kretala proizvodnja u prethodnom periodu. Naime, nisu sva preduzeća imala slične ili iste posledice poslovanja u doba korone. Uz zahvalnost PKS na dostavljenim podacima, moramo izraziti žaljenje što nismo došli do podataka o izvozu trupaca, mada smo na tome u nekoliko navrata insistirali, a imali smo nagoveštaj da je izvoz trupaca u prvom kvartalu ove godine znatno povećan i komotno se odvijao i u vreme intenzivne pandemije.

Iako je građanima Srbije zabrinutost za ekonomske posledice epidemije tek na trećem mestu, najveći broj njih nije u potpunosti zadovoljan saniranjem nastalih problema u privrednom sektoru.

Tako, ukupno 55 odsto njih mere Vlade i Kriznog štaba u vezi sprečavanja ekonomskih posledica epidemije na stanovništvo i privredu ocenjuje kao ili delimično odgovarajuće (47 odsto) ili neprimerene (devet odsto), dok ih s druge strane kao adekvatne ocenjuje 45 odsto građana, navodi se u pomenutom saopštenju Tanjuga.

Jedinstveno tržište ključ ekonomskog oporavka

Značaj privrednih komora posebno je došao do izražaja, u uslovima pandemije COVID-19, kao poslovnih asocijacija koje su pomogle kompanijama da se lakše izборе sa problemima otežanog poslovanja, ali i vladama zemalja da bolje upravljaju nezapamćenom krizom sa kojom se suočio čitav svet, istakao je Marko Čadež, predsednik Privredne komore Srbije u intervjuu objavljenom na sajtu Evrokomore (*Eurochambres* <http://www.eurochambres.eu/>).

Koliko brzo će se zapadnobalkanske ekonomije izboriti sa posledicama zdravstvene krize sigurno će zavisiti i od brzine oporavka privrede Evropske unije, kao glavnog spoljnotrgovinskog partnera i najvećeg investitora u regionu. Osim najavljene finansijske pomoći EU koja nam je dragocena i na kojoj smo zahvalni, od presudnog značaja za ozdravljenje privreda Zapadnog Balkana jeste podrška jačanju regionalnih ekonomskih integracija, što bržoj izgradnji zajedničkog regionalnog prostora i dublje uključivanje regiona u jedinstveni pravni i ekonomski sistem Evropske unije, poručio je Čadež.

Čadež, koji je i kopredsedavajući Odbora za jedinstveno tržište Evrokomore, podseća da je glavna bitka na ekonomskom planu koju su vodile, i još uvek vode, nacionalne vlade i privredne komore jeste za očuvanje radnih mesta i održavanje likvidnosti posebno najosetljivijih i najmnogo-

brojnijih mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetnika.

-Prvi paketi hitne pomoći privredi bili su u gotovo svim zemljama usmereni na ostvarenje tog cilja, kako bi se sačuvala ekonomska baza i obezbedila čvršća osnova i veće šanse za relativno brz oporavak nakon izlaska iz zdravstvene krize - ističe Čadež. PKS je, po njegovim rečima, u toku vanrednog stanja u protekla dva meseca bila zaista najveći oslonac srpskim privrednicima da savladaju izazove sa kojima su se prvi put suočili, kao što su zatvorene granice ili zabrana kretanja.

Ukazuje da je kriza izazvana pandemijom COVID-19 promenila i da će tek menjati zdravstvene i poslovne kao i navike u komunikaciji, način na koji svet kupuje, putuje i posluje, što usmerava na nužnost digitalizacije poslovanja, stvaranja digitalne komore i kreiranja zajedničkih digitalnih alata za podršku kompanijama da se transformišu.

-Pomoć privredi, posebno malim i srednjim preduzećima, da pređu na digitalno poslovanje više nije jedan od prioriteta, već mora biti prioritet nad prioritetima svih komora, svih ekonomija. Da bi što lakše otklonila posledice pandemije i što pre se oporavila, preduzeća će morati da snize troškove poslovanja digitalizujući i automatizujući proizvodne i poslovne procese, kreirajući nove digitalne usluge da odgovore na drugačije zahteve klijenata i partnera - objasnio je Čadež.

Ministarstvo privrede je od ove godine uvelo elektronsku prijavu zahteva, a svi potrebni podaci automatski će se preuzimati od drugih državnih organa (APR, Poreska uprava, CROSO) čime se skraćuje vreme potrebno za dodelu bespovratnih sredstava, tako da korisnici mogu da podnesu zahtev bez odlaska u filijalu banke ili lizing kompanije.

Očekujemo da će za dodelu bespovratnih sredstava Ministarstvu privrede podneti i neki od subjekata u drvopredrađivačkoj industriji i industriji proizvodnje nameštaja.

Javni poziv je otvoren dok se raspoloživa sredstva ne utroše, najkasnije do kraja godine.

U Kraljevu 10. i 11. septembra

5. Konferencija Drvna industrija i šumarstvo Srbije

U Kraljevu, u hotelu *Turist*, će se u organizaciji Šumarskog fakulteta iz Beograda 10. i 11. septembra 2020. godine održati 5. Konferencija *Drvna industrija i šumarstvo Srbije*, koja je planirana da se održi u aprilu ove godine, ali je odložena zbog korona virusa.

Konferencija će se održati pod pokroviteljstvom i u saradnji sa Upravom za šume, PKS i RAS-om.

Na konferenciji će top teme biti:

- Predlog kriterijuma i indikatora raspodele drveta iz državnih šuma Republike Srbije;
- Štete preduzećima koje su nanete epidemijom virusa Kovid 19 i načini njihovog ublažavanja;
- Obrazovanje kadrova u drvnoj industriji i šumarstvu.

Specijalni gost Konferencije će biti prof. dr Miodrag Zec koji će govoriti o tome zašto nema akumulacije u preradi drveta, šumarstvu i industriji nameštaja Srbije.

Beogradski sajam nakon krize izazvane pandemijom

Svim silama u prošlost

Kriza izazvana pandemijom korona virusa pogodila je brojne privredne subjekte među kojima je posebno uticala na poslovanje Beogradskog sajma čiji su kompanijski resursi u najtežim trenucima krize stavljeni na raspolaganju državi, društvu i građanima naše zemlje. Hale Beogradskog sajma su jedno vreme bile pretvorene u kovid bolnicu...

Kako je Beogradski sajam pregrmeo teške dane, kakve posledice je prebrodio i kakva je perspektiva ove kuće i sajamskih manifestacija, bila su pitanja na koja je odgovarao Aleksandar Ivković, direktor marketinga Beogradskog sajma. Verujemo da će njegovi stavovi i ocene interesovati naše čitaoce...

Uz zahvalnost na vremenu odvojenom za ovaj razgovor, recite nam gospodine Ivkoviću u kolikoj meri je pandemija virusa covid-19 dugoročno poremetila poslovanje, planove i perspektivu Beogradskog sajma?

– Za Beogradski sajam, regionalnog lidera u sajamskoj delatnosti i jednog od najuglednijih članova brojne i moćne zajednice velikih svetskih sajmovata, epidemija izazvana virusom covid-19 predstavljala je težak i bolan udarac. Taj udarac ne samo da je onemogućio bilo kakvo, makar i minimalno poslovanje kompanije, predodređene da bude epicentar okupljanja i masovne ljudske i poslovne interakcije, nego je svojim pandemijskim karakterom ra-

zorio i samu suštinu delatnosti – njen internacionalni, globalni temelj. Jasno je da je takvo stanje, i fizički konkretno i, pogotovo, očekivanim i iznenadnim neposrednim posledicama, nanelo ogromnu štetu samoj kompaniji, društvu i privredi u celini.

– Kao nikada i ni pred kakvom apokaliptičnom pošasti tokom svoje 63 godine posleratne istorije, Beogradski sajam je, surovo izgurao iz svog upravo doživljavanog poslovnog sna i bio prinuđen da se povuče pred brutalnom snagom nevidljivog protivnika. Svi naponi da se, zajedno sa poslovnim partnerima i prijateljima, prevaziđu već dostignute visine preko noći su obesmišljeni i prepušteni nepredvidivoj budućnosti. Značajne sajamske manifestacije su odložene, poslovni rekordi onemogućeni, dobrobit za kompaniju, partnere, privredu, društvo i državu sputani na neodređeno vreme.

– Ipak, takvu žrtvu, i ne samo onu Beogradskog sajma, možda je i nadvisila veća korist – korist za najveće, opšte dobro, utešna činjenica da su svi kompanijski resursi u najtežim trenucima krize bili i ostali na raspolaganju državi, društvu i građanima. Ne treba zaboraviti ni da je, bez obzira na razumljiv negativan odnos jednog dela javnosti, koncept masovne kovid-bolnice, primenjen baš u najvećoj, najpoznatijoj i najpopularnijoj hali Beogradskog sajma, poslužio kao uzor mnogim drugim svetskim sajamskim prostorima da postupe na isti način.

U kakvom poslovnom stanju je Beogradski sajam „zatečen” epidemijom?

– U 2020. godinu Beogradski sajam je uplovio na talasu i sa energijom povoljnih okolnosti, radnog entuzijazma i očekivano dobrih poslovnih rezultata ostvarenih prethodne godine. Već od prvog radnog dana kolektiv kompanije bio je uveren da može još više i još bolje, da to i žarko želi, tada još samo naslućujući da je prethodna poslovna godina bila u nekim segmentima i najuspešnija u deceniji.

„Već prvi od šest „nosećih stubova” Beogradskog sajma, Međunarodni sajam turizma, sa još tri značajne prateće sajamske manifestacije – sajmovima vina, hotelsko-ugostiteljske opreme i suvenira – bio je izvanredan uspeh.

Iako se poklopio sa prvim mesecom od početka „vuhanske blokade” i pretećim širenjem „korone” po svetu, ali podaleko od Srbije, okončan je trijumfalno, u fantastičnoj atmosferi najuspešnijeg i najvećeg turističkog događaja u ovom delu Evrope. Manifestacije su zajedno uspele da okupe više od 900 izlagača i suizlagača. Zajedno sa poslovnim gostima na sajmu su ukupno bile prisutne 44 države. Registrovano je 66.784 posetilaca...

– Tačno mesec dana kasnije trebalo je da budu održani Sajam automobila DDOR BG Car Show i Sajam motocika-

Fotografije: arhiva Beogradskog sajma

Naš sagovornik: Aleksandar Ivković, direktor marketinga Beogradskog sajma

la Motopassion, u to vreme najveći auto-moto događaj u svetu. Najavljen je rekordan broj učesnika, rekordan broj brendova, modela, novosti, posetilaca, privilegija za posetioce i kupce, i ogromni projekat doveden je do finala. A onda je, svega nekoliko dana pred svečano otvaranje ovih sjajnih manifestacija, korona virus gotovo u trenutku poharao i gurnuo u borbu za goli život veći deo čovečanstva, brojne kapitalne svetske sajmove, privredne gigante, svetsku industrijsku mrežu, ljude koji su je činili, osnove ljudske civilizacije. A petnaestak predstojećih prolećnih manifestacija Beogradskog sajma odložio za neka bolja vremena – kaže gospodin Ivković.

Sajam je obustavio redovne aktivnosti baš u vreme kada su formalno objavljeni rezultati poslovanja iz prethodne godine. Šta je ta ironija sudbine pokazala Beogradskom sajmu?

– Slučaj je hteo da taj protekli mart bude ne samo „vreme koje su pojeli virusi“, nego i vreme za formalni izveštaj o prošlogodišnjem poslovanju. Tako se potvrdilo ono što se „naslućivalo“ – da je Beogradski sajam u 2019. godini nastavio trend rasta u svim segmentima

poslovanja, da je, drugim rečima, poslovao izvanredno.

– Sa 48 sajмова i manifestacija realizovanih samostalno ili sa suorganizatorima, planirani kalendar ostvaren je bez odstupanja. Prihodi su u odnosu na 2018. godinu porasli za 12,5%. Kompanija je u svoj poslovni tabor privukla 10% više izlagača nego prethodne godine, iz čak 55 zemalja, ujedno najviše u poslednjih pet godina... Brojke govore o 735.556 registrovanih posetilaca (5,5% više nego 2018), a prodato je 420.287 hiljada ulaznica. Sve je to bio razlog da se prekid rada zbog epidemije dočeka kao šok veći nego u nekim drugim okolnostima.

Sa još jedne strane stigla je „uteha“. Da li je bila dovoljna da popravi raspoloženje u kompaniji?

– Druga martovska „uteha“, možda i veća od prethodne, bila je Analiza ekonomskog uticaja poslovanja Beogradskog sajma na nacionalnu ekonomiju za 2019. godinu, koju je izradio Ekonomski institut. Prema tom nezavisnom istraživanju, ukupni ekonomski efekti poslovanja Beogradskog sajma u 2019. godini procenjeni su na 14,4 milijarde dinara vrednosti prodane robe i usluga, 4,3 milijarde dina-

ra bruto dodate vrednosti (ekvivalent 0,10% ukupne generisane bruto dodate vrednosti u Republici Srbiji i 0,25% bruto dodate vrednosti grada Beograda), čak 1.961 generisano radno mesto i 2,8 milijardi dinara ukupnih poreskih prihoda.

– Pomenutih 48 sajamskih događaja zabeležilo je promet od preko 9,7 milijardi dinara. Isto tako, potrošnja posetilaca zajedno sa ostvarenim prometom izlagača na Sajmu imala je direktan efekat na rast tražnje u zemlji od 9,7 milijardi dinara, rast bruto dodate vrednosti od 1,7 milijardi dinara i ukupno 996 radnih mesta.

– Izlagači su, mimo toga, za smeštaj, ishranu i piće, transport, zabavu, trgovinu te ostale potrebe potrošili još 750 miliona, a posetioци gotovo 2,5 milijardi dinara. Ovi indirektni efekti poslovanja Sajma su za posledicu imali prirast bruto dodate vrednosti za dodatnih 1,8 milijardi dinara, što odgovara i prirastu zaposlenosti od još 645 lica. Tako ukupan iznos potrošenog novca za smeštaj izlagača i posetilaca Sajma u 2019. godini premašuje 3,2 milijarde dinara, s tim da je samo potrošnja stranih turista koji su tim povodom posetili Beograd bila oko 1,03 milijarde dinara.

– Možda i najzanimljiviji pokazatelj tog uticaja je procenjeni multiplikativni efekat na generisanje bruto dodate

vrednosti. Pokazalo se da se svaki dinar zarađen pod kupolom Beogradskog sajma u ekonomiji dalje uvećava za još 2,48 puta, a na nivou kompanije, kao izolovanog privrednog društva, to je čak 9,1. Samo u pogledu zaposlenosti, multiplikator od 1,97 pokazuje da je svaki zaposleni zbog sajamske aktivnosti u 2019. proizvodio u ekonomiji, bilo indirektno ili indukovano, još jedno radno mesto. U slučaju izolovanog preduzeća Beogradski sajam, „multiplikator“ kaže da je svaki njegov zaposleni u 2019. stvarao približno čak jedanaest radnih mesta.

– Konačno, procenjeno je da su samo događaji Beogradskog sajma privukli u Beograd više od 69,7 hiljada stranih i 24 hiljade domaćih gostiju, koji zajedno ostvare potrošnju od oko 1,3 milijarde dinara.

– Po doslovno svim navedenim parametrima Beogradski sajam je napravio značajan napredak u odnosu na prethodno slično istraživanje iz 2016. godine. Ironija „sudbine“ je da se jedna takva činjenica potvrđuje u trenutku potencijalnog poslovnog sunovrata izazvanog pandemijom – objašnjava direktor marketinga Beogradskog sajma.

Može li Sajam da nadoknadi propušteno i da li je spreman i sposoban da se dodatno angažuje u savladavanju poslovnih izazova ali i u borbi protiv covida-19?

– Beogradski sajam će se u bliskoj budućnosti iz preteće provalije spasavati svim svojim znanjem i sposobnostima, istorijom i poslovnom čašću. Za očekivati je da će do daljnjeg, do normalizacije svih vrsta fizičkih i drugih komunikacija, neizbežno biti suspendovan značajan deo njegovog međunarodnog karaktera. To ne mora biti presudan, ali može da bude bitan ograničavajući faktor u poslovanju kompanije i, uzgred, prilika za takođe novi, „postkoronarni“ život domaćih izlagača i tržišta.

– Pokazalo se da je već prva velika sajamska manifestacija – Međunarodni sajam građevinarstva, prethodno odgođena za kraj juna, još uvek uslovljena ne samo svojom međunarodnom stranom, nego i okončanjem rada kovid-bolnice na sajmu i percepcijom svega toga od strane domaćih izlagača. Iako se radi o trenutno mož-

da najaktivnijoj i najatraktivnijoj privrednoj grani, uz neizmerni entuzijazam organizatora, Beogradskog sajma, tek će konkretne okolnosti u bliskoj budućnosti odrediti „sudbinu“ i tog i drugih predstojećih sajmova, uključujući i jesenje.

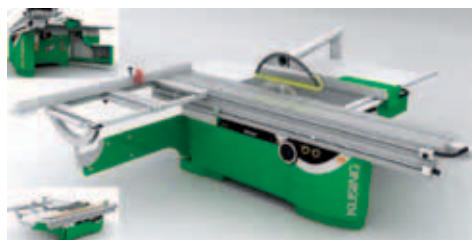
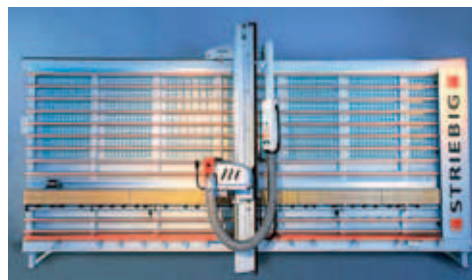
– Pored svih drugih, ranije planiranim jesenjim sajmovima, jednom Sajmu knjiga, kao najvećem i najmasovnijem godišnjem kulturno-društvenom događaju, ili Sajmu nameštaja, kao najvećoj jesenjoj poslovnoj sajamskoj manifestaciji, na primer, priključiće se i odloženi DDOR BG Car Show i Sajam tehnike. A to je samo deo izazova koji pred Beogradski sajam postavljaju ne samo standardna profesionalna iskušenja, nego i zdravstveno-bezbednosna, kakva je čitavoj poslovnoj civilizaciji nametnuo „covid-19“ i kojima je kompanija spremna da se suprotstavi po svim najvišim standardima i bez kompromisa.

U svakom slučaju, naprasno prekinuta „linija života“ Beogradskog sajma biće uspostavljena i vraćena u pređašnje stanje. Nema tog „kovida“ koji kompaniju u tome može sprečiti – tvrdi Aleksandar Ivković, direktor marketinga Beogradskog sajma. ■

KESIĆ-TEHNIKA DOO
Milorada Popovića 8, 11250 Beograd
m.kesic@sbb.rs www.kesic-tehnika.rs
064/23-00-579

Prodaja i servis novih i polovnih mašina i alata za drvenu industriju

Mere Vlade Srbije za pomoć privredi usled epidemije korona virusa

Vlada Srbije je još krajem marta predstavila **paket ekonomskih mera vredan 5,1 milijardi evra za ublažavanje posledica na privredu** usled epidemije korona virusa. Glavni cilj ovih mera je očuvanje stečenog nivoa zaposlenosti i pomoć preduzećima koja su najviše pogođena ovom krizom izazvanom epidemijom korona virusa.

Paket ekonomskih mera države podrazumeva ukupno **devet mera**, sa procenjenim efektom u visini od 608,3 milijarde dinara, odnosno 5,1 milijardu evra.

Od tih devet, **tri su mere poreske politike**, po dve su **direktna pomoć privatnom sektoru i mere za očuvanje likvidnosti privrede**, a kao ostale mere navodi se moratorijum dividendi do kraja godine i fiskalni stimulans – odnosno direktna pomoć svim punoletnim građanima.

Pošto je cilj mera da se očuva zaposlenost kao i da se pomogne privrednim subjektima kojima je otežano poslovanje tokom vanrednog stanja, mere se **ne primenjuju** na privredne subjekte koji su tokom vanrednog stanja umanjili broj zaposlenih za više od 10% (ne računajući zaposlene na određeno vreme kojima ugovor ističe tokom vanrednog stanja) i koji su privremeno prekinuli poslovanje pre proglašenja vanrednog stanja, odnosno pre 15.03.2020. godine.

PRVI SET MERA se odnosi na **odlaganje plaćanja dospelih poreskih obaveza**, a reč je o tri mere:

1. Odlaganje plaćanja poreza na zarade i doprinose za privatni sektor, tokom trajanja vanrednog stanja, uz kasniju otplatu nastale obaveze u ratama sa početkom najranije od 2021. godine. Cilj je povećanje likvidnosti svih privrednih subjekata u privrednom sektoru koji isplaćuju zarade zaposlenima. Takođe, ova mera se odnosi na odlaganje plaćanja poreza na prihod od samostalnih delatnosti svih preduzetnika. Osnovni uslovi za primenu ove mere su identični za sve poslodavce bez obzira na njihovu ekonomsku snagu.

2. Odlaganje plaćanja akontacija poreza na dobit u drugom kvartalu. Cilj je povećanje likvidnosti poreskih obveznika putem odlaganja plaćanja akontacija za porez na dobit za 2020. godinu koje dospevaju u drugom kvartalu 2020. godine. Osnovni uslovi za primenu ove mere su identični za sve obveznike poreza na dobit bez obzira na njihovu ekonomsku snagu.

3. Oslobođanje davalaca donacija od obaveze plaćanja PDV-a. Osnovni cilj ove mere je da se od plaćanja PDV-a oslobode oni donatori koji svoje proizvode, odnosno proizvode čijim prometom se bave, doniraju ustanovama koje su neposredno uključene u aktivnosti koje imaju za cilj sprečavanje širenja i lečenje građana od bolesti covid-19.

DRUGI SET MERA odnosi se na direktna davanja preduzećima, isplatu pomoći u visini minimalne zarade za preduzetnike, mikro, mala i srednja preduzeća, odnosno subvencije

50% minimalne zarade velikim preduzećima, čiji zaposleni su poslani na prinudni odmor, zbog smanjenog obima poslovanja ili potpune obustave rada.

1. Direktna pomoć preduzetnicima koji se paušalno oporezuju i koji plaćaju porez na stvarni prihod, mikro, malim i srednjim preduzećima u privatnom sektoru – uplata pomoći u visini minimalca (za vreme trajanja vanrednog stanja - 3 meseca).

Preduzetnicima, mikro, malim i srednjim pravnim licima je data ekonomska pomoć u visini **neto minimalne zarade za svako lice koje kod njih ima status zaposlenog**.

2. Za velika preduzeća uplata pomoći u visini **50% minimalca za zaposlene** kojima je rešenjem utvrđen prestanak rada. Kod ovog seta mera je napravljena razlika u načinu primene po osnovu ekonomske snage obveznika. Naime, pošlo se od pretpostavke da su privredni subjekti koji su razvrstani kao velika privredna društva imaju značajno veću ekonomsku snagu u odnosu na preduzetnike, mikro, mala i srednja pravna lica, pa je shodno tome, ovaj set meta usmeren na to da država efektivno podnese deo tereta isplate naknada zarada licima za koje je nastupio prekid rada, a koja poslodavci (velika pravna lica) zadržavaju u radnom odnosu.

TREĆI SET MERA ima za cilj očuvanje likvidnosti privrednih subjekata u uslovima ekonomske krize očekivane tokom i po okončanju vanredne situacije prouzrokovane pandemijom covid-19 virusa. Ovim programom Vlada Republike Srbije želi da minimizira spoljne uticaje (pad tražnje, prekid lanaca snabdevanja i drugo) i njihove posledice (smanjene zaposlenosti, nelikvidnost i drugo) na poslovanje srpske privrede. Program predviđa dve mere.

1. Program za dodelu kredita za održavanje likvidnosti i obrtnih sredstava za kompanije iz segmenta preduzetnika, mikro, malih i srednjih privrednih subjekata, poljoprivrednih gazdinstava i zadruga koji su registrovani u relevantnom registru preko Fonda za razvoj Republike Srbije.

2. Garantne šeme za podršku privredi u uslovima covid-19 krize za kredite za održavanje likvidnosti i obrtnih sredstava za kompanije iz segmenta preduzetnika, mikro, malih i srednjih privrednih subjekata, kao i poljoprivrednih gazdinstava preko komercijalnih banaka koje posluju u Republici Srbiji. Ukupna vrednost programa predviđenih ovom merom iznosi 264 milijarde dinara (oko 2,2 milijarde evra).

OSTALE MERE uplata direktne pomoći u iznosu od **100 evra u dinarskoj protivvrednosti svim punoletnim građanima Republike Srbije**;

Moratorijum dividendi do kraja godine, osim za javna preduzeća.

Preuzeto sa: www.plutonlogistics.com

Praksa i teorija u neraskidivoj vezi

Časopis *DRVOtehnika* nastavlja seriju razgovora sa onima koji su decenijama nesebično i odano radeći na Šumarskom fakultetu u Beogradu obeležili rad ove visokoškolske ustanove i ostali u sećanju kolegama i velikom broju studenata, danas inženjera koji rade širom naše zemlje i regiona.

Ovoga puta naš sagovornik je profesor dr **Vojislav Bajić**, čovek koji je u svom naučnom i nastavnom radu dugom više od tri decenije uvek nastojao i uspevao da poveže praksu i naučno-nastavni rad. U nastojanju da maksimalno poveže šumarsku praksu i nauku, učio je svoje studente društveno odgovornom radu, u čijoj osnovi su održivo gazdovanje i korišćenje šuma... Dočekuje nas na svom terenu, u kući za odmor, brvnari, dvadesetak kilometara udaljenoj od Beograda. Pravo iznenađenje nas čeka u dnevnom boravku koji je svojevrsna izložba lovačkih trofeja. Saznajemo da se profesor Bajić, uz odgovoran naučno nastavni rad, dugo i uspešno bavi lovom... Naše teme su, međutim, šumarstvo i prerada drveta, njihov odnos i međusobna uslovljenost.

Uz zahvalnost što ste se odazvali pozivu za ovaj razgovor i uz konstataciju da ste se Vi, gospodine profesore, na Šumarski fakultet u nastavni proces uključili posle ozbiljnog i dužeg rada u šumarskoj praksi, molimo Vas da nam kažete koliko je to bilo značajno za Vaš naučno nastavni rad?

– Tačno je da sam kao šumarski inženjer osam godina radio u šumarskoj operativi gde sam praktično brusio naučeno za vreme studija, a onda sam se, spletom niza okolnosti, uključio u naučno nastavni rad na Šumarskom fakultetu gde je moj profesor i mentor bio profesor dr **Sreten Nikolić**. Moram reći da smo izuzetno korektno sarađivali, a kada već spominjem svoje profesore onda ću spomenuti dr **Milutina Simonovića** i posebno dr **Vladislava Popovića** od kojih sam dosta toga naučio, a vezano je za iskorišćavanje šu-

– Višegodišnje iskustvo u oblasti šumarske operative, kao i iskustvo koje sam stekao radeći u nastavi na Šumarskom fakultetu, potvrdili su moju orijentaciju da praksa i teorija moraju biti u neprekidnom jedinstvu, međusobno čvrsto prožete i naslonjene jedna na drugu. Zato sam neprekidno bio u kontaktu sa šumarskom praksom. To je neminovan i dobar spoj posebno zbog toga što je moja stručna i naučna disciplina kojom sam se bavio ceo svoj radni vek *iskorišćavanje šuma* – kaže profesor dr Vojislav Bajić.

ma, otvorenost i otvaranje šuma, sve to u funkciji korišćenja šuma. Bilo je tu još niz stručnjaka sa kojim sam sarađivao i od njih učio tokom više od tri decenije rada u nastavi, a ove sam izdvojio, jer od njih sam mnogo toga naučio, posebno od profesora **Vladislava Popovića** i **Sretena Nikolića**.

– Višegodišnje iskustvo u oblasti šumarske operative, kao i iskustvo koje sam stekao radeći u nastavi na Šumarskom fakultetu, potvrdili su moju orijentaciju da praksa i teorija moraju biti u neprekidnom jedinstvu, međusobno čvrsto prožete i naslonjene jedna na drugu, ili kako to kažu *povezani ko nokat i meso*. Zato sam neprekidno bio u kontaktu sa šumarskom praksom. To je neminovan i dobar spoj posebno zbog toga što je moja stručna i naučna disciplina kojom sam se bavio ceo svoj radni vek *iskorišćavanje šuma*.

Često sam bio u prilici da čujem kako se šuma neguje sekirom. Kakav je Vaš stav po tom pitanju i da li šumarstvo počinje ili se završava iskorišćavanjem šuma?

– U šumarskoj teoriji ima različitih mišljenja gde treba smestiti iskorišćavanje šuma... Da li, naime, šumarstvo kao privredna grana počinje iskorišćavanjem šuma ili se završava iskorišćavanjem šuma? Uvek je bilo onih koji će reći da se proizvodnja završava iskorišćavanjem šuma, a neki će reći da ona tada počinje. Moj stav je malo drugačiji, ali miri pomenuta

Naš sagovornik profesor dr Vojislav Bajić

dva stava. Nisam u funkciji pomirite-lja, ali hoću da kažem da **šumarstvo kao privredna grana počinje, traje i završava sa iskorišćavanjem šuma**. Jer, u životu jedne sastojine od njenog nastanka, pa do njenog ekonomskog kraja, dakle do seče i izrade šumskih sortimenata, iskorišćavanje šuma je prisutno, isto kao što je jednako prisutno kroz negu i zaštitu šuma, gde je ponekad radikalniji metod zaštite upravo sekira. Tamo gde se ne može drugačije, gde treba ukloniti zaraženu sastojinu i videti šta dalje, mora se raditi sekirom. Govorilo se: *šuma se neguje sekirom*... I još je važno da sam svoje studente učio da nakon seče stanje u šumi uvek mora ostati bolje. Koliko je taj princip sada prisutan u praksi, nije mi poznato – kaže profesor Bajić.

Koji su i gde prvi i osnovni oblici saradnje šumara i drvoprerađivača i da li su im interesi bitno različiti?

– Kraj biljne proizvodnje u šumarstvu koji se završava izradom šumskih sortimenata ustvari je početak prera-de drveta. Nekada se u obrazovanom smislu iskorišćavanje šuma i učilo na obradi drveta ili na odseku koji se sada zove Odsek za tehnologije drveta na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Dakle, iskorišćavanje šuma je bio nastavni predmet i tamo se to izučavalo upravo zato što je za prera-du drveta značajnije kakav će oblik sortimenta dobiti. Šumari su tu malo komotniji. Njih standard obavezuje u tom smislu što im propisuje minimalne dužine i minimalne prečnike za određene šumske sortimente, naravno podrazumevajući i odredbe o kvalitetu. Za prera-du drveta je, međutim, vrlo važno kakav je odnos dužina i prečnika određenih sortimenata koji će dobiti i upravo tu vidim najdirektniju moguću saradnju te dve struke koja bi trebalo da bude stalna i korektna... Istina sada u tehnološkom smi-

slu postoje mogućnosti širinskog i dužinskog spajanja i pravljenja ploča i elemenata većih dimenzija i različitih upotrebničkih mogućnosti. Ali, kada se uradi nešto od drveta iz jednog komada i kada je u njemu iskazana celokupna struktura po dužini i širini, onda to ima drugačiji kvalitet i vrednost nego kada je reč o tim nastavljenim pločama koje takođe imaju svoju funkciju, ali one često moraju da se oblažu nekim furnirima, da se premazuju laturama koje će umiriti razlike u strukturi... Mislim da već tu nemamo baš puno saradnje između te dve struke čiji interes ne bi trebalo da je bitno različit. Ali, nije to najvažnije...

A šta je to najvažnije ili šta je osnovni problem u odnosima šumara i drvoprerađivača?

– Osnovni problem, kako ja to vidim, a ništa se promenilo nije u njihovim odnosima za poslednje dve – tri decenije, što nikada nije bilo dovoljno sluha jednih za druge. Neću i nisam u mogućnosti da kažem ko je tu kriv, a pitanje je da li tu uopšte ima pravog i većeg krivca, jer uvek je za nesuglasice potrebno dvoje. Ne može jedan biti nesaglasan sam sa sobom. Ako jedan insistira, drugi će morati da čuje šta on hoće, šta želi, šta je to uslov bez koga je opstanak ugrožen... Nažalost nema tog saglasja i lično mislim da s obzirom na to da je sve vreme, a i danas šumarstvo u državnim rukama i javna su ili državna preduzeća koja gazduju državnim šumama i ta ista javna preduzeća vode brigu i o šumama u privatnom vlasništvu, odnosno sopstveničkim šumama, da se tu teško šta može promeniti bez ozbiljne i odlučne intervencije države... Država treba da je trajno zainteresovana za unapređenje stanja šuma, veću šumovitost, za domaćinsko gazdovanje šumama i šumskim područjima. Jer, zna se da je drvo samo mali deo ukupne vrednosti i značaja šuma, da šuma ima niz funkcija od kojih ću spomenuti zaštitu od voda i poplava, zaštitu od erozije i klizišta. Veliki procenat centralnog dela Srbije su

klizišta, aktivna ili potencijalna, a još se nekritički na šumskim rečicama grade mini hidroelektrane, voda se strpa u cevi i uništava kompletan živi svet... Zna se da bez šume nema vode, nema života. Nezamenljiva je funkcija šume kao bio filtera, bio sundera i bio armature. Iz tih razloga je neophodna državna briga isto kao što bi država trebalo da je više zainteresovana za stanje u preradi drveta i način na koji se koristi ta vredna, obnovljiva sirovina. A zna se da veći nivo finalizacije donosi veću zaposlenost, veću konkurentnost, veći izvoz i devizni priliv ...

– Ipak mislim da bi malo više sluha trebalo da bude na šumarskoj strani, odnosno svesti o tome da ni šumarstva bez obrade drveta nema. Ne može se šumarstvo poistovetiti sa planom ogrevnog ili prostornog drveta onima koji imaju otvorena ložišta ili koriste drvo kao osnovni energent. Šta ćemo sa tehničkom oblovinom sa drvetom koji ima kvalitet za drugačiji način korišćenja nego što je taj najekstenzivniji način sagorevanjem u ložištima ili pretvaranje iverja i sečke tog istog takvog drveta ili drveta tog kvaliteta, pa onda pravljenje ploča na bazi lepila...

– Naravno bilo je, ja se toga sećam, izvesne arogancije i sa strane drvoprerađivača. I oni su u nekim situacijama, u kojima je šumarstvu bilo teško, znali da vrše ucene. Toga je bilo i danas toga ima – kaže profesor Vojislav Bajić.

Tražeci načina da skrenu pažnju na svoje probleme drvoprerađivači su u nekoliko navrata stvarali lokalna ili šire oblike udruživanja... Mislite li da je to pravi put i način društvenog eksponiranja?

– Poznato mi je da su u više navrata i u različitim regijama naše zemlje drvoprerađivači formirali udruženja, koja su ponekad bar deklarativno imala ambiciju da prerastu regionalne okvire, ali mi nije poznat rezultat rada ovih asocijacija. Takođe znam da su svojevremeno, iz potrebe da se čvršće organizuju, drvoprerađivači formirali klastere i agenciju za drvo, upravo da bi zajednički nastupali na tržištu sa onim što proizvode i druga stvar da se zajednički obraćaju onome koji ih snabdeva sirovinom, da vide kako će na najpovoljniji način to biti pogodno za jedne i za druge. Ne znam kako to sada funkcioniše i da li uopšte funkcioniše, ali čini mi se da tu nema dobre komunikacije ili je tome došao kraj, pa su opet sada

na sceni pojedinačni, partikularni interesi. Mislim da je to veliki problem i da se on teško može rešiti bez boljeg organizovanja i sa više profesionalizma. Verujem da bi u tom slučaju drvoprerađivači imali više čvrstine i efekta u zajedničkom nastupu prema javnom sektoru... Drvoprerađivači traže i transparentniju raspodelu sirovine. Činjenica je da su nekad simbolične količine drveta mogle na neorganizovan način otići u izvoz ili dopreti do nekog proizvođača mimo redovnih procedura propisanih zakonom. To se odnosi i na drvo iz privatnog sektora koje mora kontrolisano da dođe do prerađivača. Naravno u našim uslovima i ova druga mogućnost je izvesna, naš se čovek uvek snađe, pa nađe način da zaobiđe procedure i toga je, kažu, sve više... Taj problem je bio aktuelan, danas je aktuelan i ako se ništa na tome ne radi i ne uradi, biće aktuelan i u vremenu koji dolazi. Bolje je to rešavati u saglasju i što je moguće pre, jer mi se čini da partikularna rešenja vode ka onoj priči o tome kako je čovek žaleći da odseče psu rep, sekao pomalo i povremeno stalno stvarajući psu novi bol – simbolično kaže naš sagovornik.

Otvorenost šuma Srbije nije dovoljna i navodno je četiri puta manja od razvijenih zemalja Evrope. Zašto je to baš tako?

– Primarni uslov za gazdovanje šuma je njihova otvorenost. Što je otvorenost šuma veća i kvalitetnija, to su uslovi za gazdovanje šumama povoljniji. Kada kažem za gazdovanje onda mislim na gazdovanje u najširem smislu: za podizanje šuma, za negu, gajenje, zaštitu i korišćenje šuma, odnosno sve osnovne profilne funkcije: gajenje šuma, semenarstvo, rasadništvo, pošumljavanje, uređivanje šuma, zaštitu šuma i iskorišćavanje šuma. Sve profilne discipline traže osnovnu pretpostavku za rad u adekvatnoj otvorenosti šuma. Ako otvorenosti nema to se ne može sprovesti na profesionalan način.

–Otvorenost šuma je primarni problem šumarske prakse, sa kojim sam se i ja susreo već na početku profesionalnog rada i shvatio od kolikog je to značaja kako u primanoj tako i u sekundarnoj i tercijalnoj mreži šumskih komunikacija. Bez obzira da li su to: putevi, žičano-užetni sistemi, šumske i traktorske vlake, otvorenost šuma je predmet interesovanja za svakoga ko se bavi gazdovanjem šumama.

U vreme pre formiranja jedinstvenog javnog preduzeća šumarstva, 1991. godine, svako šumsko gazdinstvo, a bilo ih je 52, pojedinačno je odlučivalo i zasebno radilo na otvaranju šuma, pa je otvorenost šuma u Srbiji prilično neujednačena i na neki način je svedočila o uspešnosti sistema gazdovanja. Ali, moram reći da se pitanju otvorenosti šuma nikada nije posvetila puna pažnja. Nisu se stvarali uslovi da se odvoje odgovarajuća sredstva, urade kvalitetni projekti, pre svega mreže kamionskih puteva na koje će se kasnije naslanjati i razvijati sekundarna i tercijalna mreža. Uvek je to, kao i do sada, ostajalo za neka bolja vremena – kaže naš sagovornik.

Uz zahvalnost za razgovor i konstataciju da neki stručnjaci tvrde da bi duplo veća otvorenost šuma našim drvoprerađivačima dala 40% više sirovine, pitam Vas profesore, šta o tome mislite i šta je Vaša poruka šumarima i drvoprerađivačima?

– Nisam baš preterano siguran u to, da bi veća otvorenost naših šuma dala veću količinu sirovine. Poznate su mi neke studije i znam za takve stavove, ali ja nisam baš siguran da je tako. Svakako bi imali veću količinu sirovine, ali je pitanje da li bi je pratio i kvalitet? Mi bi došli do onih šuma koje nisu otvorene, pa bi u tim šumama mogli više posvetiti pažnju gajenju šuma, prorednim sečama, rekonstrukcijama degradiranih šuma, prevođenju niskih izdanačkih šuma u viši uzgojni oblik. Nije sporno da bi šumarstvo tu dobilo na kvalitetu, posebno sa aspekta zaštite šuma jer bi se pristupilo u samo srce onih površina koje su nam znatno ugrožene raznim uticajima od patogenia, pa do požara, koji nam u poslednjim godinama odnose velike površine pod šumama...

– Na kraju hoću da potenciram ono što sam na početku rekao: šumarstvo i prerada drveta su neodvojivi, *srasli kao kao nokat i meso* i jedno bez drugog ne ide... To je nedvosmisleno jasno. Šta god se radilo i kakvi se god pojedinačni interesi i interesi na dnevnom nivou javljali, šumarstvo i prerada drveta su uzročno posledično vezani i oni će ostati tako vezani i što je ta veza čvršća to će njihova obostrana korist biti veća – kaže na kraju našeg razgovora profesor dr Vojislav Bajić.

D. Blagojević

Visokotehnološki strojevi i linije

- Rotoles strojevi za kalibraciju
- Linije za ljepljene grede i nosače
- Linije za CLT Panele
- Linije za uzdužno spajanje
- Linije za blanjanje profiliranje i sortiranje

- Transporteri / mehanizacija
- Specijalni strojevi / linije
- Linija za proizvodnju Bačava
- Inženjering / kompletna rješenja

U 49 ZEMALJA SVIJETA
2730 USPJEŠNO IZVEDENIH PROJEKATA
1250 ZADOVOLJNIH KUPACA

LEDINEK
www.ledinek.com

Ledinek Engineering d.o.o
Slivniška cesta 18
2311 Hoče, Slovenija
tel: +386 2 61300 63

PIŠE: profesor Jelena Matić

čudesni svet STOLICA

Inovativni pristup oblikovanju najavljuje novi način razmišljanja koji je najčešće podstaknut specifičnim društvenim okolnostima. Iako nastaje sa ciljem da što pre nađe svoju neposrednu praktičnu primenu, za šire prepoznavanje njegovih vrednosti, neretko su potrebna dodatna ulaganja i duži vremenski period.

Čarls Rene Mekintoš,
stolica *Hill House*

Jedinstvo suprotnosti

Škotski arhitekta, dizajner i umetnik **Čarls Rene Mekintoš** je završio odsek za arhitekturu na akademiji „Glasgow School of Art“. Posle studija se zaposlio u birotu „Honeyman and Keppie“ gde je stekao značajno iskustvo i reputaciju. Kako se firma bavila opremanjem enterijera za poznatog klijenta, njegov nameštaj nije bio projektovan za određenog industrijskog proizvođača ili širu ciljnu grupu. Nasuprot tome, uvek je izrađivan zanatski, u malim serijama i za unapred određeni prostor, što je značajno uticalo na njegov oblik i funkciju. Mekintošovi rani radovi predstavljaju modernu reinterpretaciju tradicionalnih škotskih enterijera i nameštaja, a za razvoj njegovog umetničkog pečata koji je postao prepoznatljiv širom sveta i učinio ga jednim od najuticajnijih britanskih dizajnera 20. veka, naročito su zaslužne dve stolice.

Čarls Rene Mekintoš
(1868-1928)

Prva je „Argyle Chair“, projektovana 1897. godine, jer se kod nje prvi put pojavljuje neobično izdužen leđni naslon. Iako bi se moglo pretpostaviti da se autor rukovodio estetskim razlozima, na ovu odluku ga je naveo sam enterijer koji je već bio isprojektovan od strane njegovog kolege Džordža Voltona. Naime, stolice su bile namenjene za opremanje trpezarije koja je bila izdvojena visokim paravanima u manje prostore za ručavanje. U tako organizovanoj šemi, Mekintoš je odlučio da naglasi dimenzije stolice kako bi se iz-

borio za njeno mesto u enterijeru i dao joj na značaju, a visok naslon je dodatno pregrađivao prostor i činio da se korisnik oseća zaštićeno i posebno. Bila je to jedna od prvih potvrda Mekintošovog karakterističnog načina uklapanja nameštaja i arhitekture, gde su svi elementi enterijera morali biti podređeni celokupnom utisku i doprineti jedinstvenosti datog prostora.

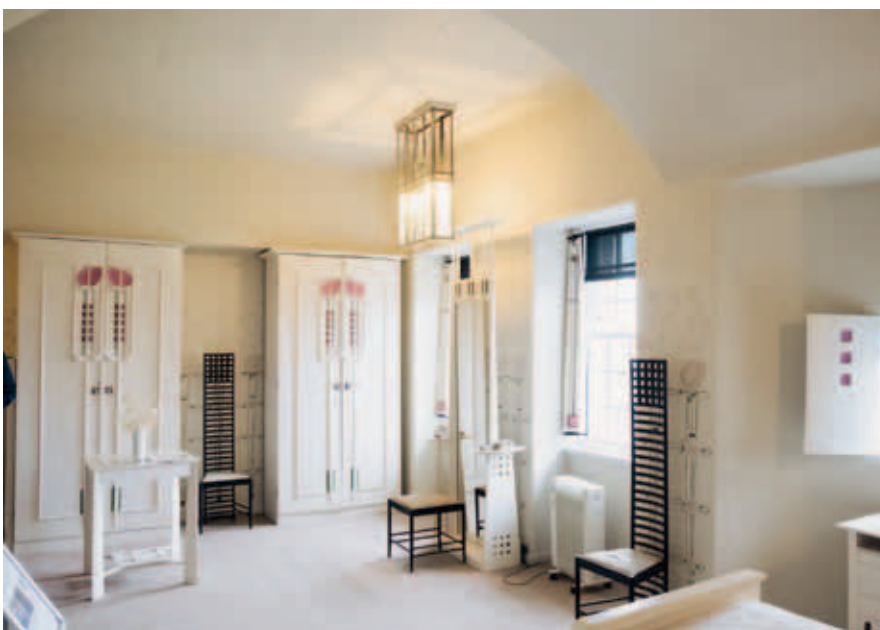
Stolica *Hill House* je reprezentativni predstavnik stila „New Art“ sa početka 20. veka čije radove odlikuje balansiranje suprotnosti, odnosno nastojanje da se postigne harmonična sinteza tradicionalnog i modernog, lepog i funkcionalnog, nacionalnog i internacionalnog.

Argyle stolica, (1897)
tradicionalno oblikovanje
sa elementima modernog

Willow stolica iz 1903. godine

Hill House enterijer spavaće sobe

Druga je „Willow chair“ iz 1903. godine, nastala za Mekintošov prvi potpuno samostalni projekat - enterijer čajdžinice „Willow Tea Room“. Veoma svedenog dizajna i jednostavne konstrukcije, stolica se može videti i kao reinterpretacija tradicionalne drvene stolice sa horizontalnim prečkama u leđnom naslonu, tipične za mnoge regione u Evropi. Potpuno očišćena od svake dekorativnosti, ona predstavlja njegov prvi geometrijski oblikovan komad nameštaja.

Iste godine, poznati britanski izdavač Volter Bleki, impresioniran inovativnim pristupom Mekintoša, gde se on ne bavi samo arhitekturom, već oblikuje i sve pripadajuće elemente

enterijera sve do zavesa i kvaka za vrata, poziva ga da za njega projektuje kuću nadomak Glazgova. Tako je nepretenciozno, za potrebe opremanja spavaće sobe ovog zdanja, nastala jedna od najoriginalnijih stolica 20. veka – Hill House. Dotadašnje iskustvo i uspeh ohrabрили su Mekintoša da kreira delo koje je po svom dizajnu bilo daleko ispred svog vremena.

Kao i prethodna, Hill House raskida sa organskim motivima „Art Nouveau“-a i izrazito je apstraktna. Njene jasne geometrijske linije inspirisane su tradicionalnim japanskim pravolinijskim ornamentima, ali i grafikom bečkih secesionista koje je Mekintoš veoma cenio. Kako je još od ranije bio zainteresovan

za veoma upečatljive kontrastne kompozicije, ofarbao ju je u crnu boju. Na taj način je istakao eleganciju stolice, ali i njene linije učinio jasnim i upečatljivim naspram zidova bele boje i minimalne ornamentike. Takođe, isti princip primenio je i na sedišta stolica - tapacirana su u svetlim tonovima tekstila kako bi stajala u kontrastu sa tamnim drvetom.

Vizuelno najupečatljiviji detalj stolice je ipak njen visoki naslon koji je izrađen u horizontalnim letvicama celom svojom visinom, kao kod merdevina. Gornji segment naslona je završen u rasteru linija koje grade kvadratne otvore. Nastali ornament je zbog visoke likovnosti kasnije upotrebljavan i na drugim Mekintošovim radovima. Ova-

Willow stolica (1903) u originalnom enterijeru

Vitkoj liniji stolice *Hill House* pored izduženih proporcija i crne boje, doprineli su i mali poprečni preseči svih elemenata

ko izduženi naslon u enterijeru služio je da ogradi prostor i stvori malu ambijentalnu celinu za onog ko u njoj sedi, ali i kao jasna dekorativna vertikala u enterijeru kada bi stolica bila postavljena uz zidove.

Svi elementi stolice *Hill House* su pravolinijski, izuzev horizontalnih letvica na leđnom naslonu stolice, koji su blago zakrivljeni, i to iz dva razloga. Prvi je ergonomski, jer na taj način naslon prati liniju leđa čoveka i čini je udobnijom. Drugi razlog je pitanje stabilnosti same konstrukcije, jer je zbog izuzetno visokog naslona bilo teško izbeći savijanje u gornjoj zoni, pa se krivljenjem letvica značajno povećalo njegovo ukrućenje.

Može se zaključiti da su neobične proporcije *Hill House* bile u službi arhitekture, kako bi stolica bila potpuno integrisana u prostor, a da su apstraktne linije i njihova obrada odražavale savremena razmišljanja o modernom čoveku i najavljivale novo doba. Mekintoša nije brinulo što je drvo jasena prekrilo monotonom crnom bojom ili što nije isticao veštinu zanatlija tražeći izradu zahtevnih formi poput većine svojih savremenika. Iako se opробao u organskim formama „Art Nouveau”, a sa suprugom, dugogodišnjom saradnicom na većini svojih projekata Margaret Mekdonald, i prijateljima Herbertom Mekner i Fransis Mekdonald ostvario veliki uticaj na bečke secesioniste kroz radove umetničke grupe „The Four”, on je zapravo jedan od začetnika novog stila – „New Art”-a. Kroz sve svoje rado-

ve, Mekintoš je nastojao da na modern način reinterpreтира tradicionalne vrednosti i unese savremeni pogled na stanovanje i život u novom veku.

Zahvaljujući podršci uticajnih secesionista, Josefa Hofmana i Kolomana Mosera, i činjenici da se o njegovom radu dosta pisalo u stručnim časopisima, Mekintoš je bio naročito poznat i cenjen u kontinentalnom delu Evrope. Uprkos internacionalnim priznanjima i slavi, u Velikoj Britaniji je ipak više shvatan kao ekscentrični esteta nego progresivni stvaralac. Godine 1913. napustio je arhitektonski biro „Honeyman and Keppie” i nastavio da radi kao nezavisni arhitekta. Ubrzo je počeo sa slikanjem akvarela, da bi se penzionisao 1923. godine i otišao da živi na jugu Francuske. Umro je 1928. godine u Londonu.

U početku slavljena u stručnim krugovima, stolica *Hill House* je vremenom pala u zaborav jer su vrednosti koje je promovisala bile daleko ispred vremena u kom je nastala. Bile su potrebne decenije, da se okolnosti izmene i društvo osavremeni, kako bi bila prepoznata kao originalni komad nameštaja za savremeno stanovanje, visokih estetskih vrednosti. Iako su izvorne stolice ručno izrađivane, *Hill House* je doživela i industrijsku proizvodnju, i to 1974. godine od strane kompanije Cassina. Na zadovoljstvo svih poštovalaca Mekintošovog rada, proizvode se i danas, i to u okviru specijalne kolekcije „I Maestri”, posvećene velikanima dizajna. ■

WOOD WORKING THAT MATTERS

10-13 NOVEMBER 2020
FIERAMILANO ITALY

 Xylexpo

27th Biennial world exhibition for
woodworking technology and
components for the furniture industry

 EUMABOIS
Woodworking Technology
Made in Europe

 acimall
ITALIAN WOODWORKING TECHNOLOGY ASSOCIATION

 ITFA
ITALIAN TRADE AGENCY

 FIERA MILANO

AUTORKE: Radmila i Marijana
Milosavljević

Iz knjige: *Trilogija Dizajn i dizajneri XX i XXI veka*
Izdavači: Orion Art i Radio televizija Srbije

Predmet koji nema značenje
ne treba ni da postoji.

Sunce u sobi

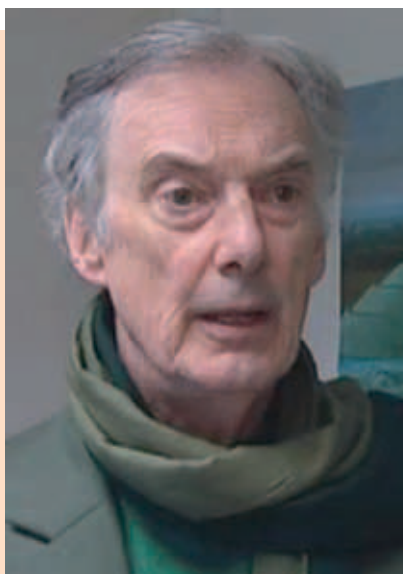
Komadi nameštaja Čarlsa Dženksa uvek nose skriveni smisao koji traži razmišljanje, analizu i odgonetanje.

Čarls Dženks, američki teoretičar arhitekture, eksperimentisao je sa kućama i predmetima u cilju odgonetanja suštine stvari. Da li je jednom predmetu dovoljno da služi svojoj nameni (na primer, stolici da se na njoj sedi), ili – da li u proces oblikovanja treba uključiti i nešto više, na primer duh... čoveka, mesta, vremena? Grupa nameštaja „Sunce” pripada simboličkom enterijeru, odnosno enterijerima njegove kuće u Londonu iz 1985. godine, u kojima je promovisao svoju tezu da se funkcionalnost podrazumeva sama po sebi, ali da značenje predmeta ima daleko dublji smisao. **Predmet koji nema značenje ne treba ni da postoji.**

Čarls Dženks

Američki teoretičar arhitekture, pejzažni arhitekta i dizajner, rođen je 1939. godine u Baltimoru, SAD. Diplomirao je englesku književnost na Harvardu, zatim je magistrirao arhitekturu da bi 1970. doktorirao na Odseku istorije arhitekture na koledžu u Londonu. Sredinom šezdesetih preselio se u Škotsku (majka mu je Škotlandanka), gde i danas živi. Oženjen je sa Meri Čezvik Dženks, koja je napisala poznatu knjigu „Kineski vrtovi”. Sedamdesetih godina postaje vodeća figura u britanskoj pejzažnoj arhitekturi. Njegovi pejzaži inspirisani su fraktalima, genetikom, teorijom haosa, oblicima iz prirode, talasima, oblacima... Napisao je (zajedno sa Teri Farelom) knjigu „Tematska kuća”, dizajnirao je „simbolički nameštaj” za svoju kuću u Londonu, koja je primer traganja za smislom u duhu postmoderne arhitekture. Napisao je knjigu „Jezik postmoderne arhitekture” u kojoj analizira promenu paradigme od modernizma ka postmodernizmu. Bavio se i skulpturom i oblikovao „DNK” skulpturu za Londonski „Kju Gardens”. Predavač je na više od 40 svetskih univerziteta uključujući one u Pekingu, Šangaju, Tokiju, Milanu, Barseloni. U SAD predaje na Harvardu, Princetonu i Jejlu.

U pomenutu kuću uneo je bezbroj značenja. U kuću se ulazi kroz svojevrsni kosmički oval na čijoj tavanici je friz sa likovima najznačajnijih ličnosti iz civilizacije sveta, od Pitagore do Džefersona!

Zatim, svaka soba ima svoju temu: Proleće, Leto, Jesen, Zima, a teme su elaborirane kroz dekoraciju koja vuče svoje korene iz literature ili lepih umetnosti. Po Dženksu, enterijer treba da predstavlja potvrdu znanja, iskustva, religije, filozofije, umetnosti, nauke, pa čak i – politike! Osim kosmosa i godišnjih doba, tu su, naravno i Zemlja, Sunce i Mesec. Oni su opevani i obrađeni kroz najrazličitije forme ljudskog izražavanja, i ne mogu biti zanemareni u jednoj tako bitnoj sferi ljudskog života kao što je enterijer. Čini se veoma logično, na prvi, drugi i treći pogled. Ipak, jedan Dženkov prijatelj, koji je obišao kuću i pažljivo odslušao sve argumente autora, nije bio u toj meri impresioniran. On kaže: „Za mene je jedan ovakav enterijer s jedne strane stresan, a s druge strane – dosadan. Šta znači opteretiti se tolikim simbolima, šta znači sunce kada vam do njega nije ili tuga je – seni kada ste baš – raspoloženi? Ovakav enterijer osobu zdrave pameti može da transformiše u – neurotičara!” ■

Cabineo

Spojnica koja Vam štedi vreme, bez horizontalnog bušenja u kant ploče i sa velikom zateznom silom

Bez bušenja
u kant ploče

Visoka
zatezna sila

Jedanodelna
spojnica koja može
da se predmontira

Prednosti i karakteristike

- **Ubrzava proces obrade materijala na CNC mašinama.**
Samo vertikalno bušenje je potrebno.
- **Spojnica u samo jednom komadu,** bez dodatnih delova.
- **Pakovanje i dostava** sa već namontiranim spojnica
- **Mogućnost demontaže** nameštaja i štelovanje fiksnih polica.

Wood-Mizer®

brente i oprema

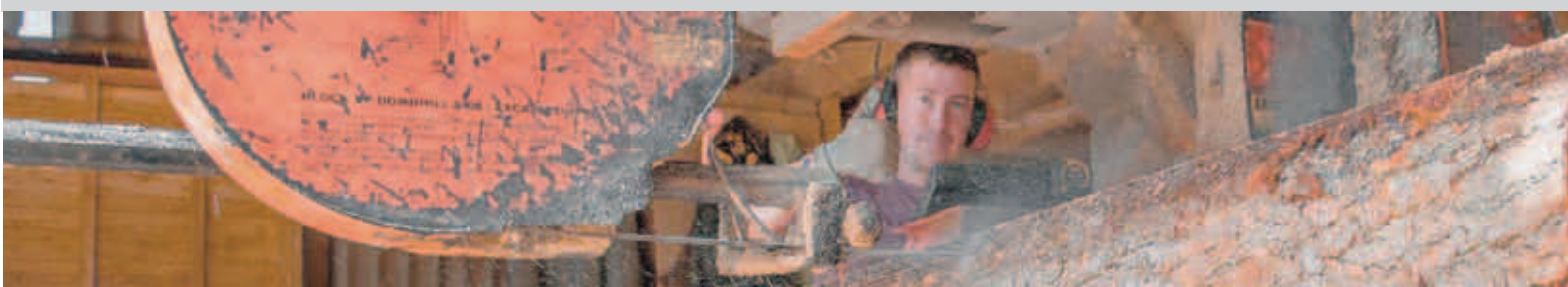
Wood-Mizer Balkan doo
Ive Lole Ribara 8
Kikinda

tel: 0230 402050
mob: 063-568658, 063-1082139
e-mail: woodmizerki@gmail.com
www.woodmizer.rs

povećana profitabilnost promoviše održivost

- Trakaste testere za drvo i metal
- Kružne testere za obični i višelisni cirkular
- Brusni program
- Mobilne i stacionarne horizontalne brente
- Mašina za izradu paletnih elemenata
- Mašina za sečenje kratkih i tankih trupaca
- Mašina za krajčenje dasaka i višelisni cirkular
- Mašine za oblikovanje elemenata
- Oprema i rezervni delovi za mašine za rezanje drveta
- Oštrilice i razmetači
- Mobilne i stacionarne drobilice na traktorski, benzinski i električni pogon
- Seckalice za drvo

EMS-PELLET DOO SENTA, NEMANJINA 1a
+381 63 77 35 002 • +381 64 11 01 926 • WWW.EMS-SIMON.COM

Firma **EMS Pellet doo** sa sedištem u Senti dugi niz godina proizvodi opremu za proizvodnju energetskog peleta od drvene biomase i agro biomase.

Firma **EMS Pellet doo** je nastala u trenutku kada se ukazala potreba za proizvodnjom opreme za peletiranje. Firma je ogranak firme **Elektromotor Šimon doo** koja je već 20 godina na našem tržištu kao lider u proizvodnji i prodaji procesne opreme, prvenstveno za industriju preradu žitarica i auto-industriji.

Kada se pojavila povećana potreba za opremom za proizvodnju peleta **EMS Pellet doo** je prepoznala svoju šansu i pokrenula projekat izrade opreme za proizvodnju energetskog peleta. Tim stručnjaka naše firme je analizirao komplet postojeću opremu, za proizvodnju peleta, koja je bila prisutna na tržištu i projektovao opremu koja je sublimirala sve pozitivne karakteristike opreme koja je bila već u eksploataciji. Tako se došlo do optimalnih rešenja i veoma pouzdanih mašina i opreme za proizvodnju peleta.

U svom proizvodnom programu pokrivamo sledeće faze u proizvodnji peleta:

- Drobljenje sirovine
- Prihvat i doziranje drvene sečke
- Separacija drvene sečke (odvajanje metala i kamena)
- Primarno mlevenje
- Sušenje krupne sirove piljevine
- Sekundarno mlevenje
- Priprema i doziranje u pelet prese
- Hlađenje peleta
- Skladištenje sirovine i peleta
- Aspiracija pelet linije komplet – filter jedinice
- Aspiracija pelet presa
- Detekcija i gašenje varnica
- Elektro upravljanje i automatizacija

U sklopu navedenih faza uključena je sledeća oprema koju mi proizvodimo:

- Pokretni podovi sa hidrauličnim izvlakačima
- Pužni dozatori sa nivoregulatorima za doziranje drvene sečke
- Transportne trake za transport drvene sečke, piljevine i peleta
- Magnetni separatori
- Separatori krupnih komada i kamena
- Mlinovi čekićari za usitnjavanje biomase
- Pužni transporteri za transport piljevine
- Kofičasti elevatori
- Toplovazdušni kotlovi sa komorama za dogorevanje (kotlovi su potpuno automatski sa drvnom sečkom kao gorivom)
- Troprolazna rotaciona sušara
- Ciklone i cevovodi
- Protiv-strujni hladnjak peleta
- Filter jedinice i silos filtere
- Silose sa rotacionim pobuđivačima
- Silose za smeštaj gotovog proizvoda
- Ventilatore
- Redlere za transport sečke, piljevine i peleta
- Komplet energetski deo i automatiku sa softverom Schneider.
- Kompletna podrška u rezervnim delovima i potrošnom materijalu

**Za fino sušenje drveta i ostalih proizvoda
sa dugim vlaknima sa posebnim fokusom na peletiranje**

KAHL TRAKASTE SUŠARE

Pravilno osušena sirovina, važan je preduslov za proizvodnju visokokvalitetnih peleta. Pomoću trakaste sušare, AMANDUS KAHL, zdrobljeni proizvodi iz različitih industrija, mogu se uspešno i energetski efikasno osušiti do potrebnog sadržaja vlage. Zbog svojih svojstava, biomasa poput drveta, zahteva poseban tretman sušenja. KAHL trakaste sušare, ne samo da daju konačni sadržaj vlage od 8 do 13 procenata, već i suše proizvod na fin, održiv i ekonomičan način.

Proizvodni asortiman AMANDUS KAHL-a, sadrži oko 40 različitih mašina, uključujući i mašine za sušenje i hlađenje različitih vrsta mlevenih proizvoda. Pošto se proizvodi razlikuju po svojim svojstvima, potrebne su različite mašine kako bi se osiguralo optimalno sušenje, kao preduslov za najbolje dalje obradjivanje. KAHL trakaste sušare, posebno su pogodne za sušenje biomase, kao što je drvo ili druge proizvode sa dugim vlaknima. Zbog svojih posebnih svojstava KAHL sušare olakšavaju sušenje biomase, koja često ima veći početni sadržaj vlage od ostalih materijala.

Tehnički zahtevi i mogućnosti za biomasu kao što je drvo

Drvo je prirodni materijal, koji za sebe veže vlagu. Sveže drvo može imati sadržaj vode preko 40 procenata. Za dalju upotrebu i peletiranje, potreban je sadržaj vode u materijalu svesti na nivo između 8 i 16 procenata i KAHL trakaste sušare pružaju optimalne tehničke uslove za sušenje proizvoda do ovog nivoa.

Razlikuju se od konvencionalnih sušara i hladnjaka po svojoj čvrstoj pletenoj traci od sintetičke tkanine, čija upotreba nudi još dve prednosti: Primarni cilj je sušenje proizvoda, ali dok se proizvod transportuje na traci, istovremeno traka od sintetičke tkanine je i filter za izduvni vazduh i na taj način osiguravaju se zakonska ograničenja u vezi količine čestica prašine u izduvnom vazduhu. Nezavisna merenja pokazala su, da je koncentracija čestica bila u proseku manja od polovine dozvoljenih vrednosti. Pored toga, KAHL trakaste sušare su opremljene sa automatskom funkcijom.

jom čišćenja, koja sprečava da se otvori na traci začepi sa drvenim česticama. Zbog niskih temperatura ulaznog vazduha ispod 120 ° C, KAHL trakaste sušare su idealne za upotrebu otpadne toplote iz kombinovanih postrojenja za proizvodnju toplote i električne energije. Još jedna prednost je niska koncentracija isparljivih organskih jedinjenja (VOCs) u izduvnom vazduhu, koja rezultira i niskom emisijom mirisa.

Sistem doziranja proizvoda omogućava konstantnu visinu sloja u sušari, čak i ako se ulazni proizvod i brzina propusnosti znatno razlikuju. Ujednačeni konačni sadržaj vlage

nakon sušenja obezbeđuju se posebno prilagođeni uređaji za prebacivanje.

Automatsko on-line merenje vlage u proizvodu osigurava, da sušara stalno radi uz optimalnu potrošnju energije i da zaostala vlaga ostane na zadatoj vrednosti.

KAHL trakaste sušare mogu imati širinu trake od 4 ili 6 metara. Dužina procesnog dela trake, je između 8 i 50 metara. Zbog svog modularnog dizajna, KAHL trakaste sušare mogu lako varirati u dužini i širini. ■

KAHL TRAKASTA SUŠARA. ZA FINO SUŠENJE BIOMASE, KAO ŠTO JE DRVO.

- ✓ Fino sušenje sa toplim vazduhom iz drobljene biomase
- ✓ Modularni sistem
- ✓ Individualni tehnički dizajn za određeni proizvod, željeni protok i raspoloživi ili željeni izvor toplote kao što su topla voda ili zasićena para.
- ✓ Upotreba specijalne plastične tkanine za traku sušare, koja se takođe koristi kao filter medijum za otpadni vazduh

AMANDUS KAHL GmbH & Co. KG
Dieselstrasse 5–9 · 21465 Reinbek
Hamburg, Germany
+49 (0) 40 72 77 10 · info@akahl.de
akahl.de

INDUSTRIAIMPORT d.o.o.
Lovčenska 10, 21000 Novi Sad
T +381 21 453 977 · M +381 64 144 2441
industriaimport@gmail.com
industriaimport.rs

PIŠE: dr Miladin Brkić

Priprema sirovine za peletiranje i briketiranje

Danas se postavlja pitanje ekonomičnosti, ekološkičnosti i održivosti upotrebe čvrste biomase, kao alternativne vrste fosilnom gorivu. Potencijalne količine ostataka drvene i poljoprivredne biomase su velike, u Srbiji iznose oko 20 miliona tona svake godine. Kod nas se za sada od nevedene količine koristi do pet procenata.

U ovom članku pod sirovinom za proizvodnju energetskih peleta i briкета podrazumeva se drvena i poljoprivredna biomasa. Usitnjavanjem drvene biomase može da se dobije čips (iver), strugotina i piljevina. Čips se dobija sa mašinama za sečenje drveta (noževi na disku ili pužu) i drobilicama (sa noževima na bubnju). Strugotina se dobija obradom drveta: sečenjem, ljuštenjem, bušenjem, struganjem, rendisanjem, dubljenjem, glodanjem, brušenjem. Piljevina se dobija testerisanjem, brušenjem i poliranjem drveta.

Sakupljena i grubo usitnjena sirovina mora privremeno da se skladišti pod nadstrešnicu. Sadržaj vlažnosti iznosi od 10 do preko 40%, u šumskoj biomasi i veći. Nasipna masa sirovine iznosi od 20 do 200 kg/m³. Usitnjenost sirovine je neujednačena i može da bude od nekoliko milimetara do nekoliko santimetara. Čips je najkrupniji (duž/šir. 15 do 50 mm, deb. 3-7 mm), strugotina je srednje veličine (duž. 1 do 30 mm, deb. 1 do 1,5 mm) i piljevina je najsitnija (duž. 1 do 5 mm). Sirovina preko 14% vlažnosti mora da se suši. Pre sušenja sirovinu treba usitniti i ujednačiti na grubim mlinovima čekićarima, da bi se što ravnomernije osušila. Na mlinu je postavljeno sito za ujednačavanje sirovine. Usitnjena sirovina hvata se u ciklon i usmerava se na sušaru. Sušare za krupnije seckanu sirovinu su rotoneumatske (tzv. rota-

cioni dehidratori sa lopaticama unutar plašta i sa ispunom), a za piljevinu roto i vertikalne pneumatske sušare. U drvenoj sirovini treba da se postigne sadržaj vlage 8 do 12%, a u poljoprivrednoj 10 do 14%. Osušena sirovina hvata se u ciklone i usmerava na fini mlin čekićar. Fini mlin ima sito za ujednačavanje sirovine. Sirovina za peletiranje treba da ima dimenzije 3 do 5 mm, za prečnik otvora matrice $\Phi 7$ do 10 mm, a za briketiranje 6 do 8 mm, za prečnik otvora cilindra $\Phi 50$ do 100 mm. Dakle, usitnjenost sirovine zavisi od dimenzija otvora matrice ili cilindra. Preveliko usitnjavanje sirovine zahteva veću potrošnju energije. Krupnija sirovina teže se sabija. Nasipna masa ovog materijala se mnogo ne menja, zato što je usitnjeniji i suvlji. Usitnjena i osušena sirovina usmerava se u ciklon, iz ciklona u metalni bin (čeliju) za skladištenje. Čelije treba da imaju ugrađene vibratore za ravnomerno izuzimanje sirovine.

Veoma je važno konstatovati da se pre procesa peletiranja i briketiranja postigne što ujednačenija, homogenija, sirovina kada je reč o usitnjenosti, sadržaju vlage i nasipne mase. Srednje frakcije čestica od 3 do 5 mm za peletiranje i čestica od 6 do 8 mm za briketiranje treba da budu 70 do 75% od ukupne mase. Treba izbegavati veću usitnjenost čestica (brašno) i krupne čestice preko dozvoljene mere, jer se teško sabijaju. Nakon sabijanja se rasipaju ili

otiru, naročito ako je sirovina presuva (elastična) ili prevlažna (otporna). Ukoliko sita na mlinovima nisu efikasna za ujednačavanje usitnjenosti sirovine treba u liniju ubaciti odgovarajuća sita. Takođe, ako sirovina nema odgovarajući sadržaj vlage treba je kondicionirati, dodavati vodu (paru) ili je mešati sa suvom sirovinom (ili sušiti). Kod nekih sirovina koje se teško sabijaju treba ponekad dodavati vezivna sredstva. Sirovina od tvrdog drveta se teže sabija od mekog drveta. Zato sirovinu treba mešati u potrebnom odnosu. Svaka presa je specifične konstrukcije (izrade), zahteva određenu vrstu sirovine, usitnjenost, sadržaj vlage i nasipnu masu. Matrice prese treba menjati prema sirovini ili obrnuto, sirovinu prema matricama.

Detaljnija objašnjenja upotrebe peletiranih i briketiranih biogoriva možete naći u nedavno objavljenoj knjizi **Razvoj i opremanje pogona za peletiranje i briketiranje biomase** čiji su autori dr Miladina Brkića i msc. Zorice Gluvakov sa Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu. ■

Knjigu možete poručiti preko redakcije časopisa DRVOTEHNIKA na telefon 011 213 95 84 ili putem e-maila: info@drvotehnika.info

PONUĐA ALATA I OPREME ZA PILANE

Strojevi za održavanje tračnih pila

Strojevi za održavanje kružnih pila

Rezni alati

Sušare drva

PRINZ Lančane pilane za precizni poprečni rez

savjetovanje - prodaja - održavanje

20 years

special steel & compressed air solutions
**PROCHROM
COMP d.o.o. BLED**

naslov: Šobčeva cesta 12b,
4248 Lesce, Slovenija
Tel: +386 (0)4 53 78 210,
E-mail: info@prochrom-comp.si
WEB: www.prochrom-comp.si

 AGACIJA

Novi Beograd

Tošin bunar 232g

tel/fax 011 319 0974, 319 2600

Batajnica

Majora Zorana Radosavljevića 370

tel/fax 011 848 8218, 377 4699

Batajnički drum 303, (Auto-put Beograd–Novi Sad

www.agacija.com

- nameštaj po meri, projektovanje
i opremanje prostora
- zidni multifunkcionalni kreveti
- unutrašnja vrata savremenog dizajna
- univer, radne ploče, medijapan,
lesonit, šperploče
- obrada na CNC mašini
- krivolinijska sečenja i kantovanje
- okov i galanterija
- furniranje po želji kupca
- veliki izbor furnira

ESTIA, 11080 Zemun, Batajnički drum 6h
tel/fax: 011/316 42 51, 316 16 29, 219 76 32
estia.beograd@gmail.com, office@estia.co.rs
www.estia.co.rs

PROIZVODIMO I MONTIRAMO

- nameštaj za opremanje stambenih objekata: kuhinje, spavaće sobe, dečije sobe, kupatila, sobna vrata
- sve vrste kancelarijskog nameštaja
- opremanje apoteka i laboratorija
- opremanje svih drugih poslovnih i javnih objekata
- izrada frontova za nameštaj i uslužno lakiranje drveta
- projektovanje svih vrsta nameštaja, kao i konsultacije u realizaciji željenih formi i izgleda

enterijeri

Najviša drvena kula u Australiji

PIŠE: mr Mare Janakova Grujić, istoričar umetnosti

Višespratnice danas postaju imperativ u svetu stanovanja, a interesantna je tendencija uvođenja drvene građe za njihovu izgradnju. Ova tehnologija je u usponu, jer naš vek je nedvosmisleno upućen na ekologiju i povećanu obzirnost prema prirodi. Najsavremenija poslovna kula u Australiji, sagrađena 2018. godine, ujedno je i najviša konstrukcija od drveta u ovoj zemlji. Ime joj je „25 King“ i odlikuje se elegantno uparenim drvenim skeletom sa svetlucavom staklenom fasadom. Postojeće monumentalne drvene grede namerno su ostavljene vidljivim kroz fasadu kako bi povećale estetiku enterijera i eksterijera.

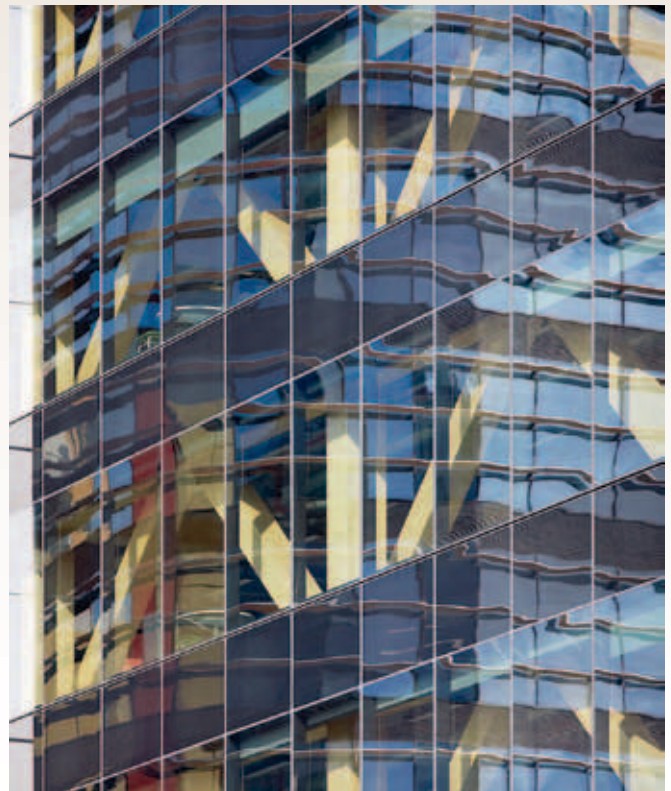
Kulu „25 King“ projektovala je australijska arhitektonska firma „Bates Smart“ u gradu Brizbejnu. Sadrži 10 spratova i visoka je 45 m, što je čini najsavremenijom i najvišom konstrukcijom od drveta na ovom kontinentu. Upotreba drveta za konstrukciju pomerilo je granice projektovanja drvenih zgrada, sa isključivo stambene u komercijalne i druge svrhe.

Na mestima na kojima bi klasično građevinarstvo koristilo čelik i beton u izgradnji, postavljene su drvene forme visokih performansi. One se sastoje od tzv. „glulam“-a (glued laminated

wood GLW - lepljeno lamelirano drvo) i CLT-a (cross-laminated timber CLT – unakrsno lamelirano drvo), a njihova proizvodnja rezultirala je daleko nižom emisijom ugljenika u odnosu na materijale kao što su beton i čelik.

Lepljeno lamelirano drvo („Glulam“ odnosno GLW) je konstrukcijski materijal proizveden spajanjem segmenata drveta. Kada se lepi industrijskim lepkovima (obično se koriste melamin ili poliuretanska smola), ova vrsta materijala je veoma izdržljiva i otporna na vlagu i hemikalije, sposobna da stvara velike komade i jedinstvene, virtuosne oblike (može da obuhvati prostore do 100 metara bez posredne potpore). Kao takva, pogodna je za upotrebu na gredama, stubovima, plafonima, stepenicama, pločama i oblogama, a jedna od velikih prednosti ove vrste konstrukcijskog drveta je lakoća kojom se mogu pro-

izvesti lučni oblici ili krivine na gredama ili stubovima. Još jedna zanimljiva karakteristika je raznolikost tona-

va glulama, budući da je na raspolaganju mnoštvo vrsta drveta. Najčešće korišćene vrste uključuju eukaliptus u

smeđe-ružičastoj ili bež-ružičastoj verziji, i bor. Spojevi između različitih elemenata mogu se izvršiti i čeličnim konektorima. Na kraju, konstrukcije izrađene od lepljenog laminiranog drveta vrlo su otporne na vatru – tokom požara one su sigurnije čak i od nerđajućeg čelika. To je zato što se karbonizovani sloj formira oko glulamovog jezgra, smanjujući potrošnju kiseonika i usporavajući time sagorevanje.

Unakrsno lamelirano drvo (CLT) predstavlja još jedan moderan proizvod koji je uvelike poboljšao fizička svojstva tradicionalnog drveta kao građevinskog materijala. CLT je izrađen od kontrolisanih osušenih drvenih elemenata – dasaka odnosno lamela identične širine, bez oštećenja (čvorova, smole itd.). Uklanjanjem svih oštećenja i poprečnim lepljenjem lamela moguće je proizvesti materijal koji ima veću strukturalnu čvrstoću u oba smera od tradicionalnog drveta. Ove drvene lamele postavljene su na takav način da je svaki naredni sloj zarotiran za 90 stepeni. Veća debljina sloja stvara i jače ploče. CLT poprečni presek sadrži najmanje tri poprečno zalepljena sloja, ali najčešće je to pet ili sedam. Visina sloja unutar CLT-a varira od 16 do 51 mm dok širina varira između 60 mm i 240 mm. CLT ploče mogu da funkcionišu kao zidovi, podovi, nameštaj, plafoni i krovovi. Generalno, one su sastavljene i isečene u svojoj proizvodnji, i već predviđaju spojeve i otvore navedene u dizajnu. Delovi se zatim transportuju do lokacije, a zatim se vrši montaža.

Mnoštvo komponenti za izgradnju australijske zgrade unapred je izrađeno van lokacije (prefabrikati), što je značajno umanjilo nepotrebne troškove na samom terenu i vreme izgradnje celokupne konstrukcije. Gradilo se sprat po sprat, tako

što su postavljani stubovi u „V” formi kako bi podržali drvene ploče za podove odnosno plafone. Dodatna prednost je bila staranje prirodnog estetskog doživljaja u enterijeru, i nepotrebnost dodatne obrade pomenutih površina.

Zgrada „25 King” na svojevrsan ali nesumnjiv način odražava preokret u visokogradnji. Korišćenje drveta na spoljašnjosti i unutrašnjosti zgrada pomaže u uspostavljanju odnosno obnavljanju veze između čoveka i prirode, a ljudi se osećaju spokojnije u izgrađenom okruženju. Prizemlje sadrži zaklanjajuće stubove i tu se nalaze kafić i restoran, dok se na devet spratova iznad nalazi otvoreni poslovni prostori. Potporni stubovi su raspoređeni tako da, svesni svoje potrebne veličine, omogućavaju maksimalnu fleksibilnost prostora. Oni su monolitni i gabaritni, i u prostoru se ne stide toga. Isto tako, prostor je dovoljno veliki i organizovan u krupnom rasteru, upravo da bi stubovi bili uspešno uklopljeni u ambijent.

Metod izgradnje ovog solitera je u poređenju sa konvencionalnim građevinskim radovima doneo smanjenje potrošnje energije od 46 %, smanjenje korišćenja pitke vode za 29 % i smanjenje emisije ugljenika od 74 %. Ostale održive karakteristike uključuju sakupljanje kišnice, energetske efikasno osvetljenje, zeleni zid u predvorju, „optimizovanu klimatizaciju” i aluminijumske nadstrešnice kako bi se unutrašnjost prirodno hladila.

Australijskim projektom „25 King” potvrđen je potencijal CLT-a kao novog građevinskog materijala ali i više od toga – pokazano je kako se efikasnije može raditi sa njim i uvoditi inovacije. Budućnost gradnje drvetom leži upravo na ovoj i sličnim tehnologijama. ■

Izvor: ArchDaily; <https://www.batesmart.com>

PIŠE: Tatjana Kos

Suočeni smo sa novim izazovom – sve što smo znali o promociji, marketingu, prodaji, odjednom je postalo – nevažće. To je bila neka vrsta oluje koja je poharala privredu, zaustavila korak i proizvodnju, ugasila mašine, zabranila rukovanje, druženje, kontakt. Još uvek ne znamo kako smo se, zapravo trebali ponašati i jesmo li zaista pridoneli nečemu zato jer smo bili „odgovorni“. Ali jedno sigurno znamo – pretrpeli smo velike gubitke, oluja je polomila grane, uništila naše planove i mnogima mogućnost napretka. Srećom da je kratko trajala. U vremenu razmišljanja, verovatno smo postali svesni šta je „novo normalno“. To je saradnja sa kolegama iz branše, to je drukčiji način promocije i poslovanja, to je solidarnost i razumevanje dobavljača, kupaca celog dobavnog lanca. Na nama, privrednicima je da iznesemo najveći teret i vratimo izgubljeno – stoga treba odlučiti da se krene. Pitali smo o sto razloga zbog kojih treba izlagati na sajmovima, evo nam sada sto prvi razlog o kojem niko do sada nije ništa znao: **nakon pandemije i straha, vratiti poverenje u sebe i u kupce, vratiti hrabrost našim zaposlenima i svima koji planiraju opremanje enterijera.**

Do ponovne uzlazne privredne putanje jedino će nas dovesti odgovorno društveno poslovanje što znači saradnja i razumevanje između preduzeća i ostalih učesnika privredne scene. Stoga smo za naše izlagače, prošle i buduće osmislili **poseban način plaćanja izlaganja na sajmovima Design District u Rovinju i u Dubrovniku. Svoje izlagačko mesto možete plaćati u više rata, bez kamata**, što znači da ćete praktično ugovoriti poslove opremanja, a da prethodno niste ništa uložili u marketing. Turistički objekti proteklog proleća se nisu previše obnavljali, ali nisu ni rabljeni, što govori o dobrim prilikama za sezonu 2021. godine.

Sajam je uvek jak marketinški alat!

Kultura sajmovanja

Nakon pandemije i straha, treba vratiti poverenje u sebe i u kupce, vratiti hrabrost našim zaposlenima i svima koji planiraju opremanje enterijera.

Posebna prilika i povoljan način plaćanja, uz više rata i bez kamata, za sve izlagače na sajmovima Design District u Rovinju i u Dubrovniku.

DESIGN

Zato svi oni koji imaju proizvod zanimljiv hotelima, apartmanima, vilama – trebalo bi da budu nadohvat ruke onima koji će sada tražiti dvostruko.

Finansijska potpora Evropske unije sektorima kao što je turizam dobra je vest za sve izlagače Design District sajmovima za uređenje enterijera i eksterijera turističkih objekata.

Treći put u Rovinju, od 26. – 29. 11. 2020. i četvrti put u Dubrovniku od 28 – 30. 01. 2021. prilike su koje se ne propuštaju iz više razloga: pokažite tržištu

novi proizvod ili uslugu, pronađite one koji odlučuju o kupovini i informišite ih o Vašem brendu, pronađite trgovce, prodajne predstavnike i agente, ojačajte svoj imidž na tržištu i postavite nova pravila za „novo normalno“ – hrabro na tržište jer ono je zastalo tamo gde ste ga ostavili.

Design District specijalizovani sajmovi nameštaja održani protekle jeseni u Rovinju i Dubrovniku, pokazali su se kao važan učesnik u opremanju hotela i ostalih turističkih enterijera, tako da

Ne zaboravite

- Na sajmu su važni direktni kontakti sa donosiocima odluka ili s krajnjim kupcima
- Na sajmu je moguće umrežavanje i kooperacija sa ostalim izlagačima
- Procena konkurencije
- Procena vlastite pozicije na tržištu
- Vidljivost i prisutnost na tržištu osnažuje brend

Osnovni ciljevi sajamskog nastupa su:

- Povećanje prodaje privlačenjem novih kupaca
- Jačanje brenda
- Predstavljanje novih proizvoda

Ne zaboravite, važni su sledeći koraci:

- Određivanje sajma i definisanje datuma
- Vizuelna izrada izlagačkog prostora
- Definisanje proizvoda koji će se izložiti
- Izrada i priprema materijala za sajam – proizvoda, kataloga
- Nastup na sajmu
- Post-sajamske aktivnosti

s pravom možemo reći da su kraj prethodne godine obeležila dva izuzetna događaja, dva sajma nameštaja i uređenja enterijera za turističke objekte na kojima su izlagali najznačajniji proizvođači iz regije: Hrvatska, Slovenija, Srbija, BiH, Italija, Mađarska, a to je više od 150 renomiranih brendova iz sveta opremanja enterijera. Sve su to razlozi da, uz povoljnije uslove i niz pogodnosti, učestvujete na predstojećim sajmovima u Rovinju i Dubrovniku. ■

Sajmovi nameštaja za uređenje hotela i turističkih objekata

Izuzetno nam je zadovoljstvo pozvati vas da budete deo velikih dizajnerskih priredbi posvećenih uređenju enterijera i eksterijera u turizmu, da budete izlagač na SAJMOVIMA:

*** Design District, Rovinj, od 26. – 29.11. 2020.**

*** Design District, Dubrovnik, od 28 – 30. 01. 2021.**

Rovinj i Dubrovnik su dva posebna mesta na kojima Vas čekaju odlične poslovne prilike i nisu slučajno izabrani jer će se do 2025. godine na tim destinacijama najviše ulagati u izgradnju i poboljšanje turističke ponude s ciljem povećanja kategorizacije. Preuređenje postojećih i otvaranje novih hotela, podizanje kategorizacije u privatnom smeštaju i ostale aktivnosti koje će se sprovoditi u sledećih nekoliko godina, proizvođačima nameštaja i opreme za uređenje enterijera donosi izuzetne mogućnosti da postanu dobavljači turističkog sektora.

Kao i prethodnim manifestacijama, posetioci Sajma će biti uglavnom profesionalna publika: arhitekti, veliki hotelijeri, vlasnici malih i porodičnih hotela, iznajmljivači s područja Istre, Kvarnera, ostalih delova Hrvatske, Slovenije i Italije.

Budite deo velikih dizajnerskih priredbi posvećenih uređenju enterijera i eksterijera u turizmu...

Budite izlagač na SAJMOVIMA u Rovinju i Dubrovniku!

Izlaganje na sajmovima Design District u Rovinju i Dubrovniku rezervirano je za one koji nikad ne propuštaju priliku.

Više informacija možete pronaći na službenoj web stranici Sajma www.design-district.net
a pitanja možete postaviti na: info@design-district.net

PIŠE: prof. dr Vladislav Zdravković

CLT (Cross Laminated Timber)

primena u građevinarstvu

Cross Laminated Timber (CLT) ili bukvalno prevedeno, poprečno lamenirano drvo, je vid "umirene" drvene građe, odnosno ploča koji u svojoj osnovi ima princip proizvodnje šper-ploča (furnirskih ploča) sa više susednih međusobno ukrštenih slojeva, samo što se ovde radi umesto furnira o mnogo debljim, rezanim masivnim elementima od četinarskog drveta. Susedni slojevi kod CLT-a su međusobno spleteni pod uglom od 90 stepeni, lepkom koji ne sadrži formaldehid. Na taj način je moguće dobiti velike formate, željenih debljina, za upotrebu u građevinarstvu, za krovove, podove i noseće zidove.

Razvoj CLT-a započeo je u Švajcarskoj ranih devedesetih godina pod nazivima Xlam (crosslam), Massive Timber, ili čak Jumbo Plywood (velika furnirska ploča). Razvoj CLTa istovremeno se odvijao i u Austriji.

Proizvodnja CLT-a slična je proizvodnji ploča od masivnog drveta uz princip koji se primenjuje kod šper-ploča (furnirskih ploča), slika 1.

Analiza mehaničkih svojstava CLT-a je veoma kompleksna naročito prilikom složenih naprezanja kao što je savijanje (slika 2) U svetu su razvijene metode i stan-

dardi koji se odnose na proizvodnju, konstrukciju, ugradnju, raspone, opterećenja, razmake između potpora, ponašanje u odnosu na vatra, seizmiku, vibracije, zvuk ili toplotu, ali to ovde nije tema.

CLT je doživeo nagli, održivi razvoj, zbog mnogih prednosti koje ima u odnosu na tradicionalne građevinske materijale a to su: robusne konstruktivne mogućnosti velike dimenzije (uz istovremeno malu težinu), vatrootpornost, obnovljiva i održiva proizvodnja uz uslov da je poreklo sirovine iz sertifikovanih šuma (PEFC), prefabrikovanje i laka montaža na licu mesta, bez dodatnog zauzimanja prostora uz najracionalnije moguće upravljanje vremenom izrade konstrukcije. CLT je inženjerski građevinski proizvod napravljen isključivo od drveta, koji sa sobom nosi sve prednosti drveta uz dragocenu mogućnost prefabrikovanja prema zahtevima arhitekata i konstruktora.

CLT omogućava prenos opterećenja u više ravni u toku eksploatacije konstrukcije, što mu daje prednosti u nosećim konstrukcijama, uz njegovu dimenzionalnu stabilnost, fleksibilnost i tačnost u prefabrikovanju. Konstrukcija od CLT-a je pored toga 6 puta lakša od kon-

Slika 1: Princip konstrukcije CLT-a – ukrštanje susednih slojeva

Slika 2: Lom troslojnog CLT-a prilikom savijanja

strukcije od betona sa istom nosivošću.

CLT ima takođe poboljšana akustična svojstva, dosti-

žići 60 dB po STC i IIC standardima (vidi članak: Zdravković Vladislav (2011): Furnirski zid koji zaustavlja bu-

CLT je inženjerski građevinski proizvod napravljen isključivo od drveta, koji sa sobom nosi sve prednosti drveta uz dragocenu mogućnost prefabrikovanja prema zahtevima arhitekata i konstruktora

ku. Drvo tehnika, oktobar, Broj 32, 64-65, EKO press Blagojević, Beograd).

CLT poseduje svojstva vatrootpornosti kao uostalom i samo masivno drvo. Pogodnim dimenzionisanjem CLT panela moguće je postići tip IV vatrootpornosti prema IBC. Dodatna vatrootpornost se može postići hemijskim dodacima u toku same proizvodnje nekim vatrootpornim premazom ili oblaganjem gotovog objekta kamenom.

Slika 3: Konstrukcija malog objekta od CLT-a

CLT poseduje i ekološka svojstva u smislu relativno male energije potrebne za njegovu proizvodnju. Za proizvodnju jedne tone drveta potrebno je:

- 1,5 puta manje energije nego za proizvodnju jedne tone cementa;
- 2,14 puta manje energije nego za proizvodnju jedne tone stakla;
- 3,24 puta manje energije nego za proizvodnju jedne tone čelika;
- 4,13 puta manje energije nego za proizvodnju jedne tone aluminijuma.

Pored toga, dobro je poznato da drvo u toku svog životnog ciklusa vezule velike količine CO_2 u svojoj strukturi, što znači da tako vezan CO_2 ostaje u izgrađenom objektu a posle perioda eksploatacije koji se računa i na 100 godina, tako upotrebjeno drvo može se vratiti Zemljinom ciklusu, bez zagađenja životne sredine.

Slika 4: Dogradnja zidanog objekta objektom od CLT-a

CLT značajno povećava i brzinu i kvalitet same gradnje jer su paneli prefabrikovani u kontrolisanim uslovima, uz upotrebu računarske podrške, i spremni su za ugradnju odmah kada stignu na odredište. Sklapanje konstrukcije je brzo i jednostavno, uz mogućnost da se preklape radovi na eksterijeru i u enterijeru.

Slika 5: Primer kombinacije tradicionalnih građevinskih materijala i CLT-a

- Kancelarije;
- Industrijske objekte;
- Objekte opšte namene;
- Višespratne konstrukcije.

Ekološka svest u razvijenim zemljama dovela je do povećanja interesa za CLT za primene u:

- Školama;
- Zdravstvenim objektima;
- Javnim zgradama;
- Komercijalnim zgradama;
- Porodičnim kuća

Značaj inženjerskih drvnih proizvoda je prepoznat i od strane stručnjaka za njegovu proizvodnju, tako da se pored ostalih proizvoda od furnira i masivnog drveta, proizvodnja, svojstva i teorija vezana za CLT izučavaju po novom akreditovanom studentskom programu na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, u okviru izbornih predmeta i na osnovnim i na master studijama. ■

CLT ima značajno poboljšana termička svojstva, umiruje fluktuacije spoljašnje temperature, samo ukršteno drvo predstavlja dobru izolaciju, nema toplinskih mostova, a dodatnu izolaciju moguće je postaviti potpuno nezavisno od same konstrukcije.

Objekti napravljeni od CLT-a predstavljaju zdravije životno okruženje jer je struktura paropropusna, što sprečava pojavu buđi i umanjuje mogućnost biodegradacije.

CLT se pokazao kao konkurentan proizvod u odnosu na beton, ciglu i čelik u objektima male i srednje visine (misli se prvenstveno na do 6 spratova). Našao je primenu za noseće zidove, podove-plafone i elemente krovova kod sledećih namena:

• Konstrukcija za razne institucije;

- Konstrukcija za razne institucije;

M.P.A. Petrović
mašine • pribor • alati

Privredno društvo za trgovinu, proizvodnju i usluge d.o.o.

Veleprodaja i Maloprodaja: Kneza Višeslava 31L, 11090 Beograd
Tel: 011/3563-635, 3563-698; Fax: 011/3563-709
Servis: Kneza Višeslava 31M, 11090 Beograd
Tel: 011/3563-686, 3563-687; Fax: 011/3563-693
e-mail: mpapetrovic@gmail.com - www.mpa-petrovic.co.rs

KOMPLETAN ASORTIMAN
RUČNOG, ELEKTRIČNOG
I REZNOG ALATA

MAKOPLAST

NOVO U PONUDI

Schlegel

QL 3034

QL 3053

QL 3054

QL 3078

QL 3113

Hilandarska 17,
11271 Surčin

tel. 011 8442 125,
tel/fax. 011 8442 124
mob. 063 8088 501

mariomakoplast@gmail.com

Sušare za drvo i lamelu Parionice za drvo

Automati za sušare i parionice

Vlagomeri za drvo, piljevinu i beton

Termički tretman

NIGOS
ELEKTRONIK

www.nigos.rs / office@nigos.rs
+381 18 211-212, 217-468

INČ STYLING D.O.O. PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU,
PROMET I USLUGE U OBLASTI GRADJEVINARSTVA

BEOGRAD, ŠLJIVARSKA 18 E-MAIL: INCHSTYLING@YAHOO.COM
TEL/FAX: 011/3945-442 MOB: 063/210912 063/8196-509

*prodaja i ugradnja
parket
lajsne
pragovi*

PIŠE: Isidora Gordić Fisković

Već nekoliko godina se pred sve koji reše da urede svoju terasu, trem, dvorište, baštu ili površinu oko bazena, postavlja dilema koju vrstu spoljne obloge odabrati i od kog materijala. Spektar podnih obloga za spoljnu upotrebu je prilično širok, a najčešće korišćene su kamen, keramika, teraco, behaton, štampani beton i drvo. Najomiljenija podna obloga, premda nije najjeftinija, ali je svakako na dodir najugodnija jeste drvo koje, čini se, pruža nenadmašan osećaj povezanosti s prirodom. Međutim, kada je reč o podnim oblogama za spoljnu upotrebu, drvo je poslednjih godina dobilo ozbiljnu konkurenciju u kompozitnom materijalu WPC (eng. wood-plastic composite).

Deking kao tip drvenih obloga za spoljnu upotrebu, uz specifičan način postavljanja, na našem tržištu se odo-maćio u poslednje dve decenije. Naziv dolazi iz engleskog jezika, od reči *deck*, što znači paluba. Time se želi asociirati na to da površine pod dekingom imaju izgled palube broda. Ovakve drvene podne obloge izložene su atmosferskim uticajima te ih, pre ostalog, mora krasiti trajnost i otpornost na truljenje. I tu se postavlja pitanje: šta odabrati – deking od drveta ili WPC-a?

O drvetu i njegovim svojstvima se mnogo zna, dok je WPC i dalje velika nepoznanica za veći deo tržišta. Najkraće rečeno, to je kompozitni materijal napravljen od drvnih vlakana ili drvnog brašna i plastike (obično se koriste polipropilen, polietilen, polivinilhlorid itd.). Mešanjem drveta i plastike pojedinačna pozitivna svojstva koja ovi materijali zasebno imaju samo se dodatno naglašavaju. Razmere mogu biti različite u zavisnosti od proizvođača,

Letnja dilema: Podne obloge za spoljnu upotrebu od drveta ili kompozita?

od 50:50 do 10:90, a samim tim uz veće ili manje prisustvo nekog od sastojaka menjaju se i osobine finalnog proizvoda.

Sa ekološkog stanovišta, drvo je potpuno bio razgradivo te tako sasvim nesporno kao eko-materijal. Sa druge strane, nestaju čitave kišne šume da bi se obezbedio kvalitetan repro-materijal za proizvodnju vrhunskih drvenih podloga od egzotičnih vrsta drveta. Kada je reč o biorazgradivosti WPC-a, ona prevashodno zavisi od procenata plastičnih sastojaka u kompozitu. Što je taj procenat veći, ona je manja. Ipak, valja uzeti u obzir da se WPC pravi uglavnom od od piljevine ili drugih

Najomiljenija podna obloga je drvo koje pruža nenadmašan osećaj povezanosti s prirodom. Međutim, kada je reč o podnim oblogama za spoljnu upotrebu, drvo je poslednjih godina dobilo ozbiljnu konkurenciju u kompozitnom materijalu WPC (eng. wood-plastic composite).

ostataka u drvnoj industriji i reciklirane plastike, te stoga ulazi u red u ekoloških materijala, a njegovom upotrebom smanjuje se seča ugroženih i sporo rastućih vrsta drveta, poput tika.

Prilikom poređenja karakteristika WPC-a i drveta, treba voditi računa o tome da li se poredi završno obrađeno ili neobrađeno drvo jer im se karakteristike veoma razlikuju. Obrađeno tj. zaštićeno drvo (obojeno ili nauljeno) ima značajno duži vek trajanja, čak i do trideset godina, i veću otpornost na pucanje, cepanje, gljivice, otpornost na vlagu ili promenu boje. Zbog navedenih razloga, najpoznatije drvo koje se koristi za izradu dekinga je tikovina koju odlikuje specifična samoimpregnacija zbog visokog procenta ulja u ćelijama što je čini veoma elastičnom, izdržljivom i otpornom na truljenje i insekte. To je, ujedno, i razlog zašto je to omiljeno drvo za oblaganje skupocennih jahti i brodova. Tikovinu je najbolje štititi tikovim uljem.

Pored tikovine, od egzotičnih vrsta kod nas je u velikoj meri popularan i ipe ili lapacho, drvo veoma velike gustine i čvrstine, koje nije uvek jed-

nostavno obrađivati budući da se na njemu lako tupi alat i ne zovu ga bez razloga „gvozdeno drvo“. Uprkos tome, od njega se izrađuju najkvalitetniji deking elementi. Pored njih, vredno pomenuti da se kod nas mogu naći i masaranduba, bangkirai, eukaliptus, merbau, kempas, kumaru, mahagoni, crveni kedar... Od domaćih vrsta najčešće se koriste četinari, pogotovo ariš i to naročito u primorju. Budući da se sve više koristi termo-tretiranje kao način obrade drveta kojim se menjaju njegova hemijska i mehanička svojstva, sve češće se deking izrađuje od termički obrađenog ariša, smreke, bora, graba, bagrema... Termo-tretiranjem ove svetle vrste drveta dobijaju karakterističnu tamnu

boju koja je ranije bila rezervisana isključivo za egzote ili se morala postizati bojenjem.

WPC se sada izrađuje u najrazličitijim bojama koje oponašaju boje različitih vrsta drveta, ali i njihovu teksturu. Gazna površina može biti glatka ili rebrasta (protiv-klizna), kao i kod drveta.

Jedna od značajnih prednosti WPC-a u odnosu na pravo drvo je gotovo bezgranična mogućnost pravljenja bilo kakvog željenog oblika, može se savijati i fiksirati u najrazličitije krive, što sa drvetom nije uvek moguće, pogotovo sa egzotičnim vrstama. Dodatna prednost je što se WPC se lako obrađuje običnim alatom za drvo.

Kod postavljanja dekinga, zajedničko za sve materijale je da moraju

imati potkonstrukciju. Egzotične vrste drveta su sklonije „koritanju“ i savijanju, te se prilikom postavljanja mora voditi računa o korišćenju adekvatnih inoks vijakaili nevidljivih spojeva od kvalitetnog čelika. WPC je značajno „mirnija“ podna obloga, a samim tim i manje zahtevnija prilikom postavljanja. Manje će reagovati na promene temperature i vlage.

Ipak, zbog visokog udela drveta u strukturi, takođe će upijati vlagu u određenoj meri što može dovesti do pojave gljivica, buđi i plesni, odnosno do biodegradacije. Ova lista potencijalnih problema može pogoditi i nezaštićeno drvo. U područjima sa veoma vlažnom klimom, prednost se daje egzotičnim vrstama drveta ili termo-tretiranim koje su otpornije na ove probleme, pogotovo ako su zaštićene bojom ili uljem.

Ukoliko se deking nalazi na površini koja je tokom letnjih meseci izložena suncu, može se desiti da se WPC deking ugreje toliko da ne bude moguće bosonogo hodanje po njemu, jer plastični sastavni delovi zadržavaju veliku količinu toplote, naročito ako je reč o tamnijoj boji. Zato se za površine izložene jakom suncu preporučuje drvo i to svetlije.

Kada je o održavanju reč, definitivno nema materijala koji se ne mora održavati. Drvo bi trebalo štiti bar jednom godišnje uljem, odnosno na svakih nekoliko godina bojom da bi trajalo decenijama. Ukoliko se ne zaštići, drvo će vrlo brzo promeniti boju i postati sivkasto, a biće podložno i napadima insekata i/ili mikroorganizama. Redovno čišćenje vodom se podrazumeva, kao i otklanjanje mehaničkih nečistoća metlom ili četkom. Čišćenje vodom i metlom se podrazumeva i za WPC, kako bi se uklonile različite naslage prljavštine, hrane i sl. što sprečava pojavu buđi. Važno je da se svaka ozbiljnija zaprljanost od masnoće ili ulja ukloni što pre kako je drvena vlakna ne bi upila. Najčešće je dovoljno koristiti samo toplu vodu i obično sredstvo za čišćenje podova.

Poslednje, ali ne manje važno jesu troškovi tj. cena materijala i ugradnje. Cena, pre svega, zavisi od vrste drveta – burmenska divlja tikovina je jedna od najskupljih na tržištu, dok se domaći ariš može nabaviti vrlo povoljno i to značajno povoljnije od WPC-a. Ipak, čini se da će na kraju, kao i kod svega drugog prevagu odneti lični ukus i sklonost prema pravom drvetu ili njegovoj kopiji što WPC ipak jeste. ■

NIŠ - MEDIJANA
NATKRIVANJE ARHEOLOŠKOG
NALAZIŠTA
RASPON 72M BEZ OSLOKACA

PIRAMIDA DOO
PALANKA 78
SREMSKA MITROVICA

T. 022 639 205

F. 022 611 081

E. sm.piramida@neobee.net

WEB. www.piramidasm.rs

DRVENA KUĆA NA KOSTARIKI

PIŠE: mr Mare Janakova Grujić,
istoričar umetnosti

Ideja vlasnika je bila da sagrade kuću u džungli, koja bi bila u najprisnijoj mogućoj vezi sa prirodom. Kuća je, stoga, koncipirana kao okvir, preko koga se ostvaruje vizuelna veza sa okolinom. Na ovaj način priroda postaje živa slika, svet na dohvat ruke, jednostavno – realnost života u svakom smislu.

Konstrukcija kuće napravljena je od čelika po modelu svojevrsnog tropskog atrijuma u središtu džungle. „Studio Saxe” je autor projekta i odgovorio je vrlo domišljatim i duhovitim rešenjem na zahtev investitora – napravio je stan u šumi u koji se „ulazi iznutra”. Sama lokacija se nalazi na padini koja se spušta u impresivan potok. Autori su se odlučili da stvore veliki prostor trostruke visine kako bi moglo da se vidi nebo sa samog dna džungle i da se doživi svako drvo koje okružuje kuću. Po svom obimu prostor je u najvećem delu otvoren – bilo zastakljen, bilo otvoren u pravom smislu. Ramovi, pregrade, praznine i brisoleji kojima je snabdevena „fasada” unose bogat sklop senki i prirodnu ventilaciju.

U kuću se ulazi kroz vertikalni atrijum postavljen u središtu kompozicije; ulazak predstavlja moćan trenutak otkrivanja prostora. Rezidencija se sastoji od spavaćih soba, koje lebde

iznad pejzaža, i zajedničkog životnog prostora u nižim etažama koji ne poznaje granice između unutra i spolja. Osim funkcionalnog, ova podela prostora ima i simbolički smisao. U ovakvom prostoru čovek se oseća nesputano i predano prirodi, sa vizurama koje su široke i duboke koliko dozvoljava samo oko, prepušteno zvucima i mirisima ambijenta. Drvo uspešno maskira ograničenja metalne konstrukcije, i prostor neprikosnoveno zrači udobnošću, prijatnošću i naturalnošću. Ono je tu da obriše svaku naznaku uvođenja

granice između prirodnog i građenog prostora, i da podseti konzumenta na primordijalno, urođeno iskustvo gradnje krova nad glavom od drveta.

Svi namenski prostori kuće smešteni su unutar velikog krova-nadstrešnice koja stvara hladovinu i udobnost. Na vrhu kuće smešteni su vidikovci-terase, koji u prostor uvode najjače zvukove šume (prisutne u krošnjama). Namera je bila stvoriti transparentan objekat koji se ne nameće na lokaciji, već nepretenciozno živi unutar postojećih stabala. Geometrija elemenata

kuće bila je, zapravo, diktirana postojećim topografskim uslovima i vegetacijom.

Način konstrukcije primenjen na ovom projektu sastojao se od velikih metalnih greda koje su bile sastavljene na samom imanju, stvarajući tako laganu, održivu i efemernu konstrukciju koja je naknadno obložena drvom – ovakva konstrukcija ima minimiziran uticaj na džunglu, a objekat se u punom smislu može definisati kao ekološki. Drvo koje je korišćeno je tikovina (i to iz gajenih, pošumljenih resursa), a njegova obrada pripada tradicionalnim tehnikama obrade dr-

veta. Osim montažne izgradnje "in situ", ova metoda konstrukcije omogućila je i smanjenje troškova i ekstremnu otvorenost kompozicije. Ona kombinuje čelik i modernu tehnologiju njegove primene, sa lokalnim i tradicionalnim tehnikama izrade drvene građe za ploče i fasadu.

Projekat je zamišljen da se zaštiti od sunca u popodnevnom satima kroz zid snabdeven brisolejima koji filtriraju svetlost stvarajući impresivni efekat svetlosti. Ovaj efekat je zapravo svojevrsna mimikrija svetlosti koja

prolazi kroz lišće, što je kao prirodna pojava prisutno na drugim stranama i delovima kuće. Pažljivo postavljeni otvori ispravne orijentacije omogućavaju da unakrsna ventilacija stvori udobnost tropske klime bez upotrebe klima uređaja. Svi materijali koji su odabrani imaju najmanji uticaj na gradilište tokom izgradnje, kao i na ekosistem u celini. Korišćenje solarne tople vode i solarne energije preovlađuje u funkcionisanju kuće, čime se drastično smanjuje emisija ugljenika. ■

Izvor: <https://studiosaxe.com>

Hotel VRELO na samom izvoru reke Mlave ima 40 soba i osamdesetak ležajeva, raspolaže sa velikom salom za seminare i sve vrste slavlja, za različite oblike rekreativne nastave, planinarske ture kao i posete kulturno-istorijskim spomenicima ovog kraja.

Uz gostoprimstvo i specijalitete Homolja, čekamo Vas u Hotelu VRELO Žagubica

012 710 0011 • doosatur@gmail.com

Ekonomske mere Vlade Srbije za sprečavanje krize usled korona virusa teške 5,1 milijardi evra

To je polovina našeg budžeta, 11 odsto našeg BDP-a i „nema mnogo zemalja koje imaju u odnosu na jačinu svoje ekonomije jači program“, rekao je ministar Siniša Mali, pa po tačkama najavio ekonomske mere:

1. Mere poreske politike (sa ukupnom vrednošću 1,3 milijarde evra) – „Na ovaj način država na sebe preuzima poreze i doprinose na zarade i time ohrabrujemo privredne subjekte da plaćaju neto zarade i da tako održe zaposlenost. Dajemo im mogućnost da obaveze isplate u 24 jednake rate, ali ne pre 1. januara 2021. godine“.

2. Direktna pomoć preduzetnicima u isplati minimalne zarade (97,3 milijarde dinara) – „Jedna mera proizilazi iz druge. Direktna pomoć mikro, malim i srednjim preduzećima (to je više od 900.000 građana Srbije) u iznosu od 3 minimalne zarade. Svakom zaposlenom u tim preduzećima država Srbija uplatiće 750 evra u naredna tri meseca. Dakle, direktno na račun. Osim toga, vlada predlaže i podršku od 50 odsto minimalne zarade za zaposlene u preduzećima koja su dobila odluku o prekidu rada. Kada u velikim preduzećima dobijate to rešenje, onda sa ovih 50 odsto pomoći to je velika pomoć da se lakše prebrodi kriza.“

3. Direktna podrška likvidnosti privredi (2,2 milijarde evra) – „Idemo sa masivnom podrškom likvidnosti za ceo sistem, pre svega za privrednike. Jeftini krediti, 1 odsto kamate za mikro, mala, srednja preduzeća i poljoprivredna gazdinstva. Njima ćemo pomoći kroz Fond za razvoj. A idemo i sa garantnom šemom u iznosu od 2 milijarde evra. Krediti u kojima banke nemaju veliki rizik“

4. Direktna pomoć svakom punoletnom građaninu (70 milijardi dinara) – „Izdvojićemo oko 70 milijardi dinara i svakom punoletnom građaninu uplatiti iznos od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti. Ovo je veliki znak podrške, želja da unesemo dozu optimizma, da pokažemo koliko je država jaka i da svakom građaninu omogućimo da dobije oko 12.000 dinara – rekao je ministar Mali, a početkom jula je objavljeno da je ova akcija završena i da je 6,2 miliona građana dobilo planirani iznos.“

Statistika PKS – pad proizvodnje u vreme korona virusa

O nekim posledicama poslovanja u doba korone u oblasti prerade drveta dobili smo podatke od PKS koje prenosimo u celini:

„Proizvodnja proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu 2020. godine smanjena je za 51,9% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je smanjenje za prva četiri meseca ove godine iznosilo 8%. Kod proizvodnje nameštaja proizvodnja je umanjena za 53,8% u aprilu, a za period januar-april smanjenje proizvodnje iznosi 3,4%.“

Ukupan izvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu 2020. godine manji je za 30,8% od izvoza ostvarenog u istom periodu prethodne godine i iznosio je 18,8 miliona dolara.

Uvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, u aprilu ove godine prepolovljen je u odnosu na isti period prethodne i iznosio je 12,6 miliona dolara.

Izvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, za prva četiri meseca 2020. godine manji je za 12,1% od prošlogodišnjeg izvoza u istom periodu i iznosio je 87,8 miliona dolara. Uvoz u ovom periodu proizvoda od drveta, osim nameštaja, manji je za 17,2% od

Građani Srbije najmanje u regionu brinu zbog ekonomskih posledica pandemije, najviše zbog širenja virusa

U poređenju sa regionom, građani Srbije pokazuju najviši stepen zabrinutosti za širenje virusa korona, dok ih nešto manje brinu ekonomske posledice, pokazalo je istraživanje javnog mnjenja koje je sprovedla agencija Valicon.021.rs

Zabrinutost građana Srbije za širenje epidemije virusa korona, iako smanjena za čak 20 procenata u odnosu na kraj marta, ostaje najviša u regionu i iznosi 70 odsto, u poređenju sa 47 odsto u Sloveniji, 58 odsto u Bosni i Hercegovini i 62 odsto Hrvatskoj.

Suprotno tome, zabrinutost za ekonomske posledice, uprkos rastu, **jedino u Srbiji je manja - 40 odsto**, dok ekonomske posledice epidemije brinu 69 odsto građana Slovenije, 61 odsto građana BiH i 59 odsto građana Hrvatske.

Oko 68 odsto ispitanika izražava visok stepen zabrinutosti za svoju porodicu, sledi briga za zdravlje, prisutna kod 41 odsto ispitanika, a briga za ekonomske posledice je tek na trećem mestu (40 odsto).

Sada već preventivne mere za borbu protiv virusa korona, preblagim smatra 18 odsto ispitanika. U prethodnom periodu, kad su te mere bile ograničavajuće, preblagim ih je krajem aprila smatralo 10 procenata, a krajem marta, 13 odsto ispitanika.

S druge strane, nakon značajne relaksacije mera i nakon neformalnog proglašenja kraja epidemije od Kriznog štaba, previše strogim ove mere doživljava 20 odsto građana, što je pad od 12 procenata u odnosu na značajno restriktivan period.

Značajno veliki broj je onih koji mere ocenjuju kao primerene situaciji. Međutim, građani Srbije nemaju povoljnu ocenu o održavanju izbora i nastavku izbornih aktivnosti, s obzirom da je na snazi još uvek odluka o epidemiji. U dva talasa merenja, **najveći broj građana nije bio saglasan sa održavanjem izbora 21. juna.**

Sredinom maja svoje neslaganje sa održavanjem izbora izrazilo je 53 odsto građana, dok se krajem maja taj broj

prošlogodišnjeg i iznosio je 70,7 miliona dolara.

Izvoz nameštaja od drveta za prva četiri meseca ove godine, poređeno sa istim periodom prošle manji je za 18,7% i iznosio je 67,6 miliona dolara. Povećanje izvoza je primetno jedino kod nameštaja za trpezarije i dnevne sobe i to za 7,8%. Uvoz nameštaja od drveta manji je za 9,4% i iznosio je 20,6 miliona dolara. I ovde je zabeleženo smanjenje uvoza svih proizvoda osim nameštaja od drveta za spavaće sobe."

S obzirom da se podaci odnose na kratak period teško je praviti ozbiljnije analize ili pretpostavke o daljim privrednim tokovima. Tu slobodu ostavljamo svakom našem čitaocu, pogotovo onima koji su direktno uključeni u proces proizvodnje i kojima je poznato kako se kretala proizvodnja u prethodnom periodu.

Naime, nisu sva preduzeća imala slične ili iste posledice poslovanja u doba korone. Uz zahvalnost PKS na dostavljenim podacima, moramo izraziti žaljenje što nismo došli do podataka o izvozu trupaca, mada smo na tome u nekoliko navrata insistirali, a imali smo nagoveštaj da je izvoz trupaca u prvom kvartalu ove godine znatno povećan i komotno se odvijao i u vreme intenzivne pandemije.

smanjuje za devet procentnih poena. Sa održavanjem izbora saglasno je 32 odsto pa 39 odsto građana. Bez odgovora je u oba talasa merenja bilo 15 odsto, odnosno 17 odsto građana.

Nešto više od polovine, odnosno 54 odsto anketiranih ispitanika koji su u radnom odnosu, komentarišući svoju trenutnu situaciju na radnom mestu, reklo je da je situacija manje-više ista kao i ranije. Interesantan podatak predstavlja to što drugu najveću grupu čini 20 odsto onih ispitanika koji obim posla opisuju kao povećan u odnosu na period pre pojave virusa korona.

Sve ostale grupe ispitanika, u koje spadaju oni koji su na prinudnom ili redovnom odmoru, bolovanju ili čekanju procentualno su ispod 10 odsto pojedinačno.

Većina, tačnije 55 odsto ispitanika na pitanje da li su pre proglašenja epidemije virusa korona imali nameru da realizuju neku od investicija, kupovinu ili aktivnost, odgovorilo je odrično.

Nasuprot njima je 45 odsto onih koji su planirali kupovinu ili renoviranje nekretnine, kupovinu kućnih aparata ili tehnika, opremanje dvorišta ili druga finansijska i poslovna ulaganja.

U Kraljevu 10. i 11. septembra 5. Konferencija Drvena industrija i šumarstvo Srbije

U Kraljevu, u hotelu *Turist*, će se u organizaciji Šumarskog fakulteta iz Beograda 10. i 11. septembra 2020. godine održati 5. Konferencija *Drvena industrija i šumarstvo Srbije*, koja je planirana da se održi u aprilu ove godine, ali je odložena zbog korona virusa.

Konferencija će se održati pod pokroviteljstvom i u saradnji sa Upravom za šume, PKS i RAS-om.

Na konferenciji će top teme biti:

- Predlog kriterijuma i indikatora raspodele drveta iz državnih šuma Republike Srbije;
- Štete preduzećima koje su nanete epidemijom virusa Kovid 19 i načini njihovog ublažavanja;
- Obrazovanje kadrova u drvnoj industriji i šumarstvu.

Specijalni gost Konferencije će biti prof. dr Miodrag Zec koji će govoriti o tome zašto nema akumulacije u preradi drveta, šumarstvu i industriji nameštaja Srbije.

Kako je jedna od zemalja koju građani Srbije najčešće posećuju susedna Crna Gora, ispitanicima je postavljeno pitanje da ocene odluku tamošnjih vlasti da državljanima Srbije još uvek ne omoguće ulazak u tu zemlju, zbog, kako kažu, neispunjavanja epidemioloških kriterijuma. Skoro 80 odsto građana takvu odluku ocenjuje kao neopravdanu, a svega 21 odsto kao opravdanu.

Svaki drugi ispitanik, odnosno 50 odsto njih, kao razlog za neopravdanost takve odluke navodi nenaklonosti politike tamošnjih vlasti ka Srbima, dok je 15 odsto njih opravdavaju uz napomenu da je svaka država samostalna u donošenju odluka.

Iako je građanima Srbije zabrinutost za ekonomske posledice epidemije tek na trećem mestu, najveći broj njih nije u potpunosti zadovoljan saniranjem nastalih problema u privrednom sektoru. Tako, ukupno 55 odsto njih mere Vlade i Kriznog štaba u vezi sprečavanja ekonomskih posledica epidemije na stanovništvo i privredu ocenjuje kao ili delimično odgovarajuće (47 odsto) ili neprimerene (devet odsto), dok ih s druge strane kao adekvatne ocenjuje 45 odsto građana, navodi se u saopštenju.

Autor: Tanjug

Po drugi put otkazan i 46. Međunarodni sajam građevinarstva

Početkom juna Beogradski sajam je doneo odluku da otkáže 46. Međunarodni sajam građevinarstva, koji je pod sloganom „Snovi u osnovi” prvobitno trebalo da se održi od 22. do 25. aprila 2020. godine, da bi u okolnostima pandemije virusa „kovid-19” njegovo održavanje bilo odloženo za 24–27. jun 2020. godine.

Ovakva odluka je doneta zbog nemogućnosti adekvatnog planiranja tako složenog i obimnog sajma u uslovima neizvesnog statusa „kovid-bolnice” na Beogradskom sajmu i ostalih uvedenih mera i ograničenja sa neizvesnim trajanjem.

Iskreno nam je žao zbog situacije u kojoj smo se svi zajedno našli, ne našom voljom, već sticajem vanrednih okolnosti, stoji u obrazloženju odluke Beogradskog sajma uz obećanje da će se kao organizator najvećeg sajma iz oblasti građevinarstva u regionu potruditi da, poboljšanjem kvaliteta sajma *SEEBBE*, ostane dobar i pouzdan partner kako bi svi zajedno dali adekvatan doprinos građevinskoj industriji i srpskoj privredi u celini.

Beogradski sajam se izvinjava potencijalnim izlagačima zbog neugodnosti ili neispunjenih očekivanja uz nadu da će sledeće godine sajam *SEEBBE* od 21. do 24. aprila 2021. godine biti uspešan.

SIMPO zbog korona virusa za tri meseca ima gubitak pet miliona evra

Generalni direktor preduzeća **SIMPO** iz Vranja **Sladjan Disić** izjavio je polovinom maja da će izgubljeni prihod vranjske kompanije za tromesečni period, mart – april – maj, „sigurno biti oko pet miliona evra”.

Govoreći o ekonomskim posledicama prouzrokovanim korona virusom i štete koju trpi kompanija **SIMPO**, Disić je rekao da je samo na domaćem tržištu izgubljen prihod preko 250 miliona dinara u martu i aprilu, a u izvozu preko 750.000 evra.

– Mi ćemo nastojati da nastavimo sa proizvodnjom i opremanjem enterijera hotela u Makedoniji, Crnoj Gori,

Irskoj i da održimo dobru reputaciju u poslovanju – rekao je Disić.

On je naglasio da je tokom vanrednog stanja najveći broj privrednih subjekata bio prinuđen da zbog izostanka tražnje i ponude zaustavi svoj proces poslovanja, a poslovne aktivnosti svede na minimum.

– **SIMPO** je to učinio 27. marta, u momentu kada je struka najavila eksponencijalni rast broja zaraženih u Srbiji kako bismo sačuvali zaposlene – kazao je Disić koji je istovremeno i predsednik Parlamenta privrednika Regionalne privredne komore

(RPK) naglasio je da je tokom pandemije Vlada Republike Srbije podržala oko 80 odsto ideja i predloga koje su imali predstavnici privrede preko republičkih i regionalnih privrednih komora.

– Ti predlozi su prihvaćeni i pretočeni u mere ekonomske podrške, fiskalnih olakšica i direktnih davanja – precizirao je Sladjan Disić uz konstataciju da je privreda u Pčinjskom okrugu, pre svega u Vranju, pretrpela veliku štetu.

– Prvenstveno sam zahvalan Vladi Srbije kao i gradonačelniku Vranja, gospodinu Slobodanu Milenkoviću i gradskom rukovodstvu na iskazanoj solidarnosti i zalaganju za donošenje mera oporavka privrede pogođene pandemijom koronavirusa. Zajedno moramo dati punu podršku privredi za ublažavanje posledica izazvanih ovom krizom – rekao je Disić.

Preuzeto sa: Vranjenews

Showroom kompanije JAF u Beogradu

– Novi Beograd je centar dešavanja za mnoge internacionalne kompanije, a i pored toga mnogobrojna gradilišta su na Novom Beogradu tako da je logičan sled bio i naše pozicioniranje u jednom od modernih poslovnih centara GTC – Green Heart u Bulevaru Milutina Milankovića. Centrala naše firme je u industrijskoj zoni u Novoj Pazovi, a naš cilj je biti bliže kupcu, pa je otvaranje Showrooma u Beogradu naš iskorak u poslovanju i približavanje našim partnerima u cilju sklapanja i održavanja dugoročne saradnje.

– Showroom su projektovali i uredili tim mladih arhitekata, kojima je tom prilikom data mogućnost da iskažu svu širinu naše palete proizvoda, tako da se u našem izložbenom prostoru mogu videti svi uzorci i katalozi našeg prodajnog programa – kaže direktorka kompanije JAF za Srbiju, gospođa **Melaniya Pavlović**.

– Grupa JAF na Balkan i Srbiju gleda kao na izuzetno atraktivna tržišta za plasman svojih proizvoda i usluga i samim tim planovi za dalje širenje su ambiciozni i posle dvanaest godina

Uz veće cene raste internet prodaja nameštaja

Korona pandemija usporava svetsko tržište i prekida stare prodajne lance, ali otvara i nove prodajne kanale putem interneta. Mnoge internet kompanije čije je poslovanje bilo ugroženo, preorijentisale su delatnost na online prodaju, poput *Blueport Commerce*, vodeće platforme za prodaju ulaznica koja je i ranije razvijala online prodaju.

Proizvođači i trgovci u krizi lakše prihvataju nove, inovativne digitalne strategije poput digitalnog marketinga, uključujući i prodaju i oglašavanje putem društvenih mreža, kao i pojavu različitih oblika savetovanja putem video poziva. Posebno je zanimljiva mogućnost beskontaktno isporuke između dostavljača i kupaca, koja se pokazala vrlo uspešnom i primerenom tokom trajanja pandemije.

Blueport Commerce je krajem maja objavio kako je od početka krize COVID-19 zabeležio veliko povećanje internet prodaje nameštaja, jer je na navedenoj platformi online prodaja u aprilu povećana za 81% u odnosu na kraj prošle godine, a navedeno razdoblje od stručnjaka ocenjeno je kao period istorijsko visoke prodaje nameštaja. Pojedini oglašivači su na platformi ostvarili znatno veću internet prodaju premašivši ukupnu prošlogodišnju prodaju u istom razdoblju (kako na mreži, tako i kroz prodaju u trgovinama).

Modularni kaučevi i sedeće garniture za dnevne sobe kao i delovi nameštaja za trpezarije su najprodavaniji online proizvodi, budući da tokom krize dolazi do izražaja snažni interes kupaca za dodatno uređenje doma jer korisnici nastoje što bolje i komfornije iskoristiti produženi boravak kod kuće.

svog prisustva na tržištu Srbije logičan je sled dalje širenje. Kontinuirano rast podrazumeva i ulaganje u naše poslovanje, samim tim planiramo nove investicije u cilju proširenja poslovanja. Mi permanentno i vrlo dobro pratimo trendove, inovaciju i naravno konkurenciju.

Uvek se trudimo da prezentujemo nešto novo, da budemo originalni i drugačiji, a samim tim to prati konstantne izmene i proširenje u našem prodajnom asortimanu – kaže naša sagovornica, a na pitanje o dani-ma poslovanja u vreme korona virusa, kaže:

– Ovo nije prvi virus sa kojim se susrećemo, a kada se Covid19 pojavio u Kini, mislila sam, kao i svi, da je daleko i neće lako doći do nas. Međutim, ispostavilo se da nismo u pravu i da nismo mogli ni da sanjamo kako će se ovo razviti... Na ukupno društvo će definitivno ostaviti velike, a plašim se u nekim segmentima trajne posledice.

– U jednom trenutku nam je, činilo se, stao život. Borili smo se protiv nečega što ne poznajemo i što je nevidljivo. Kao odgovorno lice, razmišljala sam kako da efikasno preduzmem sve mere za zdravlje zaposlenih, kompaniju i poslovanje. Važno je da nismo prekidali rad, a posle kiše uvek dolazi sunce.

– Ljudi s ovih prostora su pregrmeli mnoge teške situacije, ali i dalje moramo biti disciplinovani, strpljivi, humani i da polako vraćamo poslovanje i život u normalu u skladu sa preporučenim merama zaštite.

– Mala i mikro preduzeća su najviše pogođena ovom situacijom i bez pomoći države mnoga od njih bi nestala. Pomoć je stigla, ali o ekonomskim posledicama uzrokovanim korona virusom još će biti govora... A je konstantno radim na uvođenju inovativnosti u poslovanje. Čovek stalno mora da se informiše, edukuje i inovira svoj biznis.

– Uvek razmišljam kako da razvijem firmu, proširim poslovanje, edukujem zaposlene, jer ljudi su najveće bogatstvo i snaga jedne kompanije. Strategiju nikada ne otkrivam, ali sam neko ko stalno detaljno i unapred planira. U skladu s tim, već sam u januaru 2021.godine – kaže direktorka kompanije JAF za Srbiju, gospođa Melanija Pavlović.

Požgaj – Država će dići namete, a nama će padati cene proizvoda

Nikola Požgaj, predsednik Uprave Požgaj grupe je prokomentarisao najveće izazove koje je pred sektor stavila korona kriza istakavši da je prvi problem nemogućnost pristupa inostranim tržištima.

– To nam otežava redovne kanale prodaje znajući da je branša izvozno orijentisana. Deo izgubljenog inostranog tržišta pokušaćemo nadomestiti optimizacijom asortimana i otvaranjem proizvoda manjih serija, a većih

prodajnih cena – rekao je Požgaj.

Požgaj je uveren da će poslovanje biti još zahtevnije. – Država će, nažalost, krpeći svoj deficit i uz nemogućnost snažnijeg zaduženja, morati podizati namete i poreze za preduzetništvo i to će dugoročno dodatno oslabiti proizvodni sektor. Nažalost, takva nezvesna državna ekonomija opterećenje je koje će produžiti oporavak od krize u odnosu na konkurente iz drugih EU zemalja – poručio je Požgaj i dodao kako će cene proizvoda značajno pasti zbog smanjene potražnje i veće ponude.

– Nastaće borba za prevlast i prodaju proizvoda koje smo stavljali na zalihu tokom ovog razdoblja. U takvim okolnostima, zbog smanjene potražnje i veće ponude, cene proizvoda u izvozu će značajno pasti što će dodatno narušiti ionako potkapitalizovani sektor i biće potrebno osigurati značajne kreditne i investicijske direktne linije iz razvojnih programa HBOR-a – zaključio je predsednik Uprave Požgaj grupacije.

Tržišni uslovi i cene trupaca

Što se tiče saradnje sa šumarima, sa JP Vojvodinašume i JP Srbijašume, tu svi drvoprerađivači imaju i dele isti problem jer nas sve jednako pogađa

i ugrožava način klasiranja trupaca za koji smatramo da nije realan u odnosu na tržišne uslove i cene.

Cena gotovog proizvoda u inostranstvu je značajno pala, a tendencija je

da će i dalje padati. Trenutno je ogromno sušenje drveta u Češkoj, Poljskoj, Italiji, Austriji, Hrvatskoj...

Ukoliko se nešto ne promeni u odnosu države i javnih preduzeća šumarstva ne vidim neku svetlu budućnost za preradu drveta. Preživeće veće kompanije, male će verovatno da propadnu, a to nije dobro – kaže Milorad Ostojić, direktor preduzeća BANIJA PAL iz Temerina.

Zahtev za ukidanje subvencija za podsticaj gradnje mini hidroelektrana

Građani su kroz račune za električnu energiju, od 2014. godine, kada je u rad puštena prva mala hidroelektrana, pa do novembra 2019. godine, privatnim investitorima isplatili preko 13 miliona eura, kaže Milija Čabarkapa ispred grupe nevladinih aktivista koji se zalažu za ukidanje subvencija za gradnju mini hidroelektrana.

– Svetska organizacija za zaštitu prirode je još ranije pokrenula regionalnu

inicijativu, koja uključuje i Crnu Goru, za ukidanje podsticaja za projekte malih hidroelektrana – saopštava Čabarkapa i navodi da će je početkom aprila Vladi Crne Gore i Ministarstvu ekonomije da stave van snage uredbu kojom se definiše plaćanje subvencija za proizvodnje električne energije iz mini hidroelektrana.

– Na ovaj način će građani biti oslobođeni plaćanja i do 40 miliona eura, koje bi za tri godine završile u džepovima privatnih investitora – kaže Čabarkapa i smatra da je pravo vreme da građani toga budu oslobođeni. On zaključuje da Crna Gora treba da svoj fokus zadrži na održivim izvorima energije, ali da je važno voditi računa o socijalnoj pravičnosti i ekonomskoj i ekološkoj budućnosti Crne Gore.

EU isporučila manje iverice u SAD, uvoz iz Italije pao za 31%

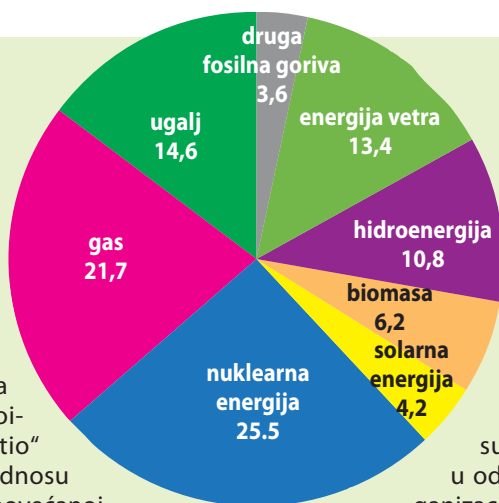
Nakon intenzivnog rasta tokom poslednjih godina, posebno u 2019. godini EU je u prvom kvartalu 2020. izve-

Prvi put u EU vetar i sunce obezbedili više struje nego uglj

Neprofitne organizacije s fokusom na klimatske promene, odnosno energetske tranziciju, "Sandbag" i "Agora Energiewende", izradile su šesti godišnji izveštaj o energetskom miks Evrope.

Jedno od najvažnijih saznanja udružene grupe stručnjaka jeste da je tokom 2019. godine sektor proizvodnje električne energije „ispustio“ 12 odsto manje ugljen-dioksida u odnosu na godinu ranije, a sve zahvaljujući povećanoj upotrebi obnovljivih izvora. Udeo čiste energije u Evropskoj uniji je skočio na 34,6 odsto, te je tako postavljen novi rekord na nivou ove zajednice zemalja. U poređenju sa 2018. godinom, to je rast od 1,8 odsto.

Zabeleženi pad emisija gasova s efektom staklene bašte u evropskim elektranama je viši nego i u jednoj godini počev od 1990. Uspeh na tom polju se pripisuje zatvaranju termoelektrana na uglj. Snaževanje strujom iz tog naftnog derivata se smanjilo za 24 odsto, odnosno za oko 150 TWh, a pozitivni trend je u velikoj meri izazvan poskupljenjem tone proizvedenog ugljen-dioksida na 25 evra. Veća cena je doprinela tome da generisanje struje iz postrojenja s visokim ugljeničnim otiskom bude manje ekonomski opravdana u odnosu na generisanje električne energije iz elektrana na prirodni gas i postrojenja koja crpe obnovljive izvore energije.

Nemačka, Španija, Holandija, Ujedinjeno Kraljevstvo i Italija su odgovorne za 80 odsto ukupnog pada eksploatacije kamenog uglja za zadovoljavanje energetskih potreba stanovništva i industrije. Kada je reč o lignitu, dve trećine pada su se odigrale u Nemačkoj i Poljskoj. Za oko 1 odsto je umanjeno učešće nuklearki, a jedine među konvencionalnim postrojenjima za proizvodnju struje s uvećanim učešćem su elektrane na gas – i to za 12 odsto u odnosu na 2018, stoji u saopštenju organizacija.

Količina električne energije poreklom iz vetra i sunca premašila je količinu električne energije iz uglja za 100 TWh. Vetrenjače su isporučile 14 odsto više struje zbog povoljnih vremenskih uslova, a snaga solarnih instalacija je porasla za 7 odsto. Sve članice Evropske unije su učestvovalе u ozelenjavanju energetskog miksa, sem Češke.

Proizvodnja u hidroelektranama je opala za 6 odsto usled suša. S obzirom na to da nuklearne elektrane isto zavise od vode zbog hlađenja, sušno vreme se odrazilo negativno i na njih, posebno tokom jula, kao i na dopremanje uglja u termoelektrane vodotokovima.

Ukupna potrošnja električne energije je takođe bila niža – i to za 56 TWh i iznosila je 3222 TWh. Objašnjenje leži u toplijoj zimi na evropskom kontinentu.

Jelena Kozbašić Preuzeto: energetskiportal.rs

zla manje iverice u SAD, što potvrđuje i statistika službe za poljoprivredu u Ministarstvu spoljnih poslova (FAS). Ukupni uvoz iz EU-27 i Velike Britanije dostigao je 66.861 m³, što predstavlja pad od 21% u poređenju sa prošlom godinom.

Međutim, nisu svi trendovi negativni, budući da FAS navodi kako je vrednost izvoza porasla za 3%, odnosno na 8,4 miliona USD.

Analitičari ističu kako su navedeni trendovi verovatno posledica pomaka u proizvodnoj ponudi i potražnji, s obzirom na to da su u prvom tromesečju 2020. godine SAD uvezle MDF ploča u količini od 4.908 m³ iz Poljske, čime je ova zemlja trenutno postala drugi najveći evropski dobavljač iz Italije.

Nemačka je izvezla 2.319 m³ što predstavlja pad od 15%, dok se najveći pad (-43%) iskazuje u podacima Velike Britanije koja je ujedno izvezla 1.808 m³ ploča.

Inače, prošle godine su Velika Britanija sa količinom od 25.952 m³ i Špa-

nija sa 23.353 m³ bile najznačajniji dobavljači ove vrste ploča nakon Italije (49.400 m³) koja je i ove godine uprkos ozbiljnom padu u prvom tromesečju zadržala poziciju najvećeg evropskog dobavljača.

Smena na čelu slovenačkih državnih šuma: Zlatka Ficka zamenio Sam Mihelin

Nadzorni odbor državnog preduzeća Slovenski državni gozdovi potpisao je početkom maja sporazum o raskidu mandata i ugovor o radu sa dotadašnjim izvršnim direktorom Zlatkom Fickom, a Darja Derganc je povučena sa mesta direktora finansija, računovodstva i kontrolinga. Privremenim direktorom imenovan je dosadašnji predsednik nadzornog odbora Sam Mihelin, na period od najviše godinu dana.

Za novog predsednika nadzornog odbora izabran je Andrej Richter. To

se dogodilo baš u periodu kada je pre tri godine Ficko imenovan direktorom SiDG-a, počevši od maja 2017. godine, što je za stručnu javnost bilo problematično i pomalo neočekivano, s obzirom na dotadašnje menadžersko iskustvo.

Navedeno imenovanje je postalo političko pitanje koje je tada uznemirilo šumarske krugove jer su se pojavile različite informacije i glasi- ne o potrebnom iskustvu u upravljanju šumama, koje se navodilo u konkursu.

Formalno gledano, Nadzorni odbor je na navedenoj sednici kada je donesena odluka o smeni upravo raspravljao o dinamici sprovođenja odluke o sanitarnoj seči, budući da je 2019. sanitarna seča koja je rešavala probleme štetočina i elementarnih nepogoda u državnim šumama činila čak 48% ukupne seče.

Kašnjenja su ocenjena kao nedopustiva i prekomerna jer štetočine poput potkornjaka i dalje ozbiljno prete šumama u Sloveniji.

„Zeleni kilovati” 10 puta skuplji od struje dobijene iz velikih hidrocentrala

Iako je odlučeno da se za ovu godinu ne menja cena otkupa električne energije iz vetra, sunca, biomase, problem je što je ta proizvodnja nekoliko puta skuplja od struje iz termoelektrana, a plaćaju je svi građani Srbije.

Vlada Srbije odlučila je da u 2020. godini ne menja naknadu za podsticaj povlašćenih proizvođača električne energije, pa će ona i dalje biti 0,093 dinara po kilovat-satu, objavljeno je u „Službenom glasniku”.

Naknadu plaćaju svi potrošači električne energije preko računa za struju. Povlašćeni proizvođači električne energije su oni koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora. Reč je o malim hidroelektranama (MHE), solarnim elektranama, vetroparkovima, biogasnim elektranama...

Da li će ova odluka da fid-in tarife, odnosno podsticaji koje država daje onima koji grade vetroparkove, male hidroelektrane... biti povod da struja poskupi i u ovoj godini, kao što je bio slučaj prošle, još je rano govoriti. Ali je činjenica da će ove podsticaje za čistu energiju nastaviti da plaćaju i socijalno ugroženi, koji jedva uspevaju da namire i svoje račune prema EPS-u.

Sva ta izdvajanja za „zelene kilovate” ne bi bila problematična kada se ne bi vodila politika dvostrukih aršina. To znači da država, s jedne strane, nastavlja da vodi socijalnu politiku preko kilovata struje dobijene iz uglja, i to tako što je naplaćuje jeftinije nego što je cena proizvodnje, a s druge strane – finansira investitore čiste energije preko džepova tih istih građana. Osim toga, termoelektrane i velike hidrocentrale poput „Đerdapa” predstavljaju

ju jedinu pravu energetska stabilnost Srbije. Jer sve i da se na svakom koraku izgradi po jedan novi vetropark, a krovovi budu prekriveni solarnim panelima, naša zemlja ne bi imala dovoljno električne energije, već bi struju morala da uvozi.

Prof. dr Branko Kovačević, predsednik Nadzornog odbora EPS-a, kaže da nigde u Evropi državno preduzeće nema obavezu da direktno od proizvođača otkupljuje čistu energiju, već se to radi na otvorenom tržištu – na berzi, kao, uostalom, i za struju koja se proizvodi iz uglja.

Kako navodi, gubici EPS-a zbog otkupa struje iz obnovljivih izvora energije po subvencionisanim cenama već 2021. godine iznosiće od 100 do 150 miliona evra godišnje (ako se drastično ne poveća naknada za obnovljive izvore).

– Problem je što je proizvodnja „zelene struje” nekoliko puta skuplja od one iz termoelektrana, a više od 10 puta skuplja od struje iz velikih hidrocentrala. Potpuna je nelogičnost i što je država uvela akcizu od 7,5 odsto na struju koju i građani i EPS kao državno preduzeće moraju da plaćaju – kaže Kovačević.

Upitan kako objašnjava da, s jedne strane, imamo socijalnu cenu struje dobijene iz uglja, a s druge obavezu da svaki potrošač plaća skupe „zelene kilovate”, Predrag Simonović, stručnjak za zaštitu životne sredine u planinskim rekama, kaže da je tarifa za takozvane zelene kilovate osnovni razlog izgradnje raznih postrojenja za njihovu proizvodnju i glavni interes onih koji te tarife ubiraju. A svakom je jasno da je reč o krupnom kapitalu.

Veće seče u BiH šumama, u prvom kvartalu za 20,29%, više sortimenata

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u BiH u prvom kvartalu ove godine iznosila je 846.874 m³, što je povećanje za 20,29% u odnosu na isti period prošle godine. Proizvodnja mekog drveta veća je za 26,26%, dok je proizvodnja sortimenata lišćara veća za 14,19%, objavila je u drugoj polovini maja Agencija za statistiku BiH.

Daleko najveće stope rasta kod proizvodnje beleže se kod prostornog drveta, i to kod četinara gde je rast od čak 34,76%, dok je apsolutno najveći rast proizvodnje od 46% zabeležen u kategoriji prostornog drveta lišćara.

Britanski trgovci zbog spornog zakona o šumama bojkotuju brazilsko drvo

Britanski trgovci su upozorili Brazil kako će zbog predloženog Zakona o šumama bojkotovati nabavku njihovih drvnih proizvoda. Sporni predlog će prema mišljenju Britanaca podstaći brže uništavanje amazonskih prašuma, a samim time i ugroziti opstanak Amazona kao i prava domorodačkih zajednica.

Smatra se kako bi njegova implementacija ugrozila i ostvarivanje ciljeva iz Pariškog sporazuma o klimatskim promenama iz 2015. godine. Više od 40 poznatih kompanija, među kojima su: Tesco, Morrisons, Marks & Spencer, potpisale su otvoreno pismo kojim su pozvali brazilski parlament da odbije predloženi tekst zakona, a koji je podržao i predsednik Žair Bolsonaro.

Potpisnici ističu kako je ključan korak prisiliti brazilske vlasti da se pridržavaju globalnih zakonskih odredbi o okolini, čime bi se ograničilo ilegalno krčenje šuma u Amazoniji što je postao jedan od globalnih ekoloških problema.

Potpisnici pisma, iza kojeg osim trgovaca i vodećih supermarketa stoje i poljoprivredne firme i investitori, poput švedskog mirovinskog fonda AP7 i norveškog osiguravatelja Storebrand STB.OL, ističu kako treba hitno delovati i kako su duboko zabrinuti zbog predloženog predloga zakona i nastavka devastacije prašuma u Amazoniji.

CLT – UNAKRSNO LAMELIRANO DRVO korišćeno i za gradnju olimpijskog stadiona u Japanu

CLT predstavlja važnu tehnološku inovaciju koja je znatno unapredila gradnju i približila drvo i njegove prednosti najzahtevnijim korisnicima. Izrađeno je od više slojeva osušenih drvenih ploča poređanih u naizmeničnom smeru pod uglovima od 90 stepeni, a iste se zatim lepe i presuju kako bi se na kraju oblikovale vrlo postojane ploče i čvrste grede. Nedavno istraživanje je pokazalo kako je CLT konstrukcija debljine 18 cm otporna na vatru čak dva sata, čime se CLT afirmira kao veoma siguran i učinkovit način gradnje.

Visoka čvrstoća, dimenzijska stabilnost i fleksibilnost materijala objašnjavaju njegovu učestalu upotrebu u visokogradnji, posebno kod sve viših stambenih i poslovnih zgrada.

Globalno tržište CLT-a u 2019. godini procenjeno je na 773 miliona USD, a očekuje se da će do 2025. narasti na 1,6 milijardi USD. Proizvodnja CLT-a u celom svetu procenjuje se na 1,44 miliona m³ tokom 2019. godine, dok se ove godine očekuje porast svetske proizvodnje na nivo između 2 i 2,5 miliona m³.

Gradnja pomoću CLT-a je sve popularnija u celom svetu, posebno postaje važna za mnoge arhitekte u SAD-u. Međutim, podaci o uvozu pokazuju kako je uvoz u SAD 2018. iznosio simboličnih 20.000 m³, što je neuporedivo sa Japanom koji je zbog protivpotresnih standarda i tradicionalne gradnje drvom uvezao skoro milion kubika, tačnije 918.000 m³. Inače za gradnju olimpijskog stadiona u Tokiju nabavljeno je više od 70.000 metara kubnih drvene građe. Troškovi izgradnje su iznosili 1,45 milijardi dolara, a kapacitet stadiona iznosi 68.000 mesta za sedenje.

Drvo će u budućnosti postati sve važnije za građevinski sektor

Podrška i pozitivne vesti za drvnu industriju stigle su od izvršnog potpredsednika Evropske komisije Fransa Timermansa, koji je odgovoran za Zeleni plan Evropske unije. Prilikom razmene mišljenja na sastanku Odbora za poljoprivredu Evropskog parlamenta AGRI, Timermans je izjavio kako će drvo biti veoma važno za građevinski sektor u budućnosti kao i da će šumarstvo morati postati evropski prioritet.

Isto tako, istakao je kako je za to potrebna i sveobuhvatna, dugoročna strategija koja će uključiti i pitanja vezana

uz turizam i građevinu. Podsetimo, iako građevinski sektor doprinosi snažnom privrednom rastu (9% BDP-a), istovremeno troši čak 40% energije u svetu, odgovoran je za 30% emisija gasova staklene bašte iz energije te 40% otpada. Upravo zato, brojne organizacije već duže vreme pozivaju na gradnju drvom, a među njima je i Evropsko udruženje pilana (EOS) koja je poručilo da se moramo okrenuti zelenijim rešenjima. – EOS poziva na politiku čiji je cilj povećati potrošnju i korišćenje ekološki prihvatljivih materijala, poput drveta. Upotreba drveta u graditeljstvu će olakšati prelaz na zelenu gradnju i održive gradove – poručila je Silvia Melegari, sekretar Evropskog udruženja pilana.

Naučnici strahuju od prenosa novih bolesti

Brazilski ekolog David Lapola upozorio je na to da bi iduća pandemija neke bolesti mogla krenuti iz amazonske prašume, a njegova izjava obišla je svet koji se bori sa do sada neviđenom pandemijom. Lapola je istakao kako krčenje šuma, odnosno urbanizacija dotadašnjih divljina pridonosi pojavi zoonotskih bolesti, prenosi AFP. Reč je o bolestima koje prelaze sa životinja na ljude, a takva bolest je i trenutni Covid-19. Amazonija je veliki rezervoar virusa. Bolje da ne iskušavamo sreću – rekao je Lapola. Inače, deforestacija Amazonije se odvija brže nego ikada pre, a samo od januara do aprila ove godine iskrčeno je 1.200 km² šume, što je rekord za četvorome-sečno razdoblje.

– Kad stvorite ekološku neravnotežu, tada virus može skočiti sa životinja na ljude. Moramo prepraviti odnos između našeg društva i prašume. Inače, svetu će slediti još pandemija sa nepredviđenim ishodima – poručio je Lapola.

Francuska vlada podstiče gradnju drvetom

Počevši od 2022. godine, sve nove javne zgrade u Francuskoj moraće imati minimalni udeo u građi od 50% drveta, najavila je francuska vlada, a sve sa ciljem stvaranja održive budućnosti. Pariške vlasti su se već obvezale na veće korišćenje prirodnih materijala, a sve zgrade više od 8 spratova koje će se graditi za potrebe Olimpijskih igara 2024. moraju u potpunosti biti izgrađene od drveta.

– Ako je moguće za Olimpijadu, moguće je i za obične zgrade – rekao je resorni ministar Julien Denormandie i dodao da je jedan od ciljeva stvaranje niskouglednih gradova koji se mogu prilagoditi toplim talasima i poplavama.

Dodajemo još kako će se u Bordou uskoro završiti najviša francuska drvena građevina – Hyperion visok 57 metara.

Hyperion – Bordo

Obnovljeno krdo muflona koje je nastanjivalo lovište Subotičke šume

U lovištu posebne namene *Subotičke šume* kojim gazduje JP *Vojvodinašume*, tokom trajanja migrantske krize ograđeni deo lovišta Subotičke šume, površine 509 ha u kome se nalazi matični fond muflona, bio je izložen svakodnevnom sečenjem ograde i neovlašćenim ulaskom i prolaskom nekoliko desetina hiljada migranata. Kao posledica kontinuiranog sečenja spoljne ograde lovišta i uznemiravanjem muflonske divljači, došlo je do izlaska većeg broja jedinki muflona.

Kao korisnika lovišta posebne namene, JP *Vojvodinašume* izvršilo je krajem februara naseljavanje 60 jedinki muflonske divljači (35 muflona i 25 muflonki) koja je uvežena iz uzgajališta u Slovačkoj i Češkoj.

– Prema aktuelnoj lovnoj osnovi, brojno stanje matičnog fonda muflona bilo je 125-130 jedinki u odnosu polova 1:1. Kontrolnim brojanjem, u martu 2019. godine, utvrđeno je brojno stanje matičnog fonda muflona manje od 70 jedinki. Ovom gazdinskom merom brojno stanje matičnog fonda muflona vratiće se na optimalno, od 130 jedinki, povećaće se vijabilnost postojeće populacije, uz unapređenje genetskog potencijala i trofejne vrednosti. Zbog poboljšanja trofejne vrednosti među jedinkama, uvežen je i jedan potomak svetskog prvaka, kao i jedan perspektivni četvorogodišnji oplodni muflon, koji već sada ima rogove od 78 centimetara – rekao je direktor JP *Vojvodinašume*, Roland Kokai.

Fotografija: Jaroslav Pap

– U narednih 5 godina radiće se minimalan odstrel, s obzirom da planiramo da lovište pod ogradom povećavamo, ali i da uvećavamo matični fond. Planiramo i uvoz jelena lopatara, krajem ove ili početkom sledeće godine. U ovom lovištu su divlje svinje sporedna gajena vrsta i one će biti izlučene u otvoreni deo lovišta. Postojeća ograda lovišta je u dobrom stanju, a sve posledice su sanirane. Ukupna dužina spoljne ograde je 9,7 km. U periodu trajanja migrantske krize šteta koja je načinjena JP *Vojvodinašume* iznosi gotovo 100.000 eura – rekao je Branislav Stankov, izvršni direktor za lovstvo, ribarstvo i ugostiteljstvo JP *Vojvodinašume*.

U obnovu krda muflona JP *Vojvodinašume* je uložilo 45.000 evra, kako bi populacija bila na zakonski propisanom nivou. Od 2021. godine, lovište Subotičke šume će ponovo biti u komercijalnoj funkciji i vratiće mu se prepoznatljivost po čuvenim muflonima iz Subotičke pešcare.

Preuzeto sa www.vojvodinašume.rs

Japanci planiraju gradnju drvenog nebodera visokog 350 metara

Japanska firma Sumitomo Forestry planira izgradnju najvišeg drvenog nebodera na svetu. Impresivna građevina bi trebala da bude visoka 350 metara, a plan je da se dovrši do 2041. godine. Ovaj neboder će imati trgovinske radnje, poslovne prostore i stanove kao i vrt na krovu i mnoštvo biljaka na svakom spratu.

Isto tako, zahvaljujući posebnom načinu izgradnje, zgrada će biti otporna na jake vetrove i potrese. Koštaće gotovo 6 milijardi USD, a glavna ideja je da se stanovnicima Tokija ponude ekološki prihvatljivi uslovi za život. – Cilj nam je stvoriti ekološki prihvatljivi-

vu zgradu, ali isto tako od ubranih središta stvoriti zelene oaze koje su nam preko potrebne – poručili su iz kompanije.

Inače, trenutni propisi o izgradnji u Tokiju zabranjuju upotrebu drveta za visoke zgrade, ali najavljena je promena zakona. Ako se planovi ostvare, ova građevina bi trebala postati najviša drvena građevina na svetu. Trenutni rekord drži Tallwood House u Vankuveru sa visinom od 53 metra.

Marketinški bum firme PROSTORIJA predstavili nameštaj u šumi

U šumi u blizini svoje fabrike nameštaja, *Prostoria* je održala prezentaciju svojih noviteta dizajna. Među predstavljanim novitetima našla se dobro poznata *Polygon fotelja*, ali ovaj put napravljena sa tkaninom za spoljašnje prostore. Direktor Prostorie Tomislav Knezović okupljenima je predstavio i *LEG-END* fotelju, čiji dizajn potpisuje NEISAKO.

Za predstavljanje novih komada nameštaja simbolično je odabrana šuma jer je i većina Prostorijskih proizvoda izrađena od prirodnih materijala, među kojima dominiraju drvo, koža i vuna, istakli su iz ove kompanije.

Prostoria je takođe nedavno predstavila dve nove kolekcije nameštaja – *Ready to Ship* i *Quick Ship*. Reč je o selekciji najtraženijih Prostorijskih proizvoda koji su spremni za isporuku u roku od 3 do 15 dana. *Ready to Ship* kolekcija sadrži unapred definisanu selekciju materijala (tkanina, koža, drvo, metal) za svaki proizvod uvršten u program. Nameštaj iz ove kolekcije raspoloživ je za isporuku u roku od 3 dana, u odnosu na klasične narudžbe u Prostorijskoj čiji je rok proizvodnje 30 dana.

Quick Ship kolekcija pruža mogućnost šire selekcije materijala za svaki proizvod iz programa. Ovde je na raspolaganju izbor od 20 tkanina i 3 boje za metalne konstrukcije, dok su proizvodi od punog drveta dostupni u hrastu (crni ili natur lak). Zbog omogućene opcije biranja materijala, nameštaj iz ove kolekcije isporučiv je u roku od 15 dana.

Kanadski UBC potvrdio status lidera u šumarstvu

Univerzitet Britanske Kolumbije UBC globalno je poznato kao svetski lider u obrazovanju i istraživanju sektora očuvanja šuma i prirodnih resursa. Upravo je profesoru na tom poznatom svetskom fakultetu šumarstva – dr Nikolasu Kopsu, pripala čast da dobije najveće svetsko priznanje za izvrsnost u istraživanju šumarstva, nagradu Markus Wallenberg, koja se još neslužbeno naziva i „Nobelovom nagradom šumarstva.“

Cilj ove nagrade je podržati i podstaknuti nova istraživanja o tome kako šume reaguju na klimatske promene, što je i globalna tema u kontekstu smanjenja uticaja CO₂ i efekta staklene bašte. Ovim priznanjem, Univerzitet UBC postalo je i formalno vodeća institucija u svetu s obzirom na najveći broj Marcus Wallenberg nagrada dobijenih u četrdesetogodišnjoj istoriji.

Profesor Kops smatra kako će se ovom nagradom dodatno poboljšati korišćenje 3-PG modela, poznatog kao modela otvorenog koda, koji ako se kombinuje sa analizama satelitskih snimaka iz svemira, može odgovoriti na pitanja trendova budućeg rasta ključnih šumskih vrsta u svetu, poput sastojina duglazije u Britanskoj Kolumbiji. Nema sumnje kako naučnici svakog dana pomeraju granice prema novim i revolucionarnim tehnologijama u šumarstvu, a upravo se nova znanja mogu koristiti za različite informatičke aplikacije koje daju odgovore na neka od najizazovnijih pitanja našeg vremena, poput klimatskih promena i njihovog uticaja na budućnost Zemlje.

Nabujala Moravica nanela velike štete drvoprerađivačima u Ivanjici

Proteklih dana, u drugoj polovini juna, širom naše zemlje je bilo dosta problema vezanih za poplave. Tako su planinske bujice i nabujala Moravica u svom toku nanele velike štete poljoprivrednim usevima, putevima, vodovodu, dalekovodu i mostovima... Neke drvoprerađivačke firme su, takođe, imale problema sa nabujalom vodom, među kojima je ponajviše stradala firma **BELI BOR** u Međurečju kod Ivanjice čiji je vlasnik Sreten Petronijević. Poplavljeni su i pogoni firme **Iva Brest**, čiji je vlasnik Goran Simićević, pa je, između ostalog, jednu novu i još nemontiranu mašinu, u krugu ove firme, potpuno zatrpao mulj... Nakon što je bujica prošla drvoprerađivači su se međusobno ispomagali u rasčišćavanju posledica poplave.

– Štete jesu velike, ali ćemo preživeti! Evo, granulo je i sunce – rekao nam je, u telefonskom razgovoru, Goran Simićević, čiji optimizam nije srušila ova nesreća.

– Voda nam je uništila 90% mašina i građe – kaže Sreten Petronijević, vlasnik firme **BELI BOR**. – Naša strugara radi već 16 godina i

ovakav slučaj nismo zabeležili. Odneto nam je oko 50 kubika građe koja je bila isečena i spremna za prodaju. Dva viljuškara i ostale mašine su poplavljene, pune su mulja, a na dnu hale napravljeno je jezero. Šteta je ogromna... Na mestu gde se nalazi moja firma bio je najveći udar. Kod mene je voda probila i nosila dalje... Imali smo i ribnjak sa pastrmkom koji je potpuno otopljen i odnešen. Ribnjak je bio veliki sa oko dve hiljade ubačene mladi...

U vodenoj stihiji završili su kubici građe, a mašine u blatu. Reka je ostavila mnogo mulja za sobom, razbacala sve u halama, a štete su imale i još nekoliko firmi u ovom kraju, među kojima su MB Mark – Marko Bradić, zatim firma čiji je vlasnik Nego Jovanović i još neki ivanjički drvoprerađivači...

GRAKOM podovi za siguran korak i toplinu vašeg doma

– U vreme vanrednog stanja i najintenzivnije pandemije korona virusa nismo radili puna dva meseca. Pridržavali smo se i podržavali preporuke stručnjaka i vlasti u vezi zaštite zdravlja i života naših radnika. Na posao su dolazili samo čuvari, a bilo je otežano ljudima organizovati prevoz do posla. Bilo je, naime, previše rizično da se neko zarazi, pa smo rađe prekinuli rad – kaže **Slobodan Ničević**, vlasnik i direktor kompanije GRAKOM.

– Sa radom smo krenuli upravo u vreme kada je počeo da funkcioniše gradski saobraćaj, a trenutno radimo samo ono što možemo da prodamo na domaćem tržištu... Izvoza još uvek nema. Zemlje u Zapadnoj Evropi kojima smo izvozili našu robu, još uvek nemaju potrebu za robom. Oni su našu robu, neznatno dorađivali i prerađivali, pa je prosleđivali dalje, uglavnom na tržišta Amerike koja je i dalje zatvorena za uvoz, iako se zvanično tvrdi da se uvoz može normalno odvijati... Ali, porudžbina još uvek nema, praktično, sve stoji... Imam neke informacije da se u fabrikama, našim kupcima, pojavio veći broj zaraženih korona virusom i da se svim silama bore da to zaustave. Još uvek su svi oprezni i to je opravdano, pa niko neće da lageruje robu...

– Mi, kao što reko, trenutno radimo ono što možemo da prodamo na domaćem tržištu, a to je: pod, parket, briket... Istina, nešto stidljivo radimo i za naše bivše kupce, onoliko koliko smo u mogućnosti da isfinansiramo i živimo u nadi da će to oni uzeti. Dakle, na lageru imamo robe. Imamo i trupaca, režemo redovno punim kapacitetom, ali ne isporučujemo naš standardni proizvodni program, već radimo druge stvari. Malo smo se preorijentisali i radimo ono što možemo da prodamo.

– A praktično smo sve pripremili i uskoro bi trebalo da počnemo sa proizvodnjom višeslojnih podova. Tehnološki smo osposobljeni i pitanje je dana kada ćemo startovati. Imamo veću količinu lamela na lageru koji bi mogli zalepiti, samo čekamo da nam pristigne još jedna mašina i da krenemo sa radom...

– Inače, GRAKOM SN je porodična kompanija koja proizvodi parket i podove od najkvalitetnije hrastovine. Sa tradicijom dugom četvrt veka u mogućnosti smo da ponudimo proizvod najvišeg kvaliteta. Naš kredibilitet na tržištu je rezultat konstantne saradnje sa poznatim građevinskim izvođačima na području Beograda i šire u regionu uz stalno održavanje izvoznih narudžbina koje se pretežno odnose na našu saradnju sa zemljama Evropske unije – kaže gospodin Slobodan Ničević.

U Opatiji održana 17. Drvno-tehnološka konferencija

Sektor pokazao vitalnost, a trenutno preovladava blagi optimizam

U organizaciji Hrvatskog drvnog klastera u Opatiji je 29. i 30. juna održana 17. Drvno-tehnološka konferencija. Već sedamnaest godina Opatija je središnje mesto okupljanja na šumi baziranog sektora na kojem se rezimira aktuelno stanje u sektoru. I ovoga puta, kroz dva dana konferencije, učesnici na tradicionalnoj Drvno-tehnološkoj konferenciji su raspravljali o ključnim temama i privrednim tokovima u vreme krize izazvane korona virusom. Konferencija je, uprkos poteškoćama usled pogoršavanja epidemiološke situacije, uspela okupiti više od 130 učesnika – predstavnika kompanija, državnih institucija, udruženja kao i akademske zajednice.

Učesnicima se prvi obratio predsednik Hrvatskog drvnog klastera Stjepan Vojinić, koji je pozdravljajući prisutne rekao:

– Ovaj sektor je pokazao svoju vitalnost, snagu i otpornost, a dobro je što i pored teškoća, trenutno preovladava blagi optimizam. Naravno, teško je balansirati između nekih kataklizmičkih prognoza i optimizma kojeg sami potenciramo i osećamo. Izazovi su svakako prisutni, ali ne smemo posustati sa optimističnim razmišljanjem – zaključio je Vojinić.

Predsednik Udruženja CROBIOM Davor Zec osvrnuo se na nedovoljno iskorišćavanje potencijala energije iz drveta, koje bi moglo poboljšati energetski bilans RH, ali i znatno pomoći sektoru u zadržavanju radnih mesta, posebno u ruralnim područjima.

– Smatramo kako se zadržavanjem prerade drveta na ruralnim područjima može ostvariti niz direktnih i indirektnih koristi, posebno kroz pojačanu javnu nabavku objekata u vlasništvu države. Izvoz ovog važnog obnovljivog goriva – peleta, iznosi preko 85 posto. Nažalost, visokim učešćem izvoza poboljšava se energetski i ekološki bilans zemalja uvoznica, a nedopustivo je da neki javni objekti u RH još uvek koriste fosilna goriva – poručio je Zec.

Predsednik Udruženja drvno-prerađivačke industrije pri HGK Daniel Smiljanić osvrnuo se na tešku situaciju koja je zatekla sektor i izrazio nezadovoljstvo izostankom predstavnika Vlade.

– Iz Vlade niko nije došao poslušati i videti koje probleme imamo kako bi nam pomogli i stali uz nas. Situacija je neizvesna, ne zna se šta nas čeka na jesen. Svi moramo raditi na tome da ova grana bude strateška i da vladajući ozbiljno shvate naš doprinos i brojke.

U ime Uprave Hrvatskih šuma sektoru se obratio član Uprave Igor Fazekaš, rekavši da je dobro što se sektor okupio i da međusobno komuniciramo, kao i to da su Hrvatske šume u dogovoru s kupcima i zahvaljujući Vladi RH prolongirale fakturisane znatne količine robe sa 60 na 100 dana, što je doprinos očuvanju proizvodnje i likvidnosti naših kupaca – rekao je Fazekaš i poručio kako se nalazimo u specifičnim i turbulentnim vremenima i kako je Hrvatskim šumama želja dobra saradnja u sektoru kako bi se stvorile pretpostavke za dalji razvoj.

Predsednica Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije Silvija Zec poručila je kako niko nije mogao pretpostaviti sa kakvim ćemo se izazovima susresti i naglasila kako je Green Deal velika prilika za sektor.

– Nove evropske politike i ispunjavanje zacrtanih ciljeva zavise od uspeha

ovog sektora. To se odnosi na ublažavanje klimatskih promena, energetsku neutralnost, očuvanje bioraznolikosti, ali i zadržavanje radnih mesta – istakla je Zec, a sa time se složio i dr. sc. Julije Domac, posebni savetnik predsednika za klimu i energiju, koji je u ime predsednika RH Zorana Milanovića otvorio ovogodišnju konferenciju.

– Ovaj sektor, čekaju dobri dani. Zeleni plan predviđa veliko korišćenje prirodnih materijala, drveta i obnovljivih izvora energije. Osnova evropske privrede bi trebalo postati kružna privreda, odnosno bioekonomija. Verujem kako je to dobra perspektiva za sektor – rekao je Domac i dodao kako drvna industrija ima dugu tradiciju, znanje i iskustvo, ali, nažalost, ne i dovoljno razumevanja od strane politike. – Ovo je jedan izdržljiv sektor koji je preživio zanemarivanje politike, ali može naći svoje mesto u novim politikama EU – zaključio je Domac.

Pad proizvodnje u Srpskoj, 22,4% manje drvnih sortimenata

Nakon što se početkom godine oporavila, drvoprerađivačka industrija u BiH entitetu Republika Srpska je u martu ponovno pretrpela ozbiljan pad, i to zbog pandemije koronavirusa. Tako je došlo do pada proizvodnje šumskih sortimenata za 22,4% te pada prodaje za 14,4% u odnosu na isti mesec prošle godine.

Sekretar Udruženja šumarstva i drvoprerađivača u Privrednoj komori Republike Srpske **Lazo Šinik** istakao je kako je u prvom kvartalu došlo do povećanja u odnosu na isti period prošle godine zbog puno povoljnijih uslova za proizvodnju.

– Uslovi su omogućavali proizvodnju u šumarstvu tokom januara i februara i u dobroj smo meri imali realne šanse za nastavak takvog trenda i u narednom periodu. Usled pandemije koronavirusom, posebno od druge polovine marta, dolazi do naglog pada proizvodnje jer su smanjene potrebe za proizvodima usled neizvesnosti oko narednog perioda – istakao je Šinik za portal srpska.info.

Dodao je i kako će situacija u RS uveliko zavisiti od stanja u značajnim partnerskim zemljama, poput Italije i Nemačke. Inače, u prvom kvartalu prodano je više šumskih sortimenata, ukupno 324.937 m³, odnosno 20,2 % više u odnosu na isti period prošle godine.

Proizvodnja nameštaja pala za 29,1 posto!

Podaci Državnog zavoda za statistiku Hrvatske pokazuju veliki pad u preradi drveta pa je tako u martu zabeležen pad industrijske proizvodnje od 11,3 posto, dok pad u proizvodnji nameštaja iznosi čak 29,1 posto u odnosu na februar. To je ujedno i najveći pad unutar svih industrijskih sektora, izuzmemo li proizvodnju duvana i naftnih derivata.

Što se tiče zaliha, drvna industrija beleži 22,7 posto više zaliha u odnosu na prošlu godinu, dok je proizvodnja nameštaja zabeležila 10,8 posto više zaliha.

U odnosu na mart 2019. prerada drveta manja je za 14,7 posto, dok je proizvodnja nameštaja manja za

27 posto. Zaposlenih je u martu bilo manje u oba sektora: 1,3 posto u preradi drveta i 3 posto u proizvodnji nameštaja.

Sajam AMBIENTA očekuje veći broj poslovnih posetioaca

Ambienta je najpoznatiji domaći sajam nameštaja sa tradicijom od skoro 50 godina, a ove godine će se održati od 14. do 18. oktobra. Novost je što će se istovremeno održati i BIAM – 25. međunarodni sajam alatnih mašina i alata i ZAVARIVANJE – 28. međunarod-

Korona ugrozila stabilno poslovanje kompanije SIMPO ŠIK iz Kuršumlije

– Mi smo bili blizu trenutka potpuno stabilnog poslovanja, a onda se pojavio korona virus... Širina tržišta nam je davala stabilnost u prodaji, a kvalitet našeg proizvoda, gde prvenstveno mislim na lesonit, primarno je određivao našu tržišnu poziciju. Mi uglavnom radimo sa direktnim korisnicima, nemamo posrednike, što nam je davalo i daje direktna saznanja o tržišnim tokovima. Zna se da smo u potpunosti posvećeni tržištu, a trudili smo se da radimo i u vreme korona virusa, bar što se tiče proizvodnje. Imali smo prekid dve nedelje, jer se u Kuršumlji pojavila korona, pa smo i mi zbog kontakata bili prinuđeni da tri-desetak radnika pošaljemo u samostalnu izolaciju. Iz tih razloga smo morali da prekinemo proizvodnju, a od 4. maja radimo normalno. Dakle, imali smo potpuni prekid rada u prvoj polovini aprila, a već u drugoj polovini aprila smo počeli sa radom. Sada smo, što se plasmana tiče, negde na 70%. Trenutno nam je primaran problem plasman naših proizvoda na strana tržišta koja se sporo otvaraju, pa je uz redovnu proizvodnju plasman za trećinu manji.

– Ono što je, takođe, veliki problem je činjenica što nismo dobili ništa od države, jer se nalazimo na spisku ranijih korisnika državnih sredstava. Dakle, posluje samo

koliko možemo. Ovo je veliki udarac za kompletnu privredu, pa i za nas. Da smo dobili tri minimalne zarade po radniku, to bi uveliko olakšalo naše poslovanje... Praktično, bili smo blizu trenutka potpune stabilne proizvodnje, ali se pojavio virus, tržišni tokovi su skoro stali i narušio se naš dobar rad u prethodnom periodu. Ali, ključna je činjenica da je kompanija od 2010. godine samostalno tržišno preživela, da je napredovala, a to je ozbiljan test i garant da uz privatizaciju i dokapitalizaciju ima uslova za razvoj – rekao nam je prvog dana jula u telefonskom razgovoru generalni direktor kompanije SIMPO ŠIK, gospodin Milorad Andrejević.

ni sajam zavarivanja i antikorozivne zaštite, koji su bili predviđeni u aprilu, čime će se nastojati ojačati segment izlaganja mašina i tehnologija za obradu drveta.

Mladen Staroveški, direktor sektora za sajmove na ZV je otklonio sve špekulacije u sektoru te je istakao kako očekuju dobru popunjenost i veliki broj posetioaca. Ovogodišnja Ambienta je predviđena za kasnu jesen i može biti odlična prilika za okretanje domaćih drvoprerađivača i nameštajaca prema domaćoj publici, čime se mogu ozbiljno umanjiti i posledice korona krize.

Promet nameštaja u Francuskoj pao za 51 odsto

Promet u trgovini na malo nameštajem u martu je u Francuskoj pao za 51,6%. Ipak, francuski institut za istraživanje tržišta Ipea skreće pažnju na činjenicu da je prikupljanje podataka bilo teže nego inače zbog korona krize, te da je reč o preliminarnoj informaciji.

Zatvaranje trgovina koje je potom usledilo gotovo je u potpunosti zaustavilo trgovinu nameštajem, čak i preko webshopova.

Tako je ukupan prihod ispitanih trgovaca u prvom tromesečju smanjen za 16,2 posto u odnosu na prošlu godinu.

Iz aprila se očekuju još gore brojke, prvenstveno zbog činjenice da trgovine uopšte nisu radile.

Masovna gradnja malih hidroelektrana donela brojne probleme zemljama regiona

U Višegradu je 15. marta održana projekcija filma „Crna senka zelene energije“ autora Irme Popović Dujmović koji govori o štetnosti malih hidroelektrana na životnu okolinu i otvorenoj pobuni ljudi zbog njihove izgradnje. Film prati Dujmovićevu na njenom putu kroz Hrvatsku, Srbiju, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu i otkriva kako je regionalni plan masovne gradnje malih hidroelektrana doneo brojne probleme umesto rešenja.

Predsednik Skupštine višegradskog Udruženja građana „Eko centar“ Dragan Jovićić je izrazio nadu da je ovim izvučena pouka o tome koliko su male hidroelektrane štetne za okolinu i riblji fond.

„Iskreno se nadam da ćemo dobiti podršku svih građana Višegrada kako bismo sprečili izgradnju malih hidroelektrana na ovom području i umesto toga izgradili kupališta za decu i posadili što više drveća“, naveo je Dragan Jovićić.

Član udruženja Miroslav Šimšić rekao je da su ovakve projekcije jedna od planiranih aktivnosti ovog udruženja u narednom periodu.

„Želimo da ulepšamo naš grad, naše reke, šume i prirodu, te tako ukažemo mladima da vole svoj grad i njegovu prirodu i da je čuvaju“, istakao je Miroslav Šimšić.

DRVO tehnika nameštaj graditeljstvo i enterijer

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

EKOpress Blagojević d.o.o. NOVI BEOGRAD Antifašističke borbe 22
Tel/fax: +381 (0) 11 2139 584; +381 (0) 11 311 06 39
www.drvotehnika.com e-mail: office@drvotehnika.com

Budite naš pretplatnik i u 2018. godini
Godišnja pretplata 1.980 dinara ■ za inostranstvo 50 evra

BANER 200 x 60 px
mesec dana
i PROFIL FIRME
godinu dana
9.000 din

pošaljite mail na: info@drvotehnika.info

Drvena industrija Srbije na jednom mestu

DRVOTEHNIKA.INFO
portal drvne industrije

EXTREMIS - BELGIJA

UDOBNA SOFA ZA EKSTERIJER

Potpuno novi način uživanja u odmoru ili druženju u eksterijeru pruža sofa otporna na vremenske uslove

Ideja o sedenju na otvorenom na velikoj mekanoj ojaštanoj sofa, uživajući pritom u lepom vremenu i zabavnim pićima uz ugodan odmor ili dobar razgovor zvuči odlično. Ipak, to je veliki problem zbog vremenskih uticaja tokom cele godine. Nespretna sklanjanja jastuka i prekrivača ili skrivanja prekrasne sofe ispod različitih zaštita kao i premeštanje u interijer kako bi je zaštitili od vremenskih uticaja potpuno su neprihvatljiva. U potrazi za rešenjem da se samo sedne kad god se poželi i opusti bez propratnih radnji firma *Extremis* je preokrenula smisao garniture za sedenje. Sofu je u potpunosti prilagodila za eksterijer.

Garnitura za sedenje *Walrus*

Garnituru za sedenje *Walrus* ili u prevodu Morž dizajnirao je *Dirk Wynants*. Za oblaganje ojaštene strukture koristi se veoma snažan materijal. Njime se postiže površina koja je glatka, otporna na vremenske uslove, a i nepromenjeno lepog izgleda. U zadnji deo naslona smeštena je skrivena torbica za čuvanje

prekrivača i jastuka koji se izvlače po potrebi. Sofa je predviđena da uvek bude na otvorenom i trenutno dostupna za sedenje, kad god ima sunca, tokom cele godine. Štedi prostoru za čuvanje u enterijeru, više od svega štedi i puno vremena i truda jer se ne treba sklanjati tokom kišnih i zimskih meseci. Pravi alat za zajedništvo koje omogućava da se vreme provede u ugodnom druženju. *Walrus* sofa je velika, izuzetno je široka i duboka što je vidljivo ako se ne koriste leđni jastuci za naslon što je vrlo korisno za vreme vrućih letnjih noći kako bi se

sofa koristila i za spavanje ili odmor u horizontalnom položaju. Čvrsti oslonci za ruke nude dodatni prostor i za sedenje. Mesta ima dovoljno za brojno društvo.

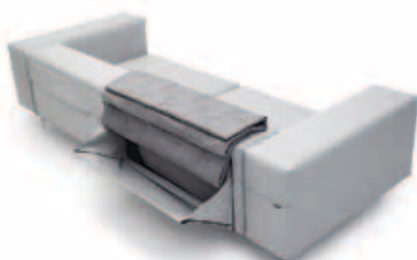
Nega i održavanje

Prema navodima proizvođača delovi koji su stalno izloženi vremenskim uticajima izrađeni su od izrazito izdržljive cerade (koja se koristi za kamione). Za vodu ili nečistoće prostrani, čvrst i zaobljen oblik sofe osigurava brz odvod. Nega i održavanje su svedeni na minimum zahvaljujući glatkom materijalu koji se može prati. Delovi sofe koji dolaze u kontakt s telom izrađeni su od mekog, taktilnog, visokokvalitetnog materijala niskog volumena koji se lako skida za potrebu pranja ili dugoročnog skladištenja. Kompanije *Extremis* je za sof *Walrus* dobila nagradu za inovacije *Interior Innovation Award*.

Prevod: DRVO, Zagreb, IZVOR: www.extremis.be

Foto: Extremis

Manastir Studenica je podignut između 1183. i 1196. godine. Njegov osnivač i ktitor je veliki župan Stefan Nemanja. Svrstava se u najvrednije spomenike raške graditeljske škole. Crkva je jednobrodna, sa oltarskim prostorom i unutrašnjom pripratom, dok je spoljašnju pripratu nešto kasnije podigao kralj Radoslav. Bogorodičina crkva je izuzetno složen građevinski poduhvat u kome su na umetnički način sjedinjeni uticaji Istoka i Zapada. Spoljni izgled Bogorodičine crkve održava skladan odnos dva arhitektonska pravca: roma-

nike, vladajućeg stila na zapadu, i vizantijskog oblikovanja. Iz ovog prožimanja nastao je specifičan graditeljski stil poznat pod imenom Raška škola.

Verovatno niste znali da je Bogorodičina crkva u Studenici podignuta 150 godina pre Duždeve palate u Veneciji, 246 godina pre Bruneleskijeve Katedrale Duomo u Firenci, 464 godina pre Tadž Mahala u Indiji, 668 godina pre Big Bena u Londonu, 692 godine pre Gaudijeve SagradaFamilia-e u Barseloni, 697 godina pre Ajfeolovog tornja u Parizu...

Ovčarsko-kablarska klisura se nalazi na Zapadnoj Moravi, nedaleko od Čačka između planina Ovčara i Kablara.

Ona je usečena u planinski masiv sastavljen od škriljaca, ali ima i blage nagibe sa šumovitim zaravnima. Njenoj lepoti doprinose i dva veštačka jezera nastala posle Drugog svetskog rata hidrocentralama Ovčar Banja i Međuvršje. Pod Kablarom uz reku, nalazi se i lekovita banja koja od davnina privlači mno- go bolesnike.

Od ostalih krajeva Srbije ovu klisuru izdvajaju i njeni mnogobrojni manastiri na levoj i desnoj obali Morave. Po njima i po samoj prirodi ceo kraj dobio je u narodu ime Srpska Sveta gora.

Miloš Savčić je rođen u Svilajncu 1865. godine u trgovačkoj porodici. Obrazovanje stiče u Beogradu i Nemačkoj. U Minhenu je završio *Visoku tehničku školu* 1889. godine kao izuzetan student. Dobija poziv Gistafa Ajfela da zajedno grade toranj u Parizu. Odbija ovu nesvakidašnju ponudu i vraća se u Srbiju.

U Beogradu osniva inženjersko-arhitektonsku firmu, projektuje mnoge privredne objekte, stambene i poslovne zgrade i vile. Prvi u Beogradu je gradio objekte uz upotrebu armiranog betona, izgradio je vodovod i kanalizaciju u Beogradu.

Postao je vlasnik prve strugare u Beogradu, zatim postaje suvlasnik Agrarne, Vračarske i izvozne banke, vlasnik prvog osiguravajućeg društva u Srbiji.

Osniva Prometnu banku, a prvih 300 akcija kupuje lično Kralj Petar Prvi Karađorđević.

Vodio je gradnju železnice u Srbiji, izgradio prugu Niš-Knjaževac sa 39 tunela i 20 mostova, pokrenuo fabriku vagona.

Bio je vlasnik prve velike klanice u Srbiji (BIM Slavija).

Osnivač je i Srpskog komiteta i društva naroda, podigao je Ribarsku banju i bio osnivač fabrike cementa.

Bio je veliki akcionar fabrike Sartid u Smederevu, osnovao Brodarsko transportno preduzeće, bio je i vlasnik 250 rudnih polja u Srbiji među kojima je i Trepča. Njegovi rudari su imali besplatno: kuću, ogrev, struju, zemljište, školovanje dece...

Bio je i narodni poslanik i ministar građevine.

Kralj ga 1929. godine postavlja za gradonačelnika Beograda. Ličnim sredstvima isplaćuje nepovoljni kredit koji je grad ranije uzeo.

Tokom života postao je vlasnik mnogih nekretnina u Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji i ostalim okolnim državama.

Kupio je vinograde pored Beograda i započeo izgradnju elitnog naselja Dedinje.

Mnoge zgrade sa neparnim brojem u Knez Mihajlovoj su bile njegove. Uspešnim graditeljskim poduhvatima dokazao je opravdanost svoje vere u domaće stručnjake.

Zaposljavao je preko 50 hiljada ljudi i spadao među najbogatije ljude u Evropi.

Radio je do poslednjeg dana života. Imao je kćerku i četiri sina. Umro je 1941. godine u Beogradu, a nakon dru-

Graditelj, privrednik, industrijalac, humanitarac – MILOŠ SAVČIĆ

gog svetskog rata nova vlast njegovoj porodici oduzima svu imovinu.

U vilu njegove kćerke na Dedinju prvo se uselio nemački general Ler, zatim Josip Broz Tito, pa Slobodan Milošević. Bio je skroman bez velikih prohteva, a izdan kada je trebalo pomagati.

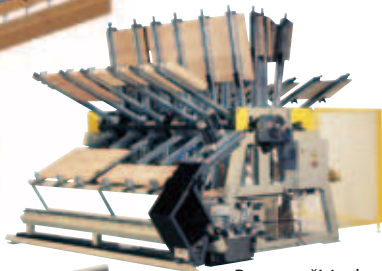
TRIMWEX

Trimwex d.o.o. • Pot k skakalnici 9a • 1210 Ljubljana-Šentvid
Slovenija • +386 1 512 93 60 • Mob. +386 41 706 610
info@trimwex.si • www.trimwex.si

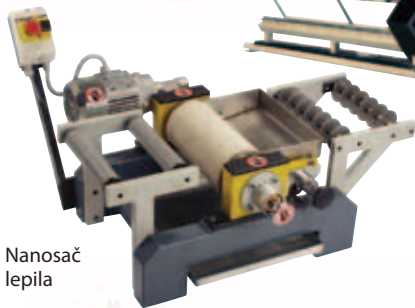
Linija za dužinsko
spajanje

Presa za širinsko
spajanje

Nanosac
lepila

Linija za
nauljivanje

DEPROM & KLEIBERIT® LEPKOVI

Poznati dobavljač lepkova za drvoprerađu, stolariju i proizvodnju namštaja **DEPROM** Rača predstavlja standardnu i inovativnu ponudu lepkova i vezivnih sredstava vodećeg evropskog proizvođača **KLEIBERIT** iz Nemačke.

- lepkovi za drvo D2, D3, D4 i brzovezujući
- poliuretanski D4 i konstruktivni lepkovi
- kant - lepkovi u granulama i patronima za sve vrste mašina za kantovanje
- urea - lepkovi u prahu za furniranje u vrućim presama
- lepkovi za oblaganje profila - topivi kao i
- disperzioni termoreaktivni za 3D lepljenje u vakuum i membranskim presama
- tapetarski lepkovi za sunđer, meblo i drvo
- silikoni, PUR-pene, diht mase
- učvršćivači, razređivači, čistači, paste itd

Garantovani **KLEIBERIT** kvalitet, originalno pakovanje, brza i redovna dostava, stabilan lager i mogućnost kreditiranja kupaca, tehnička podrška uz optimalne preporuke, neke su od naših osobina koje nas izdvajaju kod odluke proizvođača za saradnju sa nama.

t/f 034 752 202
063 88 53 453
deprom@mts.rs
www.deprom.rs

Ovlašćeni zastupnik **KLEIBERIT**
DEPROM doo
Prodaja lepkova i vezivnih sredstava
Rača KG 34 210

KEDAR (Cedrus atlantica) Važna parkovska i privredna vrsta

Grupa šumara: Mitar Jakšić (1928), Mirko Sremčević (1932), Srđan Tanasković (1934), i Zoran Sremčević (1961) već više od pedeset godina radi u privatnoj režiji na uzgoju atlaskog kedra.

Za ovo vreme su odgajali semenska stabla, podigli rasadnike i obezbedili proizvodnju i prodaju sadnica kedra starosti 2+4 i 2+6 godina. Tako da je većina stabala kedra na području Beograda i Srbije od sadnica iz ovih rasadnika.

Kao parkovska vrsta kedar ima izuzetna estetska svojstva. Sa visokim stablom, usko-piramidalnom krošnjom i zimzelenim četinama je jedan od najlepših četinara. Veliki prirast u ranim godinama obezbeđuje brzo ozelenjavanje površine. Sa velikim prirastom drvene mase obezbeđuje i veću potrošnju ugljen dioksida i proizvodnju kiseonika.

U privrednom pogledu značajan je njegov veliki prirast u mladosti, posebno visinski, pa je pogodan za očetinjavanje izdanačkih šuma, posle seča „na golo“, jer se može izboriti za brzim rastom izbojaka iz panja. Prema poslednjoj inventuri šuma 2006. godine u Srbiji je učešće niskih šuma 65%. Ovoliko velikom učešću niskih šuma umnogome je doprinela takozvana melioracija šuma, kojom su „na golo“ sečene degradirane visoke šume, a zatim vršila sadnja četinara, najčešće bora, sadnicama od 2 godine starosti, koje nisu imale nikakve šanse da se izbore sa izbojcima iz panja.

Za očetinjavanje niskih šuma, što je neophodno u Srbiji u kojoj je učešće četinarskih šuma svega desetak procenata, pogodne su sadnice kedra stare 2+4 ili 2+6 godina, koje sa obzirom na brži rast mogu da se izbore sa izbojcima iz panja. Mehaničke osobine i energetska vrednost drveta kedra su na nivou naših četinara. Vrlo je otporan na ledeno kiše, snegolome i vetroleme i za sada nema štetočina i biljnih bolesti. Najbolja staništa za kedar su na lesu, koji on dubokim korenima stabilizuje, zatim duboka zemljišta na uzvisinama. Plitko zemljište i ravnica mu ne odgovaraju.

Za sadnju sadnica kedra 2+6 dovoljno je 50 stabala po hektaru, što je odstojanje od 14x14 metara.

U očetinjavanju niskih šuma sadnjom u razmaku 14x14 m, formirao bi se u budućnosti tip „Niska pod visokom šumom“, ili „Taillis sous futaie“ na francuskom. Ovakav tip šume propisao je Colbert, premijer kralja Luja XIV, kada je Francuska postala pomorska sila, pa su joj iz gornjeg sprata hrastovih šuma bila potrebna kvalitetna stabla za brodogradnju, a iz donjeg sprata drvo za ogrev.

Očetinjavanje kedrom na ovaj način je vrlo skupo pa se može ostvariti samo uz postojanje velikog industrijskog potrošača ogrevnog drveta, iz gole seče niskih šuma, kakve su sada fabrike peleta, koje su u velikoj ekspanziji u svetu, pa i u Srbiji. „Mudrom“ odlukom bivših vlasti likvidirane su fabrike celuloze i viskoze u Srbiji, iako su imale i sirovinu i tržište, a samim tim i sve uslove za opstanak. Nove vlasti bi trebale da favorizuju podizanje fabrika peleta, čime bi se smanjio uvoz fosilnih energenata, a time poboljšao spoljno trgovinski bilans i izmirila obaveza Srbije u smanjenju potrošnje fosilnih goriva.

Mr Srđan Tanasković

Za informacije: **Rasadnik OMORIKA**,
Porodice Josipović br 8, Sremčica 11000 Beograd,
e-mail: office@rasadnikomorikabg.com, tel: 063/825-1838

PIŠE: MSc Milka Zelić

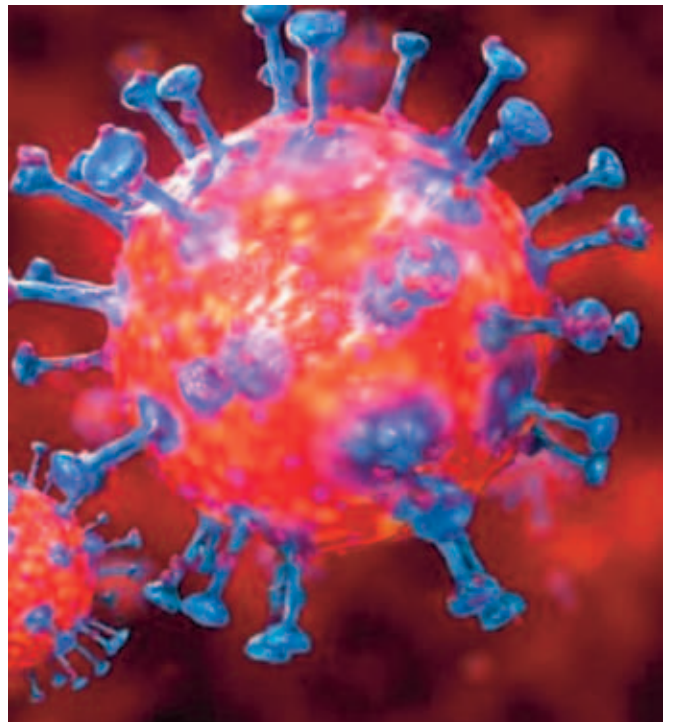
Čovečanstvo već nekoliko decenija živi u prividnom medicinskom blagostanju. Na žalost, to nije istina. Pored postojećih infektivnih bolesti, covid19 je čovečanstvo bacilo na kolena, rekla je dr Jelena Božilović, biohemičar. Tridesiti januar 2020. biće upamćen u istoriji civilizacije, jer je Svetska zdravstvena organizacija - SZO proglasila pandemiju na globalnom nivou zbog pojave novog virusa, koji je naučnicima nepoznat, a koji se širi našom planetom. Ovaj virus, kasnije su naučnici nazvali SARS-CoV2 ili skraćeno kovid19.

Ključnu ulogu u prenošenju informacija o novom virusu imali su mediji kao učesnici u javnom zdravlju i u oblikovanju percepcije rizika. Zato bi mediji trebalo da koriste pouzdane i proverene izvore, da informišu, a ne često ciljano dezinformišu stanovništvo. Mediji su partner javnog zdravlja, ističe visoki komesar Ujedinjenih nacija za ljudska prava Mišel Bašele i dodaje: „Mediji moraju da izbegavaju senzacionalizam i kontroverze uz poštovanje solidarnosti. Mediji moraju da se bore protiv glasina, panike, straha, izbegavaju stigmatizaciju. Izvori informacija koje je neophodno koristiti su: Svetska zdravstvena organizacija - SZO, Lokalna kancelarija SZO, stručni sajtovi, brifinzi za novinare, sajtovi državnih vlasti, kredibilne akademske publikacije“.

Korona je zarazna bolest otkrivena u Kini u decembru 2019. godine. Postoje stotine tipova virusa korona-većina kruži među životinjama: svinjama, kamilama, slepim miševima i mačkama. Ali samo retki, poput kovida19, mogu da zaraze ljude, a veoma je opasan za starije i one sa već postojećim zdravstvenim problemima, poput srčanih i plućnih bolesti ili dijabetesa. Shodno opasnosti, mediji su svakodnevno prenosili upozorenja stručnjaka: Ostanite kod kuće, perite ruke često i detaljno! Brišite predmete koje koristite! Sapun i voda su najbolji način da se ukloni bilo koja potencijalna čestica virusa. Sapun deluje efikasno jer njegove hemijske vrednosti otvaraju spoljašnju ovojnicu virusa korona i izazivaju njegovo uništavanje.

Naučni sajtovi navode da se korona na različitim površinama zadržava u različitim vremenskim intervalima, ovde se ubrajaju i pakovanja za hranu kao što su folije, plastične kutije, a opstanku virusa doprinosi i temperatura. Prema američkoj Upravi za hranu i lekove, nema dokaza da korona može da se prenese putem hrane. Mnogi se pitaju da li je ovo logično i da li se možemo zaraziti hranom? Naučni portal *Scienceews* piše da nema dovoljno podataka kako bi sa sigurnošću moglo da se tvrdi da hiruške maske i maske od platna mogu da spreče da zaražena osoba prenese vi-

Da li je moguće etički izveštavati u vreme pandemije *problemi medija i novinara*

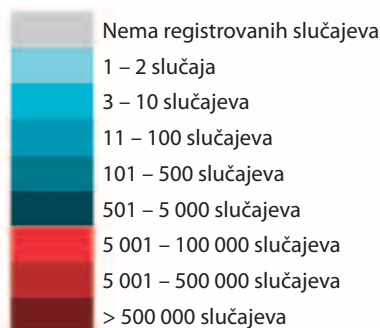
Minijturni virus, velika epidemija, malo znanja, još manje relevantnih informacija

rus na drugu osobu. Postoji svega nekoliko istraživanja o efikasnosti platnenih maski za sprečavanje širenja respiratornih bolesti, navodi se u izveštaju američke Nacionalne akademije za nauku, inženjering i medicinu. Isti portal navodi da maska koja je napravljena od 16 slojeva tkanine uspeva da filtrira 63 odsto čestica veličine 300 nanometara (virus korona ima prečnik od 50 do 200 nanometara), ali sa ovom maskom je teško disati.

Svi mediji i štampani i elektronski moraju da rade u skladu sa Zakonom o jav-

nom informisanju i *kodeksom novinara*. Da li je ovo moguće u vreme pandemije?! Naučnici nemaju jedinstven stav o stvaranju imuniteta na kovid19 i stvaranju dovoljnog broja antitela kod osoba koje su prebolele kovid19, a koje će ih štititi u budućnosti. Nemački virolog Kristijana Drosten smatra da bi osoba koja je već болоvala od neke druge vrste korona virusa mogla biti imuna na kovid 19. Naučnici u drugim zemljama smatraju da čak i oni koji su preboleli kovid19 ne stvaraju imunitet jer je broj antitela

1. 07. 2020.

nizak. Naučnici nemaju jedinstven stav ni o nastanku pandemije. Vodeći američki biolog Tomas Lavdžoj tvrdi da su ljudi sami doveli do nastanka pandemije virusa korona preterano zadirući u određena prirodna staništa. On smatra da pandemija predstavlja rezultat preteranog upliva ljudi u određena prirodna staništa i rasprostranjene ilegalne trgovine divljim životinjama. Robert Koch Institut iz Berlina, u izveštaju o virusima iz 2013. godine, opisuje mogući scenario koji sada doživljavamo. Japanski dobitnik Nobelove nagrade, profesor dr Tasuku Honjo, tvrdi da kovid 19 „nije prirodan, već proizveden u laboratoriji. Ako je virus prirodan, ne bi mogao da utiče na ceo svet kao što se trenutno dešava, jer u prirodi je temperatura različita u različitim zemljama. Ako je prirodan, postojao bi negativan uticaj na zemlje koje nemaju istu temperaturu kao Kina. Umesto toga, širi se Planetom, u hladnim krajevima, ali i u pustinjskim područjima. Da je prirodan, širio bi se na hladnim područjima, ali bi umro na vrućim mestima. Nije potekao od šišmiša. Ako se ovo što tvrdim dokaže da je lažno, sada, kasnije ili čak posle može smrti, neka vlada povuče moju Nobelovu nagradu“. Da je covid 19 proizveden u laboratoriji tvrde i mnogi drugi eminentni stručnjaci: nobelovac Lik Montanje, profesor dr Danica Grujičić

i drugi. „Ja nisam nobelovac kao što je Lik Montanje, ali mi je prihvatljiva njegova izjava. Kada se ljudi igraju Boga obično dobiju po nosu, ističe prof. dr Grujičić.

Relevantni stručni sajtovi na početku epidemije navodili su da deca ne obolevaju od korene ili imaju veoma blagu bolest. Takođe su navodili da trudnice ne obolevaju jer ih štite hormoni. Nažalost ove stručne iskaze praksa je veoma brzo demantovala. U Engleskoj je u aprilu umrla trudnica na samom kraju trudnoće. „Deca nisu sklona infekciji korona virusa“ ubrzo je zamenila vest o uzbuni u Velikoj Britaniji krajem aprila, kada su deca počela mnogo i teško da obolevaju. Slede slučajevi u Njujorku, Italiji i Španiji. Umrlo je petogodišnje dete u Njujorku, dete od 14 godina u Londonu, u Francuskoj je umrlo devetogodišnje dete.

SZO je 12. maja 2020. navela da su Severna i Južna Amerika trenutno središte globalne epidemije korona virusa, ali je ukazala i na porast broja zaraženih u Africi. Istog dana je direktor kancelarije Svetske zdravstvene organizacije u Srbiji Marijan Ivanušić rekao da je velika verovatnoća da će drugi talas korona virusa doći na jesen. „Nadamo se da će leto biti mirno, ali svakako izuzetno je velika verovatnoća da se vraća na jesen, a pojedini vrhovi epidemije možda čak i preko leta“. Stoga, navodimo statističke po-

datke za ovaj karakterističan datum: Broj registrovanih inficiranih slučajeva na Planeti SL br 2 (izvor Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“)

„Iako nisam lekar nego slikar, shvatila sam da ova bolest nema leka i da napada stare a da od nje umiru mladi. Ali ovo nije ozbiljna bolest, osim kada postane ozbiljna a to ne možemo da predvidimo. Najveći broj ljudi nema simptome i ne znamo da su bolesni, ukoliko ne umru. Virus je do sada već oslabio, a možda i nije. To danas još ne možemo da kažemo, ali ćemo znati ovog leta. Potrebno je dva puta ponavljati tampon, ali dovoljno je i jednom. Svaka zemlja ima svoj mutirani oblik ili je možda na celoj planeti isto. Prenosi se isključivo kapljično, bliskim ljudskim kontaktom. Zato je potrebno dobro pratiti pločnike. Ne, ulice je potrebno pratiti iz psiholoških razloga, da nas ne bi bilo strah da izlazimo. Ali sigurnije je ne izlaziti, osim ako nije baš neophodno. Treba da izlazimo, radi imuniteta, ali je bolje da u isto vreme budemo kod kuće. Sledeća nedelja je ključna, od nje sve zavisi. Sledeće tri nedelje su ključne, od nas sve zavisi. Deca ne prenose virus ali ga u stvarnosti i prenose. Najbolje bi bilo da se deca što pre zaraze. Decu treba dobro čuvati da se ne zaraze. Ona nikako ne treba da idu u parkove, treba ih zaključati. Parkove, ne decu. Škole je potrebno što

pre otvoriti, ali ne pre jula. Maske su nepotrebne, mogu čak da budu i štetne ako se pogrešno koriste, dovoljno je držati metar i po distance. Maske su neophodne, one nas štite, ali ne one koje se kupuju u apoteci nego neke specijalne, sa šifrom, koje niko nema. Virus se zadržava na površinama i potrebno je sve dezinfikovati. Nije potrebno dezinfikovati hranu iz prodavnice jer se zaraža tako ne prenosi. Virus je prirodan, sve je počelo zbog jednog slepog miša na pijaci i oko toga nema dileme. Virus je veštački, nastao je u laboratoriji i to je jasno. Kinezi su odmah obavestili kada je počela epidemija. Kinezi su krivi za sve jer nisu na vreme priznali šta se dešava. Ovog leta ćemo ići na more, jer će visoke temperature da unište virus. Ovog leta ne treba nigde ići jer je najsigurnije lečiti se u svom gradu. Rusi su na pragu da naprave vakcinu, do jeseni će biti gotova i to će nas spasiti. Vakcina sigurno neće biti spremna još najmanje godinu dana. Kada bude bila dostupna nikako se ne treba vakcinisati, osim ako ste u rizičnoj grupi. Najvažnije je da se svi vakcinišu. Virus će uskoro nestati prirodnim putem. Očekujemo nov nalet virusa u septembru. Najgore je prošlo. Najgore nas tek čeka. Šta vam nije jasno“ ističe Ana Kapor. „Možda se nikad do kraja nećemo vratiti starim navikama...“, dodaje epidemiolog dr Radovanović. ■

Evropsko

Takmičenje za *Evropsko drvo godine* koje je prvi put održano 2011. godine, za cilj ima isticanje značaja starog drveća koje je deo evropske prirodne kulturne baštine i koje od ljudi zaslužuje posebnu negu i zaštitu.

Za razliku od drugih takmičenja, Evropsko drvo godine ne ocenjuje lepotu, veličinu ili starost, već priču koje drvo nosi i njegovu vezu sa ljudima koji ga okružuju. U ovogodišnjem glasanju za pobjednika 2020. godine učestvovalo je preko 300.000 ljudi iz svih delova Evrope, a glasanje je završeno 29. februara. Bor iz Čudobina poneo je ovogodišnju titulu Evropskog stabla godine.

PRVO MESTO – Čuvar poplavljenog sela, VRSTA: BELI BOR, STAROST: 350 GODINA, REGIJA: ČUDOBIN, ČEŠKA REPUBLIKA

Prvo mesto zauzeo je bor iz Čudobina. Ovaj bor iz Čudobina raste na kamenitim obalama uzvodno od brane koja se zove Vir. Ime bora u vezi je sa poplavljenim selom Čudobin, koje više ne postoji zbog izgradnje brane. Prema legendi koju pričaju seljani, ispod bora je noću sedeo vrag i svirao violinu, premda je verovatnije da su čuli jake vetrove koji su duvali dolinom. Ovaj bor nije samo važan kao putokaz nego je i svedočanstvo svojoj velikoj otpornosti na klimatske promene i ljudski uticaj na okolinu.

DRUGO MESTO – Ginko iz Daruvara - Zaljubljeni ginko, VRSTA: DVOREŽNJASTI GINKO, STAROST: 242 GODINE, REGIJA: DARUVAR, REPUBLIKA HRVATSKA

Ja sam Ginko iz Daruvara. Već vekovima rastem sa gradom pokraj dvorca. Izazivam ljude da rašire ruke, obgrle širinu mog debla. Pružam ruke deci za igru i pohod na vrh. Dobio sam rajsko ime Adam. Svaki dan ispisujem nove stranice priče u interakciji čoveka i prirode. Otkriću vam jednu tajnu. Nisam sam. Pokraj mene je Eva. Zajedno u Daruvaru vekovima slavimo ljubav i život. Eva iz svoje senke uporno prepušta meni laskave komplimente muškoj zadivljujućoj lepoti. Grli vas Ginko.

TREĆE MESTO – „Usamljena topola” sa kalmičkih stepa VRSTA: LOVOROLISNA TOPOLA, STAROST: 103 GODINE, REGIJA: SELO HAR-BULUK, KALMIKIJA, RUSIJA

Prema legendi, ovu topolu je početkom 20. veka posadio jedan budistički redovnik. Doneo je seme sa Tibeta, gde je bio na hodočašću. Redovnik je seme stavio u svoju putnu torbu i zakopao je na vrhu brdašca usred prostrane stepe. Topola je izrasla u ogromno stablo šireći grane na sve strane i praveći duboki hlad. Svi koji su putovali izdaleka jašući na konjima, zaustavljali bi se ovde da se odmore i obraćali se topoli sa zahtevima, a stablo im je ispunjavalo želje.

ČETVRTO MESTO – Veštičje drvo

VRSTA: BUKVA, STAROST: 130 GODINA, REGIJA: BLADEL, HOLANDIJA

Pojava ovog stabla sa njegovim mučeničkim granama i korenjem koje kao da ne može urasti u tlo, čini savršenu scenu za večno počivalište Crne Kate, mračne žene koja je jednom vodila zloglasnu bandu pljačkaša i krijumčara. Mnogi su mislili da je veštica. Ovo izuzetno stablo sa svojom uzbudljivom pričom privuklo je jednako velik broj dece kao i odraslih iz okoline i iz daleka u šumu, održavajući legendu.

PETO MESTO – Viševekovna jela - Čuvarica Cibina

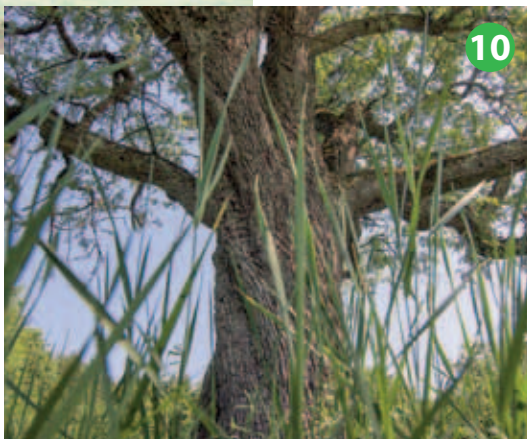
VRSTA: OBIČNA JELA, STAROST: OKO 500 GODINA, REGIJA: SIBIU, TRANSILVANIJA, RUMUNIJA

U dolini Cibi živeo je pastir koji je imao 10 ovaca. Jednog dana, za vreme oluje, sklonio je ovce pod krošnju jele i zaspao. Kada se probudio, oluja je prošla ali su i ovce nestale. Pastir se molio da pronađe izgubljenu stoku, a kada je ponovo zaspao sanjao je da je jela narasla jako visoka i debela. San se ostvario. Mladić se popeo na vrh jele i video ovce na livadi. Rekao je seljanima o čudu i odlučio da štiti stablo.

Redakcija časopisa *DRVOTEHNIKA* se godinama raspituje o uslovima nominacije nekog od naših stabala u takmičenju za *Evropsko drvo godine*. Imali smo nameru da nominujemo

drvo 2020. godine

platan kod Konaka kneza Miloša. Organizator nam je odgovorio da će nam poslati propozicije za učešće u ovoj zanimljivoj akciji. Do sada nismo dobili nikakvu informaciju.

ŠESTO MESTO – Kesten iz Valesa

VRSTA: EVROPSKI PITOMI KESTEN, STAROST: 1000 GODINA, REGIJA: TRESMINAS, PORTUGAL

Između poljoprivrednih krajolika i čarobnih šuma dolazimo do sela Vales gde se nalazi veličanstveni kesten. Sa svojim deblom opsega 4,5 metra to je jedan od najvećih stabala u Portugalu. Šupljina u njegovom deblu priča mnoge priče iz doba kada je stablo bilo mesto dečjih igara, pa postalo sećanje generacija odraslih. Pretpostavlja se da je ovaj kesten star preko hiljadu godina i da su ga posadili Rimljani kada su istraživali rudnike zlata.

SEDMO MESTO – Alertonski hrast – Živa istorija Liverpula

VRSTA: HRAST KITNJAK, STAROST: NAJMANJE 500 GODINA
REGIJA: LIVERPUL, ENGLESKA, UJEDINJENA KRALJEVINA

Hrast Alerton raste u parku Kalderston u Liverpulu. Prema legendi, u srednjem veku su se ispod njegovih grana okupljale sudije jer nisu imali sudnicu. Legenda takođe kaže da pukotina na stablu potiče iz 1864. godine kada je na reci Mersi eksplodirao brod koji je prevozio barut. Eksplozija se čula na udaljenosti od 30 milja, a razbila je hiljade prozora. U Drugom svetskom ratu, osoblju liverpulskih parkova koji su se borili u inostranstvu slale su se božićne čestitke sa listovima tog hrasta – sećanje na dom.

OSMO MESTO – Drvo slobode u Kaposvaru

VRSTA: HRAST LUŽNJAK, STAROST: 93 GODINE, REGIJA: KAPOSVAR, MAĐARSKA

Ovaj hrast lužnjak - poznat kod ovdašnjeg stanovništva kao Drvo slobode - stoji u školskom dvorištu u Kaposvaru. Posađen je 1929. godine da označi važne događaje mađarske istorije. Za 90 godina ovaj veliki hrast video je mnogo školske dece kako se igraju u njegovom hladu dok su rasli, te ih vodio kroz njihove živote. Postao je ne samo deo njihovog školskog iskustva nego i deo svakodnevnog života u Kaposvaru

DEVETO MESTO – Tronogi španski hrast

VRSTA: CRNIKA, STAROST: 1200 GODINA, REGIJA: MENDAŽA, ŠPANIJA

Prema procenama ovaj hrast je starosti otprilike 1200 godina, čime je gotovo sigurno najstarije stablo na iberijskom poluostrvu. Njegov spektakularni oblik sa deblom koje je potpuno šuplje, pa se drži samo na tri velike noge, čini ga vrlo popularnim orijentiranjem svih stanovnika grada. Mnogi sa njim postupaju kao sa komšijom, pozdravljajući ga na nedeljnim izletima i postavljaju mu pitanja jer je najstarije živo biće u gradu.

DESETO MESTO – Stablo oskoruša

VRSTA: OSKORUŠA, STAROST: 250 GODINA, REGIJA: UZOVSKA PANICA, SLOVAČKA

Ovo vredno stablo oskoruše posađeno je tokom vladavine Marije Terezije. Zbog njene čvrstoće, ljudi su je koristili kao oznaku granice između sela. Stablo i danas nosi velike ružičasto-žute kruškolike plodove. Oskoruše su tajanstvene i retke u toj slovačkoj regiji. Danas, usamljeno stablo je samo sećanje na nekadašnje uspešno razdoblje uzgoja voća u toj regiji. Stoga je izazov za buduće generacije da spase postojeća stabla i otkriju više o onome što je gotovo zaboravljeno. ■

simpo
Nameštaj sa dušom
www.simpone.rs

prerada drveta

MOCA d.o.o.

37222 Jablanica - Kruševac
037/ 658 222, 658 223, 658 224
e-mail: dragan.moca@gmail.com
www.moca.rs

Sand

tel. +381 15 470 470
fax: +381 63 470 480
e-mail: office@sand.rs
www.sand.rs

 MicroTri

MicroTri d.o.o. :: Karađorđeva 65 :: 11000 Beograd
Tel 011/2628-286; 2621-689 :: Fax 011/2632-297
Email: timber@microtri.rs :: www.microtri.rs

**PROIZVODAČ KANT TRAKE
ZA NAMEŠTAJ**

11000 Beograd
Mirijeovski bulevar 18b
(Građevinski centar MERKUR)

Tel: +381 11 2994 779
+381 11 2992 753
Tel/fax +381 11 2992 762

Email: poruke@kantex.eu
www.kantex.ro

**RADOVIĆ
ENTERIJER**

www.radovic-enterijer.com

POSREDOVANJE: +386 (0) 1 420 10 10
 TEL: +386 (0) 1 776 700 101
 MOBIL: +386 (0) 31 994 140
 E-MAIL: info@radovic-enterijer.com

TOPLINA PUNOČ DREVETA

agroflora
Kozarska Dubica
POSREDOVANJE ZA PROMET LIGNITA
tel: + 387 52 428 530 fax: + 387 52 430 884
+ 387 52 428 531 mob: +387 65 525 089
agroflorakd@yahoo.com
www.agroflora.com

 InterGaga
Jozef Šćurle 13g
11080 Zemun
telefon: 011/7129 072
011/7129 354
011/7129 467
www.intergaga.co.rs
e-mail: intergaga.belgrade@gmail.com

Zastupnik turske firme za
boje i lakove **GENC KAYALAR KIMYA** **Kayalar**

 KOLAREVIĆ

- masivne lamelirane ploče
- nameštaj od punog drveta
- CLT – unakrsno lamelirano drvo

KOLAREVIĆ, Industrijska zona b. b. Čičevac
tel +381 37 805 202 +381 37 805 203
www.kolarevic.rs info@kolarevic.co.rs

KUBIS TRGOVINA DRVETOM

Nake Spasić 10a
11000 Beograd
tel: 011 4087 680
mob: 065 212 2522

kubis@kubisdoo.rs
kubis@eunet.rs
www.kubisdoo.rs

Kubis

MAŠINE I ALATI ZA OBRADU DRVETA

HEZO
MAŠINE

tel. +387 53 287 161 ■ +387 65 745 711
zoran@hezomasine.com
www.hezomasine.com

**PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU
KANCELARIJSKOG NAMEŠTAJA**

 KRAGUJEVAC, Avalska bb
tel: +381 (0) 34/ 300 895

BEOGRAD
Antifašističke borbe 30
tel: +381 (0) 11/3739 392
e-mail: salonbg@blazeks.rs

www.blazeks.rs, office@furnitura.rs

ALFATERM

Specijalizovano
preduzeće za
termotehničke
uređaje i postrojenja
površinske zaštite

Njegoševa 6
32103 Čačak,
radiojica@alfaterm.rs

Tel: +381 32 320 645
Mob: +381 63 604 067
+381 64 40 40 750
Fax: +381 32 226 222

www.alfaterm.rs
www.graco.rs

Drvene kuće - Forest House

00 381 63 445 981 • 00 381 63 445 814
ivan.drvenko@gmail.com • forest.co.rs

 MARIĆ
PROJEKTOVANJE I GRAĐEVINARSTVO

www.mariccacak.co.rs
info@mariccacak.co.rs
www.woodmooddesign.rs

Čačak/Loznica bb. Beograd/Takovska 49a
+381 32 5373 588 +381 11 32 92 718

RASADNIK
OMORIKA
Beograd - Sremčica

Proizvodnja ukrasnog bilja,
četinara, lišćara i žbunja

office@rasadnikomorikabg.com 063/825-1838

Ovlašćeni
zastupnik

 KLEIBERIT®
LEPKOVI

DEPROM

Prodaja lepkova i vezivnih sredstava

Rača KG 34 210

deprom@ptt.rs, www.deprom.rs
t/f 034 752 202, 063 88 53 453

• Rezanje i obrada drveta
• Prevoz robe u
druškom saobraćaju

Zivljenje kroz poverenje!

JARE PROM D.O.O.

Lipnički Šor, Loznica,
Radomira Despotovića 10

015 810 075 065 439 72 62 jareprom64@gmail.com

KLASIČAN PARKET, BRODSKI POD I LAMINAT
ugradnja po sistemu „ključ u ruke“
Porodična tradicija za Vaš siguran korak

 NESTA
PARKETI

Beli Potok, Kružni put 20
tel/fax: 011/3943 255, mob: 063/334-735
nesta_doo@yahoo.com, nesta.laminati@yahoo.com
www.nestaparketi.co.rs

 MAJOR ENTERIJER DOO,
Bulevar mladih 2,
11250 Železnik
Tel/fax: 011/2580 266
major.enterijer@major.rs,
prodaja@major.rs
www.major.rs

*Opremanje
enterijera,
poslovnih
prostora,
ugostiteljskih
i privatnih
objekata*

biznis klub

DRVO

tehnika ekologija premoć biznis

Wood-Mizer Balkan d.o.o.
Ive Lole Ribara 8 23300 Kikinda
tel: 00 381 (0)230 402 050, (0)230 425 754
mob: 00 381 (0)63 568 658
woodmizerki@gmail.com www.woodmizer.rs

branje - oprema, servis i obuka
traktora i kradno testere
drobilice i mlazice za drvo

BLIA
VIR doo Velika Plana
Mika Jovanovića 5
+381 26 515 633, 515 646
e-mail: zoranvir@gmail.com
parketvir@open.telekom.rs

Orahovi adresci
za automatsko oružje i za karabine
Proizvodnja parketa i drugih elemenata
Otkup građe

CROWN FOREST d.o.o.
Prilike bb, IVANJICA
Tel. 032/5462 071, Fax. 032/5462 070
Mob. 064/433332, 064/449993, 066/8770000
www.parket-crownforest.co.rs
doo.milutinovici@open.telekom.rs

PROIZVODNJA PARKETA I PELETA

FABRIKA BATA NAMEŠTAJA

- tapacirani nameštaj
- dušeci u svim dimenzijama
- žičana jezgra
- rezanje sundera po meri
- proizvodnja rezane građe

Strojkovce • Vučje • Leskovac
016-794 507
www.namestajbata.com
office@namestajbata.com

promet • proizvodnja • kooperacija • usluge

TRGOPROMET Ivanjica

32250 IVANJICA • V. Marinkovića 29
Tel. 032/ 660-195 • 660-196

PREDSTAVNIŠTVO I SKLADIŠTE BEOGRAD
Partizanska 205 (Dobanovska petlja) • tel. 011/84-08-611

Proizvodnja rezane građe,
masivnih ploča i nameštaja

DRVOPROMET
V. Marinkovića 306, 32250 Ivanjica
tel. 032 631 612, 063 287 650
info@drvopromet.rs
www.drvopromet.ivanjica.rs

prerada drveta i proizvodnja parketa

Canimpex

Beograd, Bulevar Zorana Đinđića 87, lokal 6-3
Tel/fax: 3443-647, E-mail: info@can-impex.rs
www.can-impex.rs

bio-therm
proizvodnja peleta

Bio-Therm d.o.o. Radaljevo b.b. 32252 Prilike
mob: 00 381 (0)63 651-907 065 64-63-353
pejovic.stanko@yahoo.com

proizvodnja rezane građe

maia wood

Radaljevo b.b. 32252 Prilike Ivanjica
tel: 00 381 (0)63 651-907 065 64-63-353
pejovic.stanko@yahoo.com

PROIZVODNJA PARKETA

JAVORAC
BOGIŠE - BRUS

Put uspeha vodi do nas!
e-mail: javoracparket@gmail.com
tel. 037 839 022, 037 839 066
fax. 037 839 265

PARKETI Tomović
Since 1952

S.Z.T.R. PARKETI TOMOVIĆ
32212 Priliska-Čačak
tel. +381 32 5485 000, 5485 001, 5485 002
parketit@eunet.rs | www.parketitomovic.com

Drvoprodukt Kocić
- kvalitet na prvom mestu -

Strojkovce • Leskovac
tel: 016/ 795 555 • 063/ 411 293
www.drvoiproduktkocic.com
e-mail: drvoproduktkocic@gmail.com

PROIZVODNJA KREVETA OD MASIVNOG DRVETA

GRKOM SN
Batajnički put bb • Zemun, Beograd
011.7756.914 • 011.7756.915
e-mail: grakom_sn@mts.rs • www.grakomsn.com

PROIZVODI I PRODAJE:

- hrastov masivni pod
- hrastov klasični parket
- hrastovu građu
- briket i drvo za ogrev

fantoni group
špik iverica

Špik Iverica DOO
V. Marinkovića 136, 32250 Iverica
Centrala +381 32 66 11 66
fax +381 32 66 33 20
www.iverica.rs

> proizvodnja svih vrsta rezane građe
> sušenje rezane građe
> proizvodnja montažnih objekata

Grada prevoz doo
Stamenkova 111b, 32250 Ivanjica
tel: +381 32 64 02 05
email: office@gradaprevoz.com

Grada prevoz

BorStil
PROIZVODNJA
GRAĐEVINSKE STOLARIJE
VRATA I PROZORA

Dumitorska bb, Leskovac
063 845 4956 Ljubomir Đorđević
063 114 5484 Ivica Đorđević
borstil@yahoo.com

PROIZVODNJA I PROMET
DRVNIH SORTIMENATA

BUDO-EXPORT

Grabovica bb, ŽEPČE
tel. 00 387 32 890 399
budimir.drago@tel.net.ba
www.budo-export.com

PROIZVODNJA I PRODAJA TRAKNIH TESTERA I USLUŽNO OŠTRenje

PETERVARI
24430 ADA, Obiličeva 20
tel. 024 85 20 66
fax: 024 85 12 92
mob. 063 776 47 17
www.petervari.rs

MatVerder
Beograd
Zrenjaninski put 147a, 11211 Borča
REZANA ČANOVA GRADA
Telefon: 011/33-29-515

ALATI ZA DRVO I PVC STOLARIJE

MAX

Tel: + 381 32 352 734
356 431, 356 439
e-mail: tmax@eunet.rs

Шербетовац
Бабине - ПРИЈЕПОЉЕ

Мобилни:
Телефон: 063/77 50 923
033/73 195 064/15 10 800

bukove masivne ploče
bukove četvrtače,
bukova građa i parket

RANDELOVIĆ

Strojkovce, 16203 Vučje, Leskovac
tel. +381 (16) 794 407 - fax. +381 (16) 794 406
e-mail: info@randjelovic.co.rs - www.randjelovic.co.rs

QUERCUS
PROIZVODNJA, PROMET, GRAĐA I TRGOVINA

Ante Mijić
Bročice bb, NOVSKA, HRVATSKA
tel: + 385 (44) 691 951
fax: + 385 (44) 691 955
mob. +385 (98) 262 094

quercus@quercus-am.hr - www.quercus-am.hr

biznis klub

NIGOS

ELEKTRONIK • NIŠ

18000 Niš, Borislava Nikolića - Serbože 12
Tel/fax: +381 (0)18/ 211-212, 217-468
E-mail: office@nigos.rs
www.nigos.rs

DEPROM

HAN PIJESAK

REZANA GRAĐA

tel: + 387 (0) 57/557-356
mob. + 387 (0) 65/581-214

Kordun
1976

Kordun grupa doo
Beograd
Maršala Tolbuhina 4
011/65 64 129

kordunalati@mts.rs - www.kordun.hr

- alati za obradu drveta (kružne, tračne i gaterske testere, glodala, burgije, ručni alat)
- mašine za obradu drveta i oštrilice
- servis i oštrenje testera i grafičkih noževa

"NIVAN KOMERC"

www.nivan-komerc.co.rs
nivankomerc@gmail.com

proizvodnja bukovih elemenata

Strojkovce - 16203 Vučje - Leskovac
Tel. +381 16 794 445
Tel/fax. +381 16 794 446

48 godina
sa vama

STRUGARA UROŠ d.o.o.

Ulica Žikina 41, Radinac, Smederevo
telefon: 026/701-156, faks: 026/701-471
e-mail: strugarauros@sohosistem.net

DUGA pellet d.o.o.

- DRVENI PELET
- REZANA GRAĐA
- LEPLJENI ELEMENTI

71350 Sokolac, Bjeloslavjevići bb, BiH
tel/fax: 00 387 57 448 432
e-mail: duga.sokolac@gmail.com

HAMEŠTAJ ENTERPRIJER STOLARSKA

3M

Strojkovce, Smederevo 06
telefon: 026/621-626
mobifon: 063/210-238
e-mail: hmeshtaj@gmail.com

TOP TECH **BIESSE**

TOP TECH WOODWORKING d.o.o.
Kneza Miloša 25 - 11000 Beograd - Republika Srbija
tel. +381 11 3065 614 - fax. +381 11 3065 616
e-mail: office@toptech.rs
BIESSE S.p.A.
Via della Meccanica, 16 - 61122 Pesaro - Italy
tel. +39 0721 439100
e-mail: biesse.marketing@biesse.com
www.biesse.com

BJELAKOVIĆ
HAN PIJESAK

SVE VRSTE REZANE GRAĐE
Suva stolarska daska - Elementi za stolariju
Brodski pod - Lamperija - Drveni briket
Tel: +387 (0) 57/550-300, 550-301
Mob: +387 (0) 55/526-608

INVEST
GRADNJA

Milana Sreća 10,
71350 Sokolac
RS, Bosna i Hercegovina

specijalizovana proizvodnja
drvene ambalaže - drveni sanduci
za pakovanje namštara i municije

tel. +387 57 230 230, 225 290 - fax. +387 57 230 111
info@investgradnja.ba - www.investgradnja.ba

SISTEMI OTPRAŠIVANJA I LAKIRANJA

KIMEL-FILTRI

Siget 18 b, 10000 Zagreb, RH
tel: +385 1 6554 023, 385 1 6553 349
info@kimel-filtri.hr
www.kimel-filtri.hr

INČ STYLING d.o.o.
Beograd
Šijivarska 18

Tel. Fax: +381 11 3945442
Mob: +381 63 210912
Mob: +381 63 8196509
Email: inchstyling@yahoo.com

BORŽUNO
SOKOLAC

- rezana građa • lepljeni elementi (Iriža, ploče, troslojnice)
- brodski pod • lamperija

tel: 00 387 57 401-272; mob: 00 387 65 529-809
e-mail: borzunol@yahoo.com

VRHUNSKI LEPKOVI RENOMIRANOG
NEMAČKOG PROIZVOĐAČA

Jowat
Nemačka

marketing • distribution • support

Velvet

Velvet d.o.o. - Velovska 1a - BEOGRAD
telefon: +381 11 251 43 80 - 251 21 28 - 251 89 28
e-mail: office@velvet.co.rs

Medijama, stolarskim i drugim
za obradu drveta

xilia

tel. 011 219 8516
022 349 254
022 340 931
mob. 063-213-549
063-428-562
www.xilia.rs / info@xilia.rs

interholz
export-import d.o.o.

- izvoz rezane grade i elemenata
- furniri, egzote, troslojnice
- konsalting - FSC
- otkup trupaca

tel: +381 11 3322 460 - tel/fax: +381 11 3322 182
cell: +381 63 204 305
e-mail: rajko@interholz.rs - www.interholz.rs

TERMO DRVO

ORAGO TERMO-T

HRTKOVC 22427, Krajska 14
Tel/fax 022 455 848, 455 810

KLANA

Ljepota prirode u Vašem domu!

Klana 264, 51217 Klana, Hrvatska
tel. +385 51 808 206 - fax. +385 51 808 150
www.diklana.hr

Vesna Spahn
Zastupnik za Srbiju i Crnu Goru

WEINIG

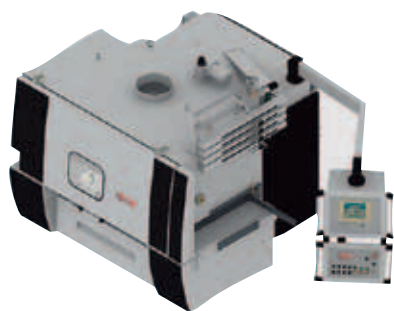
MW GROUP SCG DOO
Čupićeva 3/1 - 37000 Kruševac
Tel/fax: +381 37 445 070, 445 071, 445 075, 445 077
Mob: 063 622 906
e-mail: mwgroupscg@mts.rs
www.mwgroup.rs

Sve vrste mašina i alata za obradu drveta

Kompanija HUDEK iz Zagreba je osnovana 1993. godine. Od osnivanja do danas stalno proširuje ponudu mašina i opreme za obradu drveta. Danas, firma na više od 3.000 m² skladišnog i proizvodnog prostora nudi sve vrste mašina za obradu drveta. Paralelno sa širenjem ponude mašina razvijen je i servisni sektor sa potrebnom opremom za popravku mašina i skladištem rezervnih delova. Poseban deo servisa bavi se potpunom reparacijom polovnih mašina i opreme. Vršimo servisiranje transportnih traka i pomičnih glava na višelisnim pilama, izmenu ležaja na HSD motorima, reparacija kliznih stolova, izjednačavanje valjaka širokotračnih brusilica, izradu ploča i grejača električnih i vodenih presa za furniranje.

U poslednjih nekoliko godina posebna pažnja usmerena je prema razvoju ponude mašina za preradu piljenica u elemente kao što su: višelisne pile sa jednom ili više pomičnih pila upravljane programom za širinsko optimiranje piljenica, linije za dužinsko optimiranje i sortiranje elemenata, linije za sortiranje i slaganje ispiljene, odnosno izrezane građe. U sklopu ponude preduzeće izrađuje tehnološke projekte prema želji kupca te prati provođenje istih u praksu, od nabavke, proizvodnje, montaže mašina, preko obuke operatera sve do servisa nakon prodaje.

Široka ponuda mašina i alata za obradu drveta i korektna saradnja očekuju svakog kupca kompanije HUDEK.

**Najveći izbor alata
za obradu drveta
u Hrvatskoj i regionu!!!**

Hudek Zagreb d.o.o

**Sunekova 145, Zagreb
tel: +385 (01) 2983 130**

**strojevi@hudek.hr
info@hudek.hr
www.hudek-zagreb.hr**

LAMAR FLOORING
SALON PARKETA U BEOGRADU
Autokomanda, Bulevar oslobođenja 18c
tel: 011 2647 590, 3690 247

ekskluzivni troslojni parketi

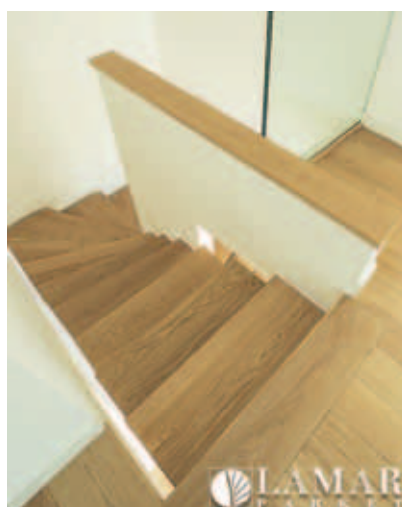
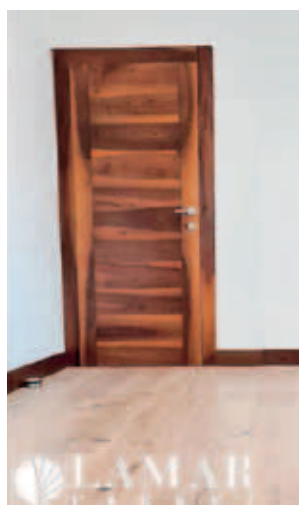
Kompanija **SAMATINI** ima kompletnu savremenu opremu i zaokruženu proizvodnju za izradu 100.000 do 120.000 m² troslojnih ekskluzivnih parketa godišnje. Proizvodnja od prerade trupaca pa do izrade troslojnih parketa se obavlja na najsavremenijim mašinama koje omogućavaju veoma visoku preciznost izrade.

Troslojne parkete proizvodimo od kvalitetnog hrasta, bukve, jasena, graba, bagrema, javora, trešnje, oraha, vengea i tikovine. Takođe proizvodimo **industrijski pod** i **termotretirani parket** pri čemu svi proizvodi poseduju odgovarajući sertifikat.

Kompanija SAMATINI takođe proizvodi **stepeništa**, **vrata** i **nameštaj** od punog drveta.

Završna obrada se radi najkvalitetnijim uljima u preko četrdeset boja.

Nudimo saradnju projektnim biroima, arhitektama i parketopolagačima, za vrhunsko opremanje ekskluzivnih prostora troslojnim LAMAR parketima od svih vrsta drveta.

Samatini d.o.o.
proizvodnja **LAMAR** parketa

SAMATINI - Fabrika LAMAR parketa
Milići - Bosna i Hercegovina
tel: +387 (0) 56 745 500, tel/fax: +387 (0) 56 741 101
e-mail: samatinidoo@gmail.com, www.lamar-parket.com

BACK²WORK

 BIESSE

TOP TECH
WOODWORKING

Ovlašćeni predstavnik Biesse S.p.A. za tržišta
Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine
11000 Beograd · Kneza Miloša 25
tel. +381 11 3065 614
www.toptech.rs · info@toptech.rs

ARTech

Okov za prozore
100% Made in Italy

SISTEMI OKOVA ZA VRATA I PROZORE

www.agb.it

ARTech je novi AGB sistem okova za okretno nagibne prozore.

ARTech je projektovan po principu modularne logike koja omogućava multifunkcionalnost elemenata, dok proces ugradnje okova dobija na fleksibilnosti, sa daleko manjim zalihama okova na lageru.

ARTech, u skladu sa njegovim imenom, ističe dizajnerska i inovativna tehnička rešenja.

ARTech je plod kreativnosti i iskustva, italijanske proizvodne firme sa učešćem od 100%.

